

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוהי מרה שהולך לפניו לעולם
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פסח ב' תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

קכד בבורות. פרק שאשון - הלוקח עובר חמורו דף ד עמוד ב - מותן מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
 רש"י תוספות

1 **מה** לבקש שכן פודין בו הקדשו ומעשר שני - אף על גב דהקדשו נפרד בשה בשה
 2 דבר, חתיך מעבר ורקעו ושטר, כדאמרינן בפרק "יש כבוד" (בבבא נא.א.) -
 3 היינו נמנע משוהה כס, כבסך, ולא מטעם שה, אבל פטר חמור נפרד בשה כל
 4 דהו, ובשאר - כשיו, כדאמר לקמן. **ופודה** זה - פטמיה הרבה - פירש
 5 הקונטרס: איך חזר וקנאו מיד כחן ארר.
 6 שנתנו לו - חזרו ופדהו בו פטר חמור אחר.
 7 ורבינו עמרם מפרש: דאספק קאי, לכמה
 8 בפרק (ט.ט.) דקניני רישא אחת לבנה
 9 ואחת לא בברה, ולידה זכר תקבה -
 10 ומפרש שהיא לעצמה, ובספק זה שלא יצא
 11 מידו והוציא לעצמו, ופודה בו פסק
 12 אחר פעמים הרבה. וכן נמשע דאספק פסק
 13 וקניני חבר הכי: נכנס לידו להתעשר,
 14 ומוקי ליה בגמרא (יא.א.) בספק, אבל
 15 בריאה, לא אפשר למימר: פודה חמורו
 16 ופדה, כל זמן שהוא ביד ישראל ולא נתן.
 17 דהא נתן לקמן בפרקין (ט.ט.) שתי חמורות
 18 שלא בברו וילדן שני זכרים - נתון שני
 19 טלאים לכהן. **לא** קדשו בבורות (נמי)
 20 במדבר - לא כבוד אדם ולא כבוד בהמה.
 21 והא דפרקי לעיל: אפילו ממכר בהמה
 22 טורחה לפרוק, דהא בהמה טורחה וירדו
 23 הפקעה בהמת ישראל הטהרה - אן היה
 24 אליבא דרשב קמקא לפי סברתו של בעשוי.
 25 ומיהו, לפי שמקבא לוקמן, הוקדשו בחיובן
 26 הפקדים ואחר כך פסקו, ניוח. **אורחו**
 27 היום - מן המבוא אוכל כל קרוב, ואף על גב
 28 דגרידס ונתבא קרוב משא ואילך - משום
 29 בבורות נקט "אורחו היום" **אלא** אי איתמר
 30 כר - כל מסקמק זו לא נאמר הני חיובא
 31 לדעיל, ובכאי גזנא איתא ברש"י חיובא
 32 (בבבא דה.ה.) גבי אלמנה מעוברת, ובפרק
 33 קמא דהגינה (א.א.) ופרק "המפלת" (גדה)
 34 דא, גבי פניו מוטסיס. ובבבא דרבי
 35 איבא טובא.
 36 **קדשו בבורות פגדבר**, וריש לקיש אמר: **לא** קדשו בבורות פגדבר, רבי יוחנן אמר קדשו
 37 בבורות פגדבר - דרמקנא אמר ליקדשו; דכתיב: "קדש לי כל בכוו", וריש לקיש אמר
 38 **לא** קדשו בבורות פגדבר - מכתבתי: "ויהי כי יביא", וכתיב בתריה: "ועברת" מכלל
 39 דמעיקרא **לא** קדשו. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: עד שלא הוקם המשכן - היו פגמות
 40 מותרות, ועבודה פגבורות! אמר ליה: באותן שיצאו ממצרים. הכי נמי מסתברא, דאי לא
 41 תימא הכי, בן שנה בר מעיבד עבודה הוא? דקארי לה מאי קארי לה? - הכי קא קנשא
 42 ליה: אי אמת בשלמא דלא פסיק קדושתיהו - הנה דמעיקרא נמי לא פקעא קדושתיהו.
 43 **אלא** אי אמת דפסק קדושתיהו - הנה דמעיקרא נמי פקעא ליה קדושתיהו? - ואידך?
 44 דקדש - קדש, דלא קדש - לא קדש. איתביה: אותו היום שהוקם המשכן, קרבו בו להם
 45 בישראל גידים ועבודת, תפלות ואשמות, בבורות ומעשרות! - הכי נמי - באותן שיצאו
 46 מצרים. - ומינה, אותו היום הוא קדוש, מיכן ואילך לא קרבו! איבא דאמרי איתביה ריש
 47 לקיש לרבי יוחנן: אותו היום שהוקם המשכן, קרבו להם ישראל גידים ועבודת, תפלות
 48 ואשמות, בבורות ומעשרות. אותו היום - אין, מיכן ואילך - לא! - איבא: מאותו היום
 49 ואילך. - ומאי קמשמע לך? - מאותו היום - אין, מעיקרא - לא; אלמא - חובות פגמה לא
 50 קרבו. תא שמע: נמצאת אתה אומר, בשלשה מקומות קדשו בבורות לישראל: במצרים,
 51 ובמדבר, ובניסיתן. ישראל לארץ; במצרים מהו אומר - "קדש לי כל בכוו", פגדבר הוא
 52 אומר: "כי לי כל בכוו בכני ישראל", בכניסתם לארץ הוא אומר: "ויהי כי יביא...
 53 ועברת". אמר רב נחמן בר יצחק: בשלשה מקומות הנהירו על התבורות ליקדשו, ולא
 54 קדשו. - ובמצרים נמי לא קדשו? הא קאמרין דקדושו! - הכי אמר: מהן קדשו ומהן לא
 55 קדשו. מתקורף לה רב פפא: ובמדבר לא קדשו? והכתיב: "פקד כל בכוו וכוו לקדשו ישראל!"
 56 **אלא**, אי איתמר - הכי איתמר: רבי יוחנן אמר קדשו ולא פסקו, וריש לקיש אמר קדשו

בבורות. פרק ראשון – הלוקח עובר חמורו דף ה עמוד א – מותף מהדורת 'אבן ישראל – (שטיינזולץ)''
קכו תוספת

1 **וּפְסָקוּ** – משעת השכנון של חומש הפקידים אילך. **עמימית** – מ'ויהא כי ב'יאר'
2 וחדר 'וועברת'. **מצוה זו** – של בבורות, שבשביחלה תכנס לארץ. ולחכי סמכיהו
3 רומנא להדיה. **ואפיתו בני לרבי אלעזר** – ואמרתי: 'ריש לקיש הואי בחילום',
4 ומתריך לן למיתלתא ריש לקיש? **ואה רבי** – אלעזר תלמידו דרבי יוחנן הוה!
5 **אמר ליה** – את דלא קדש דקאמר רבי יוחנן
6 – הינו ראל הוצרכו לקדש. אמר רבנא להקדישן
7 – אתי צריך להקדישן כבאר מבעה וצ'לין.
8 שחירן קו קודשין דהו קדשין שנחלה. דהיינו נמו
9 כדלעיל, דלרבי יוחנן קדשו בבורות במדבר.
10 **בלשון רבי** – אף על גב דתרווייהו כי הדידי
11 הוה פירושיה, אפילו הכי קאמר ליה **בפרשן**
12 **שמועיה**. **קונוטרקוסים** – שם שר לה. **בלשון**
13 של לדים – בגרושן כתיב (במדבר 8) שבעת
14 אלפים וחמש מאות, ובקרת כתיב (שם) ששת אלפים ומאתים
15 אלפים שש מאות – הרי ששה עשר אלפים
16 ומאה. ובמרי כתיב (שם) ששת אלפים ומאתים
17 – הרי שנים ועשרים אלף ושש מאות. ובכלל
18 כתיב (שם): 'כל בני מנן חדש ומעלה שנים
19 ועשרים אלף'. **מהצית השקל בשקל**
20 **הקדש** – לדלגלה, לשש מאות אלף וששלת
21 אלפים וחמש מאות וחמשים – הרי מאתיים
22 ואחד כבד ואחד עשר מנה. כבר יודע שש מנה
23 ומנה – מאה דינר. שתי חמשה ועשרים סלעים.
24 ושקל ואריתא דהי סלע. חשוב ששים פעמים
25 עשרים ומאה – הנמצא בכבי אלף וחמש מאות
26 סלעים. שהן שלש אלפים וחצי שקלים. הנמצא
27 שלש אלפים ישראל – כבר ספק לשלש
28 מאות אלף – מאת כבר, לשש מאות אלף –
29 מאתיים כבר, ולשלשה אלפים – מאת וחמש
30 מאות סלעים. וחמשה מאות איש – מאתיים
31 וחמשים סלעים. וחמשים איש – עשרים
32 וחמשה סלעים. הרי אלף ושבע מאות וחמשים
33 ושבעים סלעים. צוף סלעים ועשה מוח מנים.
34 מבל מאת אלפים ארבע מנים. הרי אלף
35 סלעים ארבע מנים, ולחמשה מאות וחמשים
36 עשרים מנים – הרי כבר. פשו להו מאתיים
37 וחמשה ובעים סלעים. שהן ארבע עשרה מנה.
38 **החצה שלם לא החזיר** – שדהו לא לשלם
39 מן החצי עמא בכרוב חזעי, וחמש מנים חזעי. והוא
40 לא נתן אלא מאה כבר, כדכתיב: 'מאת כבר',
41 ואף על גב דכתיב (שמות לה) 'ואת האלף
42 ושבע מאות וחמשה ובעים ששה ויחם', אלא
43 דיותר מנחזה החזיר – אותו פסוק לא חזיר
44 אותו השלש, שמחובתו היה לקנטור בדרבים.
45 **כפול היה** – והיה בכבר מאה ועשרים מנים.
46 ובאותן מאות כבר חזר מאתיים כבר. והאחד כבר
47 ואחד שש מנה היה האלף ושבע מאות וחמשה
48 ושבעים עששה ויחם לעמודים. **כתביב קרא**
49 **אחרינן** – דלא כתיב ביה 'לכתיב'.
50 קדשיב כולחא. **אילימא מיניה** – מהאי קרא
51 גזיה. שריי מין אלף ושבע מאות וחמשה
52 ושבעים יודעי אי שבעיה חזי. ואי ינוי לא
53 מהדיר אלא כמה דכתיב: מיהו חזי דלא היה
54 לקרא לפימני ביה בכבר ואחד שש מנה ולא
55 מנא אלף בפרטורטו. בפרטים, ולא עשה מוח
56 כלל שחשבוים שנים. ששע מנה כפול היה.
57 לעולם איבא לישאל אמאי לא אהדר מאתיים
58 כבר. הא אחרינא אי לא כדפלי חזי אמאי לא
59 שנדתי בכבר – לא טעמה הוא. דכדלי שחשבוים
60 למאה קדשיב ככללי, ופרטי בנן חזי כבר לא
61 שתיב בכבר, לפיכך מנאן בפרטורטו. **ואפיתו**
62 **וארבע מאות שקל** – אלפים חזי ומנים
63 מנים. לכל מאת ארבעה מנים. ארבעה מאות דהו ששה עשר מנים –
64 כתיב 'שבעים ואחד כבר ותשלום שנים' – ששע מנה כפול היה, ועד ליהויה מאה ועשרים מנים לא היה כבר. **פרטא רבה** – שבעים. ולחכי ריש לקיש ר' ירמי – ולא הגיע
65 למאה. **פרטא וזמרא** – כגון חזי דכר. **והשקל עשרים גרה** – פסוק הוא בחזקאל: 'עשרים שקלים וגו' המנה היה לכם', אלא המנה עשרים וחמשה סלעים.
והא

1 **קוביוסומים** – במקום אחר (תולין צ.א.) פירש רש"י: גונב נפשות. ואין ענינו
2 כאן גבי נגיית כסף, ובפרק 'המורב פרות' (בבא בתרא צ.ב.) גבי
3 עבדים, וסתם עבדים אינן גונבי נפשות. ורוביה הנגאל פירש: משחק בקוביא. והא
4 דאמר בבראשית רבה: 'שלחני נא כי חש השחר', וכן גבי או קודשטוססו סחא
5 שעתה מתירא מן השחר – ר' יוחנן
6 בקוביא לתטמן עצמו. לפי שפסדי מנחן
7 בישוק ומתייב בהקפא. **והמחצה** שלם
8 לא החזיר – לא החזיר לו פסוק 'ואת'
9 האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה
10 ויחם לעמודים', הרי של לקנטור נתבון.
11 **מנא ליה** – פירושו: היש לו לקדק דה
12 מתוך מה אמרה, מלבד קושיא זו.
13 **החזיר** כאן שבעים ארבע מנה – ולא מנאן
14 הבורא אלא בפרטורטו. **ומנה** של קדש
15 כפול היה – אבל שקלים של חזל של
16 קדש שזון היו. ואם תאמר: מכל מקום
17 למנתינו בענין, ולימא: שלשים וחמשה
18 מנאן חזעי. קדש בספוק דקאמרו שחדיי כאן
19 תשעים וששה מנים – היה לו למנתי
20 במנה, ולימא: ארבעים וששנה מנים. והרי
21 המנא ספי שלשו ישי לומר: מדשקל של
22 המנא לא היה ערוי מבי משא, ולא
23 שמתמש קרא באריתא לכתוב 'מנה'.
24 דזעי, דבפרק קמא דתבותו (ז.ב.) גבי
25 אלמנה. אמרתי: נקראת 'אלמנה' על
26 מנה. דעתידי רבנא דמיתקי לא היה כתובה
27 גדיה. ומי כתב קרא לעיתוי? ואמאי לא
28 דמנתי כתובת אלמנה אריתא? אלא
29 היא לפי שלא היה מנה בימי משה.
30 **והשקל** עשרים גרה – היינו מנין.
31 כדמחרגה: עשרים מנין סלע.
32 ותימנה האומר סלע – ארבעה דינר, וש
33 מנה כסף – דינר, אלא מאי איבא עשרים
34 ארבעה מנין בשלש עשרה דינרי ביה שתי
35 פעמים הוסיף על המשקל? **מיהו חזקאל**
36 היה שקל עשרים גרה, הוסיפו שרות על
37 מנה של קדש, שבחלהה היה בו חמישים
38 סלעים. עשאוהו של קדש ששים. אבל על
39 השקל לא היה חוסיפו. ובמי מבינא חזיר
40 הוסיפו על השקל שרות מלבד תוספת
41 שבחלהה. שהיה של עשרים ועשאוהו של
42 עשרים וארבעה. והשתא לפירושו קבינו חם.
43 כשתוסף בימי חזקאל נגשה מנה של קדש
44 גדול יותר מבפלה משל חזל, של חזל
45 שלש עשרים וחמשה סלעים. והיה רעו של
46 קדש ששים סלעים. ובמי מבינא בשחשופי
47 על סלעים – מלימודא נתוסף מנה של קדש
48 ושל חזל. והכי פירושו אריתא חזקאל:
49 והשקל עשרים גרה. כלומר: מאתיים שקלים
50 שהיו בתחלה עשרים גרה יש במנה של
51 עשויים ששים. אבל מתקלים של עשוי
52 שבעים עשרים וארבעה – לית ביה אלא
53 חמשים בשל קדש ועשרים וחמשה של חזל.
54 **עשרים** שקלים חמשה ועשרים שקלים
55 עשרה וחמשה שקל המנה היה
56 לכם – מה שלא היה בתכות בבת ארת
57 ששים שקלים המנה, וכן לחלקו בענין זה.
58 של לפרש: לפי (דאמרתי) שניני משקלות
59 היו מבקשות: השקל אחד היה מבקש של
60 עשרים שקלים. בה שקולים שליש מנה של
61 קדש אחר שנתוסף (של קדש) אחד משקל
62 והא

והא

קַכַּח בבורות. פרק אשון – הלוקח עובר חמורו דף עמוד ב – מותר מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רש"י

ומשקל אחד של עשרים חמשה שיעור מנה של חול, רבע מנה של קוש (קודם) ואחרו שנתוקש קרש. ומשקלו של חמשה עשר. ושלשתן מחוקקות שיעור מנה של קוש. וכן מוכח ההרגום דמתרגם: "ולסעא עשרין מעת תלתות מנה עשרין סלעין, מנה דכספא עשרין חמש סלעים, רבעות מנה חמש סלעים, כולחון שיתין ענה רבא מנה דקודשתא היא לכרך".

ולפי פירוש שני אין מחויב לב כך תלמות מנה" רבעות מנה" במנה של קודש אחר שנתוקש. רמנה דכספא עשרים חמש סלעים" איירי במנה של חול. ולא בשל חול אחר שנתוקש. אלא במנה של חול מקמי דאיתוקש איירי. ואם תאמר: ומנא לן שדחוקש ויחוקקל כלום? דלמנא מתחלה היה מנה של קוש ששים"ש הלומר: דנמאט כבר של משה מוכיח. דתתחלה של קוש לא היה אלא (בחול) (כפול).

תשעים חמורים לזבים – על שם נחום (א) חלוצים היו בערתיהו,

לזבים ובושי במצערדי ודינאל יא. חמרא לבאדה ריש פרק במה במנה" (שבת נא.ט.) פירש בערוך: חמור מצרי. ובירושלמי גמרא: ביום הבאים פמט ולוב מנה לתמתין לשיטה דהוות. הלמוד למנר אך חלק – תמימה: תנא דידן דלית ליה דהך דרשא. מקצת טעם חייב מנא ליה? ומתניתין היא פרק שני (בבורות טז.ג.) ולא מסתבר דפליא אדא פריקין. ומיהו, לא יא פליגי – וקאמר: דהיימא עילא דתנא ברב הדרה, ובי שטמא "מנא ענה מילא" דתנא ליה לאהויי קרא דמתניתין? ודאן תנא פטר פטר נסיב לה לפרה – ואין לומר: מכל מקום איתערך קרא דמתניתין לפטר מקדושת פטר חמור, וקרא דהכא לפטר מתוך שור. דפטור מן הבהרה דקמי' במתניתין משמע דלגמור פטר לה לפרה מכלל דרפטר? "פטר", דלפינן מהרד"א ברלמקא, ואם תאמר: נוד שמינתין מיפטר? "פטר" פרה שילדה מין סוס, דלמנא הני מילי היבא ידעשת דלבר דקודש קודש קודשת דהיא אבל כגון דהל שילדה מן ענ. דקודש קודשת קודש הוה אמנא דקדשאו ויש לומר: ומסתבר לגמור (משמט) דלפינן מהרד"א קודשת דמים מקדושת הנהגה. כדאמר אמר אפילו קודשת הנהגה מקדושת הדין אם ילפיק, דהיא שורוב וכשב ועו צריך קרא לכל חד חורא ורבי' יוסי הגלילי אם ען ילכתוב קרא אי ברור שור וכשב ועו? והא דרשתינן מניה: עד שיהא שור ובכורו שור, אף על גב דאיצטריך לכרורי יוסי בר חנינא – משום דבעין "בכור" שני ושלשה שני על לדרוש מן הראשון.

והא מאן וארביק' דיני ניהו – אלא כפול היה, ובמנה קודש חו מאתן. והנך ארבעים טרפו עלייהו – והו שהיוספי בימי יחזקאל. והיוספי עליון שתות, דארביקו הוה שתותא מלבר, דבמנא איכא חמש פעמים ארבעים, והביאי פעם ארבעים ששית מנבחין והיוספי עליון. ולא אמרינן שתות מלגו, שחלקו ללשה ויוספי על המשקל אחד מאותו חלקים.

בבית מותבא רבא – בבית הדרוש הגדול. לזבים – מעולים. שריפו יחדם **כו'** – לפיכך בא עליהם עמלק. לא הפנו אבות אל בנים (הציל) מרפיזין דים – מכאן שריפו יחדם מן התורה. כדברי שמואל – לגנות את בנות מואב. עירומות פגעו כתיב – "ותקראן מימע ענו הני פוגע כתיב. שניעשו כולן בעלי קריין" – ולפון מקור הוא. מנפנה פטר חמור ששית חמור שני פשטנים – בתובים בתורה, חד ביקדש לי כל בכור" (שמות ג) וחד "ובראה אתה" של (שולח) הולד – והא דתנא "והגדל חמור" – עד דהוא דומה לאמו. ומה הן באכילה – אותן שאין דומין לאבן. גמרא מקצת סימנין – ולא אמר. אך בכור שור כו' – דמדמי עמיכתב אך שור כשב ועו, דהא עניינת בכבור קמשעתו, דכתיב לעיל מניה: "כל פטר חמור וגו', ונקט כבולוה "בכור" – שמע דמים עד שיהא הבכור כאמו, ולא יתא דומה לאחר. והא תנא – דמתניתין. פטר פטר קנסיב לה לפרה – דאקמ מפק פרה שילדה מן חמור שפרדה מן הבהרה מן "פטר" עד שיהא הולדו חמור והולדו חמור, ופרה נמי נגמרה מחמור. ורב דהרה היכי שבק קרא דמתניתין וקנסיב למודא ארתינאי? רב יהודה דאמר כרבי יוסי הגלילי. אך חלק – דכל "אבין וירקין" שבתורה למעט. גלי חמור – דמתניתין דקדושת דמים הוא, שאינו קודש אלא (בלא דמיו, שיהדורו בש"ה גלי בה רחמנא דבמהנה נשור – והוא הדין לכבור בהמה שהורה. דקדושת הנהגה היא. למה נאמר אימורו כו' – כהיא קרא: אך ברור שור – דהא ברור כשב או ברור עד על פהדה קודש – והא דמס תורוק את חלבם הקטיר" – דכולם אמירותם קריבים. שור בכבוי מרובים – חצי הדין, וכשב ועו – רביעית הדין. כשב אליותו קריבה על אימורים, דמגרפיש בקריא, מה שאין כן בשור ועו. כשב ועו – פסח בא מתי, דכתיבי: מן הכבשים ומן העיטם תקחו" שור ועו תרבו אצל עבודה זרה כציבור – פר לעולת ושער לחטאת. שור וכשב שן כתיב שן מן אלשים יתר מנו, שור קריבים וכשב כבליה אם כן – ולא איתא קרא אלא לחכי. ועדיין אני אומר פטר חמור תפרה בש"ה – ולא ברבר אחר, ושאר בכורי טמאה – בכל דבר, ולעולם קודשים בבבורות.

והוא מאן וארביק' דיני ניהו – אלא כפול היה, ובמנה קודש חו מאתן. והנך ארבעים טרפו עלייהו – והו שהיוספי בימי יחזקאל. והיוספי עליון שתות, דארביקו הוה שתותא מלבר, דבמנא איכא חמש פעמים ארבעים, והביאי פעם ארבעים ששית מנבחין והיוספי עליון. ולא אמרינן שתות מלגו, שחלקו ללשה ויוספי על המשקל אחד מאותו חלקים.

והא מאן וארביק' דיני ניהו – אלא כפול היה, ובמנה קודש חו מאתן. והנך ארבעים טרפו עלייהו – והו שהיוספי בימי יחזקאל. והיוספי עליון שתות, דארביקו הוה שתותא מלבר, דבמנא איכא חמש פעמים ארבעים, והביאי פעם ארבעים ששית מנבחין והיוספי עליון. ולא אמרינן שתות מלגו, שחלקו ללשה ויוספי על המשקל אחד מאותו חלקים.

מביעי ליה לברדין יוסי ברבי חנינא, דאמר רבי יוסי ברבי חנינא: לפה נאמר אימורין בכבור שור,

אימורין בכבור כשב, אימורין בכבור עז? צריקא, דאי כתב רחמנא בכבור שור – שכן נתרבה כוסכיס, כשב – שכן נתרבה באליה, כעז – שכן נתרבה אצל עבודה זרה ביחוד. הדין מתדא לא

אתא, ותיי' דהא מתריה! – בהי לא ילכתוב? לא ילכתוב רחמנא בשור ותיי' מהנך – מה להנך שכן נתרבו אצל פסחים! לא לכתוב בכשב ותיי' מהנך? מה להנך שכן נתרבו אצל עבודה זרה ביחוד? לא ילכתוב רחמנא כעז, ותיי' מהנך? מה להנך שכן יש בהן צד רבוי אצל

מוכתא? הילכך צריכי. – ורבי יוסי הגלילי: אם פן ילכתוב קרא: "אך בכור שור כשב ועו", "בכור" למה לי? אלא לאו שמע מניה: עד שיהא הוא שור ובכורו שור. ורבי יוסי הגלילי, האי "פטר חמור" – "פטר חמור" מאי עביד ליה? – מביעי ליה לברדינא, רבי יוסי הגלילי אומר:

מתוך שאמר "אך פרה תפרה את בכור האדם ואת בכור בהמהה רחמנא תפרה", שמע אני אפילו פטרי חמורים ומלמוד לומר: "פטר חמור" – פטר חמור אפתי' לך, ולא פטר חמורים וגמלים. ועדיין אני אומר: פטר חמור – כשב וברבי

כשב וברבי יוסי הגלילי, האי "פטר חמור" – "פטר חמור" מאי עביד ליה? – מביעי ליה לברדינא, רבי יוסי הגלילי אומר: מתוך שאמר "אך פרה תפרה את בכור האדם ואת בכור בהמהה רחמנא תפרה", שמע אני אפילו פטרי חמורים ומלמוד לומר: "פטר חמור" – פטר חמור אפתי' לך, ולא פטר חמורים וגמלים. ועדיין אני אומר: פטר חמור – כשב וברבי

כשב וברבי יוסי הגלילי, האי "פטר חמור" – "פטר חמור" מאי עביד ליה? – מביעי ליה לברדינא, רבי יוסי הגלילי אומר: מתוך שאמר "אך פרה תפרה את בכור האדם ואת בכור בהמהה רחמנא תפרה", שמע אני אפילו פטרי חמורים ומלמוד לומר: "פטר חמור" – פטר חמור אפתי' לך, ולא פטר חמורים וגמלים. ועדיין אני אומר: פטר חמור – כשב וברבי

בכורות. פרק ראשון – הלוקח עובר חמורו דף ו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
קטו תוספות

1 ושיך ולמשה הא ומה הן באבלה – מזה הוא" מיישב יתרו, שלא דבר אלא
בפרה שילדה מין חמור, ולא חמור (הילד פרד) שילדה סוס. למה לי ליתני
שהוציא – לקמן דייק מניה: מי גזלים לש חמור אסורין. והבא דייק מדיקני
שהוציא, שנתן טעם לדבר, הזה ליה למינת: שהוציא. ושיך לעבד בן ורבי
שמעון בפקא מנתא הגבל – בהכמה דהיימא הפרה. ויצא
ג שבעין אית. ובפקא קמא גמדות (א.ב.)
גבי לבונה חמור רבי שמעון אית" דרישו
וצריך לומר: אית" לא דרש להדיא דרשא.
ד, מולא מייתי עלה ההיא דשמעון
הנמוסני ברמייתו הבא. ואם תאמר:
ב' דרשו חמור, מנא דרדשי "את" אסר קלות
כ"ב רבי שמעון, ורבי יוסי הגלילי דרש בפרק
"אברה ומושה" (בבא קמא מ.ג.) דרש
"בעל השור נקי" מדמי לודות, ראת"
לצאת ערו. ובפרק "מדין מוקשה"
(חולין ע.ב.) שרי קלות, גבי בהמה שמת
עוברא, ואמר רבי יוסי הגלילי: שבמא
טעמא בטורהו טהור. דבתיב: "וכל היחל" על
כפוי – מהלכי בפסם טמא. ואן. ופרך. קלות
במעי קלושה לטמא. שמע מניה פשיטא
לדמי רבי יוסי בטורהו טהורו ויש לומר:
ניחא לישב מילתיה דרבי יוסי אפילו טמא:
אמר קלות שרי. אי נמי, בראשו ורובו דמי
לאמר איידי, ומודה רבי שמעון דשרי. ויש
לדקום מחבא דהכי והלמנא, ולא דרשין
את", דקיימא לן כרבנן דשרו קלות
בדומכח פרק "בדמה מוקשה" (ש.ע"ט.)
אמר: לא מודי בקלות בן קלושה בן
פקועה שחומר, חרותי פמיה דרבי אינשי.
שמע מניה קלות שרי. ואיכא לאקמא
בראשו ורובו דמי לאמו. (אם בא) ואי נמי,
נתיח לבבד (מרת טעמא) וקמרי (טמא)
ראת" יעמיד לאסור חלב, ריגל' נשה
מפני שטעה כמו שן ואורבא דיכאמ
לקמן. ודבי נמי טעמא לרבי יוסי הגלילי,
אבל יש לדקום דראמר פרק "בנות כותים"
(נהד ז.א.): נקטין אין קושי סותר ביובה.
והי משבת תנא אמר – סותר – ויש
אליעזר ביה. והתם (להל.) ארבע מעטמ
דרבי אליעזר – משום (דקיש את".
ובכתובות פרק "הנושא" א.ד.א.) דאמר:
החורו לבבד אמנב. וקמרי אשת אב
הוא. ופרך. אשת אב נמי דאורייתא היא,
רבי אבין" לרבות אשת אבין יש לומר:
ניחא לישב מילת דרבי כבולי עלמא.
עד רגא. ואין זה ראת מנהד. והא וזה
רובי לומר "אי משבת תנא אמר סותר
וקי אליעזר היא" – הא איכא כל דמי תנאי
דרדשי את". פירש – ואם תאמר:
לוקמא בבבד אב ואם, דמשוה בבדו
לבבד מוקמס, קידושין (פ.ב.) לעובר עליו
משום עשה (בדאמר: מילתא ושחיה עשו)
(בדאמרין מנחות מד.א.) גבי תפלין שמונה
עשו"ן יש לומר: דמשמע ליה דומיא מורא
ב משום, וזה אי אפשר. ורבי עקיבא
מורה תלמידי דאבנן, ודני (אבות פ"ד
מ"ב.) מורא רבך כמורא שמי.
הטמאים

1 תלמוד לומר" – מקרא אחר (שמות לד') ופטר חמור תפדה בשה". אם אינו ענין
למעט שאר בהמה טמאה משה, שהרי מעטן בפסוק ראשון – גתהו ענין למעטן
מכל קדושת בכור. מתקוף ליה רב אחא – הא תרוייהו צריכי, דאי כתב חד
הוה אומר: אל פטר חמור דבר שהיה בכלל בכור בהכמה דהיימא הפרה. ויצא
מן הכלל לומר – שפרניו בשה לא
לומר על עצמו יצא אלא לומר על הכלל
כילו כרי, ולעולם נפדין בשה. תלמוד
לומר מקרא אחר: ופטר חמור תפדה –
לומר לך: זה בשה, ולא אחר בשה.
ומענינה משה – ולעולם בכל דבר,
וקדושיה בבכורו אלא בן לבתוב – קרא
תניא: "חמור בשה תפדה" ואנא יתיבא
דבפטר שפוטעי. מהדרה כתב "פט" –
שמע מינה מדין פטר רחם מעט ליה
לשאר בהמות טמאה, דאין למעט
בכורה. וכל מקנן חוכר פטר שור ושה,
ופטר חמור תפדה בשה כלל ופטר חמור
פטר חמור תפדה הענין – דלא תרוייהו
בכלל ופטר. דאי אקרא קמא קא מהדר,
מכדי כתוב לעיל מניה "פטר שור ושה" –
לכתוב: "וחמור תפדה בשה" ונדרא אפטר"
לדעול. אלא מהדרה כתב "פט" – שמע
מניה לאו אקרא קמא קמהדר. וי"ו –
דכתב ופטר" חור עריבה ואהדיה אקרא
קמא. דר"ו מופע על ענין רשון, ורבי יוסי
אמר לך – אי אקרא קמא קא, לא לכתוב
פטר" חמור תפדה ולא רשון ר"ו לעריבה.
ותדר עריבת ליה – למענה דלתיבה.
בכלל ופטר. אל דלמא בין דתרוייהו שוו
דמין בהמה טמאה נניחו – לאו שניתי
יתירא הוא, וכי אית מקצת סימני דאם
חיוב. סימנין מילתא חטובת היא – שמע
על גב דאישינו כולי האי, מחייבי ליה
מקצת סימנין בבכורה. מאי לאו אפילו
פיה שילדה מין סוס – ושמע מניה
סימנא מילתא היא, וכל שכן כולדה איך.
ותרוייהו בין קדושת בהמה נניחו, כי את
מקצת סימנין חיוב, וכל בהמה מניה
אלא חדא. מאי לאו אתרוייהו? קאי
היא יואם יש מקצת סימנין, ותפסות מניה
נרתי. לא אפיה שילדה מין חמור –
ומשום דתרוייהו קדשי בכורות. אבל
חמור שילדה מין סוס למאי הלכתא
תני גבי חמור לא לפטורא – לאשמעיה
דבמה ויהי, ופטר מן בכורה בן כיל ביה
מקצת סימנין. דמשום רישא קמי חמור
שילדה מין סוס. אבל סיפא לא עלה
מורה. חמור ארום – וליחיבי בבכורה.
קא בעטמא לך: סתם סוסים ארומים הן.
סימנא סימנא – ודא תחילין לן גיטסין
במשנה. והימנ: סהרה שילדה מין חמור
אלא אסור. ותמא שילדה מין טהורה מותר.
רבי

40 בני מיקדש בבכורה נניחו, אמרת: אם יש בו מקצת סימנין מן חמור, דאדי ויאדי
מין סוס מיקעניא? – אימריה, סלקא דעתיך: התם הוא דיש לה קרינטי והא אין לה קרינטי, הא
פרסותיה סרקות והא פרסותיה קלושות. אבל הכא, דאדי ויאדי אין לה קרינטי, אדי ויאדי
פרסותיה קלושות – אימא: חמור ארום בעלמא הוא, קמשמע לן. ומה הן באפילה" כ"ו. למה לי למינתי "שהוציא"? – סימנא בעלמא
הוא, ולא תיחלף לך, ולא תימא: ויל פתריה דידיה, והאי – טהור מעלויא הוא, והאי – טמא מעלויא הוא, אלא ויל פתר אימיה. מנא
הני מילי? דתנו רבנן: "אף את זה לא תאכלו מעלוי הגדה וממפרסי הפרסה" – ש לך שהוא מעלה גרה ומפרסי הפרסה, ואי אהה
אובלו ואיהו זה – טהור שולד מן הפרסא. או אינו אלא טמא שולד מן הפרסא, ומה "מעלוי הגדה וממפרסי הפרסה" –
הכי

1 **הטמאים** לאסור צירן ורוטבן – אי מ'הטמאים' דריש, קשה דב'הער
2 הרוטב' (חולין קכב.) מוקמינן ליה לעורו כבשרו. ובתורת כהנים
3 לא דריש ליה גבי שריעם, אלא גבי בהמה טמאה. דכתיב: 'טמאים הם לכם'
4 ומיהו עד כדכרן ד'הטמאים' ושריעים דריש, כדמוכח פרק 'הער הרוטב' (שם
5 קכא.) בשמעתין דההיא חלב חלבון.
6 ומייחיו עד דף דרשא ד'הטמאים' ופרקי' 1
7 לכתוב חמטא שריעים וליתו הני וליגמורו
8 מיניה? ורשנא דמניה דריש. וצרי לומר
9 דמה'א דמהא אמינא יתירא ד'הטמא'
10 דריש. ערות שלהם כבשרם שלוק. תרע.
11 דגבי בהמה דבב' טמא' ולא אב. 2
12 'הטמא' דריש בתורת כהנים לאסור צירן
13 ורוטבן. ומיהו, אבתי דריש מן 'הטמאים'
14 פרק 'הער הרוטב' (שם קכב.) לאסור
15 ביתה השרץ והטמא' אשר פרש הקונטרס: ה'
16 יתירא נדרשת לאסור צירו ורוטבו, ולעורו
17 כבשרו, ולביתו שרץ.
18 **לאסור** צירן ורוטבן – שמעון הכה דציר
19 דאורייתא. ומפרקי' מניה: מאי
20 שני חלב מציר – שמע מניה דרשת גמורה
21 הוא. ובפרק 'הער הרוטב' (חולין קכא.)
22 נמי אמר: צריכי. וקשה: ובפרק 'אין
23 ממשעין' (נעודה וזה מ"ג.) לא טמא
24 מפליג בין מטבל בעירו לגופו. ופרק 'גיד'
25 'נשה' (חולין קכז.) אמר רב יהודה ציר
26 דגים רביעית בסאתים. ופרקי: והא אמר רב
27 יהודה מין מביי לא טביל שאני ציר ודעה
28 בעלמא הוא. שמעט שורא מדרבנן יו
29 לומר: ציר גויים – דרבנן. ציר שריעם –
30 דאורייתא. ואף על גב דבתורת כהנים נמי
31 דרשין: 'שקק הוא לכם' גבי גויים –
32 אסמכתא בעלמא הוא. ואם תאמרו: בפרק
33 'כל הבשר' (חולין קיב.) גבי רב מרי
34 דאמלא בש' שחוטתו בחי' טריפה, ואמר
35 ליה רבא מ'הטמאים'. ופרקי ליה: רסוד
36 טהור שמלחו עג' דגטמא – הדיכי פריך מדג
37 לבשר? וש' לומר: דקום ליה יטמא ציר
38 מדרבנן. ובמסכת תרומות (פרק י' משנת צ)
39 נמי גזן. ובפרק 'ציר גזשה' (חולין ע"ג.)
40 מייחיו ליה דג טמא צירו אסור. שבע מניה
41 הוא דשרינן לה מישום דלבעו. ומה
42 שנחבט בסריפיה: שמע מניה ציר מומר –
43 לא גרס ליה. וקצת תימה כיון דצריך קרא
44 בשרין בבדיהוה טמאה. והדיכי דליכא קרא
45 לא אסר מדאורייתא – הדיכי מייחיו רבא
46 אראה התם מ'הטמאים' אלוטרי טריפה
47 **רוטב** וקופה שלוק – ואם תאמרו: הויקפ
48 ליה מ'משרת' ליתן עסמ' בעבורה.
49 מנאן אתא לן לכל איתורין שמעוקי.
50 פסחים (מדא.) יש לומר: עיקר קרא לצירן.
51 ואורחא דהלכותו הבית' 'ההולעמל'
52 פעמים שאתה מוצעלם, ועיקר קרא לוק
53 ואינו לפי כבודו (כבא מצינא לא. ברכות
54 ט"ב.) ובפרק קמא דהינהו (דף ד"א.) נמי
55 אמר: 'דילגס' – פרט לבעלי קבין, ואמר:
56 פרט לאלו וסומא. ולא עיקר קרא לבעלי
57 קבין. דמ'פעמים' דריש ליה התם. ומיהו
58 כאן אין צירן לומר כר. דאיצטריך לרובט
59 וקפה, לאשמעיתן דהוי כממש את המוח
60 השרץ, דהוי כשתיה ואינו בכלל אבילה,
61 ואבילה כתיב בתוך, קא שמעין לן בכלל אבילות. והתם (חולין קכא.) מייחיו לה גבי המוח חלב חלבון ונבל עוף טהור ונבעט. מיהו קשה, דמשמעט הכא דאיצטריך לציר
62 לאשמעיתן דחסיב כנוף השרץ, דפרקי מניה אהלכו דיתסו כסו צירו: וצריך לומר דשקולין ח. ומיהו מציר לחודיה לא הוה שמעיתן דליהוי שותיה כאבילה, דהוה מני
63 לאשקמא כשהקפוחה ואכלו.

1 **דבר הבא ממעלי גדה** – כן הוא טמא שנולד מן הטהור. נמל טמא הוא
2 – וחסם גמלים נולדים מן הגמלה. ובתב 'הוא', דמשמעט שהוא טמא ואין אחר
3 שהוא גמל טמא, וכגון שנולד מן הפרה. נמל גמלי – אחר בתורת כהנים ואחר
4 במשנה תורה. **לאסור חלבא** – של גמלה. **את הגמל** – שמעל את הטפיל
5 למגלו, ודחינו חלבון. **פירוש** – מכל ד'הטמא'
6 שדרש. דכל 'אתי' באין לרבות. זה אן
7 נלכות לרבות בו. **הטמאים** – אילה טמאים
8 לכם בכל השרץ, דאי 'הטמא' **לאסור**
9 **צירן** – שומן הדג. **קיפה** – ריסוקי בשר
10 וקפולותו בשבולי ציריה. **דאמר טר** –
11 במסכת נדה (ט"ז.) כן נדרת. נמל חמטא
12 הלידה ואנשה חלב. הלכך חידוש הוא.
13 דמעיקרא הוה דם והאיכילו כבדת. והשתא
14 מישתרי. **אבירה מתפרקין** – מחמת
15 אלה רואה דם נדה. ולא מישום דעשה
16 חלב ודחינו חלבון. כן דלא מחמת דם קאמי
17 – לא חידוש הוא ולדחי שמעון נמי
18 **דרי' בהנאה** – לקמן בפירוקי בבורות
19 (כ"א.) רבי שמעון אומר כו' – משבת לה
20 דאיצטריך ליתכחב בשר בחלב. ואף על גב
21 דהכל דירא אסור נמי, איצטריך ליתכחב
22 חלב ללקות על ביטולו. **תובא** – יריק בכל
23 אות פסולת תובא ונאכלת בשר'. בפסולי
24 המוקדשין לאחר פרויגן הכתוב מדרב.
25 **חריצי** – ובעינים. וקאמר ליה ש' לוד
26 ולייכבם במחמתה לשר אהלך. יין וחלב
27 ובתיב לעיל מניה: 'לכו שבור ואכלו'.
28 **אילה מעקה** – בין לרבנן בין לרבי שמעון
29 דריש לעיל 'גמל' 'גמל', 'שפף' שפף
30 מאי דריש ביח? **למת בשבט בהמת** –
31 טמאים וטהורים. **מפני השמסועה** – בריה
32 שיש לה שני גבין ושני שריותא. ולא נאמר
33 בתורת כהנים. **לאבילה** – כנוף פיה
34 שילדה מן סוס, דקאסר רבי שמעון,
35 כדקתני: 'גמל' 'גמל' שני פעמים. מי בני'
36 רבי שמעון – דלא משתרי באבילה
37 מבקעת סימניו עד שיהא ראשו ורובו זומה
38 לאמו, או לא?
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65

קיפה שלוק – בפרק 'הער הרוטב' (חולין קכא.) אומר: מאי קיפה – פרמא. ופרקי: הוא עצמו לטמא טומאת אבוליוס אלא מאי קיפה – תבלין. אבל הכא יכול לקרות בין פרמא בין תבלין, ולא אתא לאשמעיתן אלא שתדוק כאבילה, וכן משמעט בפירוש הקונטרס, שפירש: דסוקי בשר וקפולותו בשבולי ציריה. שבע

בברכות. פרק ראשון – הלוקח עובר חמור דף ז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ") קיט

1 **שמע** מינה לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו – ומשמע שאין בו כי אם
2 שני הלוקין. מדלא קתני חלוק שלישי, ולמאן: אם שי בו מקצת סימנין
3 מותר באכילה, והדר ליתני: ואם ראשו ורובו דומה לאמו חייב בברכה. והשתא
4 רישא וסיפא רבותא קמשמע לן, ודישא קתני שילדה מן טמא דאסור אף
5 באכילה, וסיפא דקתני ראשו ורובו דומים
6 לאמו חייב אף בברכה.

7 **זה** אי אתה אוכל – ולא גמול כתיבי
8 בקרא. אבל אתה אוכל זבא בעצמך
9 אחד – לאו בסימני טהרה איירי, דמעמלה
10 גרה ומנפריסי היתריסי. ובלא דרמי למקצת
11 סימנין דלאמו דידה וברגל וצמר, (ולד)
12 (ולאו דוקא) סימני טהרה בעי.

13 **עך** שדא אבוי אמו כבשה – מרחבי
14 "כבשים" ריעוסי" דלא כתיב "כבש"
15 ריע" דרש רבי יהושע. ורבי אליעזר –
16 מרחבי "שה" "שה" תרי זמני. והשתא
17 דרשות דרבי יהושע לאסור – לאו הוא
18 דרבי אליעזר להתי. ולש"ן "לא בא
19 הכתוב" דאמר רבי אליעזר מוטמם קצת,
20 דמשמע: הלשון דמקרא זה שדרש רבי
21 יהושע טמא שגולד מן טהור ועיבורו מן
22 הטהור, אמר רבי אליעזר דבא להוסיף על
23 הטהור, ולהתי טמא הגולד מן הטהור
24 ועיבורו מן הטמא. ויש לפרש: "לא בא
25 הכתוב" כמו: "לא אתה הושר" עד שי
26 לפרש דרבי רבי אליעזר, הכי פירשה:
27 "מישה" "שה" נפקא לן עיבורו מן הטהור,
28 כתיב איתר: "זה" להוסיף על הטהור,
29 ועיבורו מן הטמא. וחי"ן מדריבי אליעזר
30 ומחלוקתו – זה ללא קאמר: כדאמר
31 הדרשנין פריש ורביס מניי ארס, כדאמר
32 לקמן – "יש קשה מיעו, דלא איירי רבי
33 יהושע בן לוי אלא בבמה חדיה, ולא בבני
34 ארס. והנהו בני ימא ניהו.

35 **פולגי** עליה בתרא – מה ששילב לדחות
36 דדי כן, משום דבמסקנא לאכילה
37 פשטינן נמי דבעי רבי שמעון ראשו ורובו.
38 **והא** איפכא שמענין להו ולד טריפה –
39 למאן דאמר טריפה יולדת – נתיא
40 פדליני ב"ה זה גורם. אלא למאן דאמר
41 אינה יולדת, מוקמי פלוגתא פרק אלו
42 טריפות (חולין תנא). כעבור ירך אמר,
43 ונתעברה ולבסוף טריפה. ומיהו, אשכחן
44 בעלמא דרבי אליעזר סבר זה זה גורם
45 אסור ורבנן סברי מותר, רבי שאור חולין
46 ותרומה ופסחים מובו, ושליחי "כל
47 הילבס" (עבודה זרה מטא) בני נטל
48 ממנה עציס. אלא לרבי יהושע אייתה,
49 ואף על גב דלאו רבנן הכל הוא. ומה
50 שמוכר כאן "זה זה גורם", ופרק "אתרו
51 ואת בנין (חולין עטב), שטל לישנא
52 ושמעון לזרע האב" – ממש דהבא
53 איירי בדבר הבא מדותר ואיסור ושייך
54 שפירי זה זה גורם. ומיהו קשה: כיין דאין
55 וחשיק לזרע האב, מאיה טעם חתשב ולד
56 טריפה זה זה גורם? ולא לחשב שאור גורם.
57 וליתיה

נתיחה

72 **הבָּלָא** דַּעֲבִירָא הוּא?
73 **הַמְּבִיעָא** לָא קַמְּבִיעָא אֶלְמָא?
74 **הַמְּבִיעָא** לָא קַמְּבִיעָא אֶלְמָא?
75 **הַמְּבִיעָא** לָא קַמְּבִיעָא אֶלְמָא?
76 **הַמְּבִיעָא** לָא קַמְּבִיעָא אֶלְמָא?
77 **הַמְּבִיעָא** לָא קַמְּבִיעָא אֶלְמָא?

1 **אישתני מנבל** – שוריה לאמו במקצת סימנין. ומאן שמע
2 ליה דך סברא – רבי שמעון. ואם ראשו ורובו בו, וקא סלקא דעתך דמתקני
3 להו בדי הדדי, שמע מינה דאפילו לאכילה בעי רבי שמעון ראשו ורובו.
4 **מרבשקה לאכילה** – ואיירי ברישא, וקם ליה אבכורה, ולא אמר: אם ראשו
5 ורובו דומה לאמו מותר באכילה, שמע

6 מינה: לאכילה טמא במקצת סימנין. **לכבורה**
7 **אצטרף** – ולעולם בתרוייהו בעינן ראשו
8 ורובו. **זה אי אתה אוכל** – מלל, אפילו
9 גולד מן הפרה. **אבל אתה אוכל אחד**
10 **הבא בסנין אחד** – של אמו. כלומר,
11 שדומה לאמו במקצת, כגון טמא שגולד מן
12 הטהור ודומה לאמו במקצת. **שה כבשים**
13 – שה הבא משני כבשים. **להתי את**
14 **מותר** – ריבון דאבוי אמו כהורים, לא
15 אימרינא: האי קרא ריבא? והוה לא תאכלי
16 למישריה. **מכל מקום** – מרחבי "שה"
17 "שה" תרי זמני. שמע מינה דאפילו מנד
18 האם לא מנד האב. **קרי ליה טמא**
19 לקלוט שגולד מן הטהור. **כרבי שמעון** –
20 דאסר ליה היבא דאין בו מקצת סימנין.
21 וקאמר דאם של סימן אחד של טהרה,
22 שדומה לאמו במקצת – ומתרו **אפילו**
23 **עליה בתרא** – דרבי שמעון בעי ראשו
24 ורובו. ואיבא דמקשי – קשיא לך
25 ברייתא. ומתרו הקשיא משבב דבר ביואל
26 אי בעי רבי שמעון ראשו ורובו לאכילה או
27 לא. **מי מעבירא** – טהרה טמא. וקתני
28 ועיבורו מן הטמא. **חזר מרבי אליעזר**
29 **ומחלוקתו** – שחולקן כבי בפרק אתרו
30 אלא בני בשחשת חולין (עטב), אם אתרו
31 ואת בנו נהגו בו. וקתני: מן הבא מן התיש
32 וכן תבטיה. אלמא חיה מתעברת מבהמה
33 לברייהו ואמר **רבי ירמיה** – האי
34 "עבורו מן הטמא" דקאמר – היטי
35 שנתעברה מן הקלט, שפירשיתו לקולט
36 כגמל, וכן פרה הוא. ואליבא דרבי שמעון
37 קרי ליה "טמא", וננו מותר אם דומה לאמו
38 בסנין אחד. אלמא לאכילה בעי רבי
39 שמעון שוריה ורובו זה זה גורם –
40 היתיר האיסור גרמין לזרע שיבא, (הוא)
41 ואביו טמא ואמו טהרה. ולד **ירמיה** –
42 ואביו תמיס – דהיי זה זה גורם. **דאם** בן
43 – דעבורו מן הטמא אסור – לכתוב "שה"
44 כבשים בעיסי. **מיא עול מני נפוק והא**
45 **דעבירי הבאל מביערא הוא** – מחמת
46 חמימות וסורחן הבה.

34 **וְלָד** טְרִיפָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: לֹא יִקְרֶב לְבִי מִזְבֵּחַ, וְרַבִּי הוֹשֵׁעַ אָמַר: יִקְרֶב לְבִי מִזְבֵּחַ!
35 **בְּעִלְמָא סַבְר** רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶה זֶה גֹרֵם - אַסוּר. וְשֹׁאֵי הַבָּא, דָּאם בֵּן נִתְחַבֵּב קְרֵא: "שֶׁה כְּשִׁימִים
36 **וְעִוְיָם"** "שֶׁה" לְמַה לִּי? שְׂמַע מִיָּה: שֶׁה - מִכָּל מְקוֹם. וְרַבִּי הוֹשֵׁעַ אָמַר דְּרִ: **בְּעִלְמָא**
37 **זֶה זֶה גֹרֵם - מוֹתֵר, וְהָבָא, אַם בֵּן נִתְחַבֵּב קְרֵא: "שֶׁוּ מִשֵּׁב וְעוּ", "כְּשִׁימִים" וְעִוְיָם" לְמַה לִּי?**
38 **שְׂמַע מִיָּה:** עַד שִׁיָּה אֲבִי כִּשְׁשׁ וְאִמּוֹ כִּבְשָׁה. תָּא שְׂמַע, רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר: "מִכָּל" "מִכָּל" שְׁנֵי
39 **פְּעָמִים - אֶחָד גְּמֹל הַגּוֹלֵד מִן הַגְּמֹל, וְאֶחָד גְּמֹל הַגּוֹלֵד מִן הַפְּרָה, וְאִם רִאשׁוֹ וְרֹבּוֹ דוֹמֵה לְאִמּוֹ**
40 **- מוֹתֵר בְּאִכְלָה. שְׂמַע מִיָּה:** לְאִכְלָה נִמִּי בְּעֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן רִאשׁוֹ וְרֹבּוֹ, שְׂמַע מִיָּה. "שֶׁהוֹצֵא
41 **מִן הַטְּמֵא" וְכוּ'. בְּעוּ מִיָּה מִרַב שִׁשֵּׁת: מִי גְרָלִים שֶׁל הַמּוֹד, מַהוּ? - וְתִיבֵעַ לִיה דְּסוֹסִימִס וְגַמְלִיס?**
42 **- דְּסוֹסִימִס וְגַמְלִיס לָא מִיבְּעִיא לְהוּ - דְּלָא עֲבִיר וְלָא דְּמוֹ לְחֵלֵב, מִיָּא עוֹל מִיָּא נְפִיק. כִּי קַמְּבִיעָא**
43 **לְהוּ דְּהַמּוֹד, דְּעִבְרִי דְּמוֹ לְחֵלֵב, מִיָּא מְגוֹפִיעָא קָא מִיפְּצֵי, וְאִסוּרִי. אוֹ דְּלָמָא: מִיָּא עוֹל מִיָּא נְפִיק, וְהָא דְּעִבְרִיא הוּא?**
44 **אָמַר לְהוּ דְּהוּ שִׁשֵּׁת, תְּנִיתוּהּ; שֶׁהוֹצֵא מִן הַטְּמֵא - טְמֵא, וְהוֹצֵא מִן הַפְּרָה - סְהוּר; וְהוֹצֵא מִן הַטְּמֵא**

בבורות. פרק ראשון – הלוקח עובר חמורו דף ח עמוד א – מותר מהדורת 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) קכג
 רש"י

1 הכי רבינן דהולפנין פרים ורבים מבני אדם – שאם בא אדם לעליהם
 2 מתעברות הימנו. בני מא – דגים בים שהציץ צורת אדם חציץ צורת דג,
 3 ובלעז: 'רשיניא'. כל – מין שביצי הוכר, כגון חיה ובהמה. מבחון – מוליד
 4 עובר ממנו. וכל – מין שביצי זכר מבכנים – מטילה הקיבה ביצים, אווז –
 5 שיש שבו, ואוז של בר – כלאים להביע.
 6 לפי שאין הוכרים דומים, וזה היצי מבחון | 1
 7 וזה ביצי מבכנים. ובורות – הגדול. ואוז | 2
 8 ובזרותו מבכנים. ולמחרת שנים. | 3
 9 קדם היום, ומנא בה ביצה – מותרת, | 4
 10 ולא גולדה בלילה יום טוב אלא כחמור. | 5
 11 הדוגלתו בלילה יולדת בלילה כרתה לעיל. | 6
 12 יצתה רובה מותרת – ודברתי יציל. | 7
 13 רובה אוליין. כל ששתמישו ועיבורו | 8
 14 שוה – כגון כבש ועז, ששניהם פנים כנגד | 9
 15 עורף, וכן עיבורו שוה, ששוחף בשנה | 10
 16 חדשים – וילדיו אם בא אחד על מין | 11
 17 הבירה. ומגדלין – מניקין. שכינת ערסה | 12
 18 – שגמרו (וניה ג' ויאמר ה' לד', | 13
 19 לעשרים ואחד יום – לאחר שנתעברה | 14
 20 והתרנגול שוהה ביצתה ליגמר עד אחד | 15
 21 ועשרים יום. לוז – קרדליא, שגדלים בו | 16
 22 אגוזים עטנים. ומשתת פרודו עד שעת גמר | 17
 23 פרו (שנים) אחדו) ועשרים יום. ככל | 18
 24 לחמשים יום – וגמרה צורת הולד. וכבר | 19
 25 באילן הבואה – כמנא דאמר בברכות | 20
 26 מ"א. עץ שאכל אדם הראשון חטה היתה, | 21
 27 קרי לתבואה אילן. דקל – גדילין בו | 22
 28 תמרים. ברילס – אפא. קוף – ששינייא | 23
 29 בלעז. קיפוף – כעין קוף הוא. יש הל' זב. | 24
 30 ובלשון אשכנז ***מק"צ' אפעה | 25
 31 ומתעבר אחר שבעים שנה שגדלו. ורבי | 26
 32 עיבורו – משעת הפרוד עד שעת גמר | 27
 33 פירות. מוכססים – מין בנות שח, ולא | 28
 34 בנות שח משח. מנא הני מילי – נדחש | 29
 35 עיבורו שבע שנים. אמ' מבחמה נתקלל | 30
 36 מדה לא כל שבן – שפחותו יותר מן | 31
 37 חיה, שהיו עד חמשה חדשים ותחלו | 32
 38 חמשים ושנים. ויחס. אלו ליבא למימר דאם | 33
 39 'מכל חיה' הולד היינו ארי או אפעה, וראו | 34
 40 ליכתוב 'מכל החיה' ולא לביצי בהמה. | 35
 41 אלא להכי כתב ריהוייה לומר לך ה' | 36
 42 – והכי משמע: אחרו הוא מכל החיה | 37
 43 כמה שהיא ארוכה יותר מן החיה. כשם | 38
 44 שהבהמה נתקללה מן החיה על שאת שבע | 39
 45 ומאי נדו – תמוז מחתול, שבת שבע | 40
 46 שבע פעמים עשרים ושנים – כך נתקלל | 41
 47 הוא מן הבהמה. כגון מבחמה הסא טמאה, | 42
 48 אחד לשבע. בדבמה טמאה גסה שנים עשר | 43
 49 חודש. וחשוב שבע פעמים עשר חודש | 44
 50 – היינו אחד לשבע, עד שבע שנים.

38 'ארור אתה מכל הבהמה ומכל חיה השדה', אם מבחמה נתקללה, מזהה לא כל שבן? אלא
 39 לומר לך: כשם שנתקללה הבהמה מזהה אחד לשבעה, ומאי נדו? חמור מחתול – כך נתקלל
 40 הוא מבחמה אחת לשבעה, דהוה ליה שב שני. ואימא: כשם שנתקללה חיה מבחמה אחת לשלש
 41 שנים, ומאי נדו? ארי מחמור – כך נתקלל הוא מזהה אחת לשלש שנים, דהוה ליה תשע שנים!
 1 – כגון בנות שח לשלש שנים. ופרק קמא דעברתו וזה (ד, יד): גרסי: מוכססים בנות שח מין אחד, וכן שמו. וק"ל
 2 לא נחשוז עמי הארץ עליהן, משמע דלאו פריי חשוב ניהו. ופרק קמא דמסכת עברתו וזה (ד, יד): מפרשי: תאיני חירותא. ופרק שלשי דנדרים (כ"א). בנות שבע והתאנים
 3 לבנים שני מניין. דאמר: אלו הייתי יודע שנתבט שני בתוך כלכלה הייתי אומר 'תאנים לבנות שחירותא אסורות. ונתבט שבע מותרות' ורביא: בנות שח ושבע מני
 4 תאנים הן, אלא שבתבט שחירותא כדמשמע במתניתין 'דביצי' שבדמאי. ובהדיא דרביעית כסבור שאין שבעית נוהה בתן. ובנות שבע פתח. ורביא: בנות שח ושבע (פרק
 5 ה' וברורים (כ"א). ומסתמא אדם כדמסתמא אכל. וקראי מ"ן שבעתי מי אבולת. ורש"י: שדמי שוחה, ותולין הקללקה מכלולקל. ומאי? ניהו תבועי מחתול
 6 – דהכי נחשב ליה. ומסתמא אדם כדמסתמא אכל. וקראי מ"ן שבעתי מי אבולת. ורש"י: שדמי שוחה, ותולין הקללקה מכלולקל. ומאי? ניהו תבועי מחתול
 7 – דהכי נחשב ליה. ומסתמא אדם כדמסתמא אכל. וקראי מ"ן שבעתי מי אבולת. ורש"י: שדמי שוחה, ותולין הקללקה מכלולקל. ומאי? ניהו תבועי מחתול
 8 – דהכי נחשב ליה. ומסתמא אדם כדמסתמא אכל. וקראי מ"ן שבעתי מי אבולת. ורש"י: שדמי שוחה, ותולין הקללקה מכלולקל. ומאי? ניהו תבועי מחתול

קכד בבורות. פרק ראשון – הלוקח עובר חמורו דף ח עמוד ב – מותו מזהדרת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 מי כתיב מכל היתה ומכל הבתמה – גדרושה: מכל הדיה שתקללה יותר מבדמה. [מכל הבתמה כתיב – משמע: מבדמה המקוללת יותר – כך נתקלל, ואין
 2 לך מקוללת בבדמה גסה יותר מחמורו. כך נתקלל הוא מבהמה אחד לשלש – כגון בהמה דקה טורה דעיבורה לחמשה חודשים, ובתלמי (תלמי) חוי חמישה
 3 עשר. אי בנית אימא מכל הבתמה – דמשמע: מכל הבדמה המקוללת יותר. ואיבנית אימא – לשם קללה נאמר. הלכך קללה זמורה שתוכל לדרוש שן הפסוק
 4 שדי עוליה. ודכי בני אימי לאקשויה ואימא כשם שתקללה בהמה מדיה אחד לשנים, ומאי נירו – חמור משועל, כך נתקלל הוא מחמור אחד לשנים, דהו לך שתי
 5 שנים. קללה איבא ליתרתי: קללה שדי
 6 עוליה. ועד. "מכל הבתמה ומכל החיה"
 7 כתיב, דשמעתי דמסות בהמה שיתירה
 8 קללתה על שום חיה, ומצינו חמור מקולל
 9 מחתול אחד לשבע. לכמה מיערב ומוליד
 10 – כמה שדה עיבורו בעיני. דבי איתנא
 11 מקום. והא משמשי שמושי – ואי הו
 12 מעבר לך הו משמשי. שדוך חיה ובדמה,
 13 מנאר שנתערב איהו מקבלת זכר. והא
 14 חבימי – הנהו סבי, ויירד לטוף המעשה.
 15 ויל יבנהו – גנחם. בסיקון כסות.
 16 כי טמא לתם – לכרך שלהם. עבדי
 17 חיותא – מחקר בדמה. ואנא ויטא
 18 דחיותא אמרי לך – בתמימי. סני – עצוד
 19 ולך לפני. דדי כריבא דקני – טול חבילה
 20 של קנים, וכי מטית דהם נגד הפתח – קוף
 21 החבילה לארץ. כמאן דיתחפש – כאדם
 22 העומד לפשו. אול – רבי חושע. אשב
 23 דרבינא – אורבים. מריבא – שלא יבא
 24 יתרו חוה הקנים לדוך. מנוואי – שלא
 25 יאחד אדם ליבנס. וכו חוה כבי כרבי
 26 דעילא קטלי לוו ולבריאן. שהיתה
 27 אקולה חודר עבה, ושכפכו טובין או עפר
 28 וכו חוה ורורגים שחל פסיעת תארם, וכי חוה
 29 כרעא דעילא – קטלי לשומרו ובריאן כי
 30 הניחו לבא. וכי חוה כרעא דנפקא – קטלי
 31 לוו (לגואי) שהתירוהו לצאת. והשומרים
 32 לכו חוה ורורגים שחל אדם אלא אם כן בנס
 33 כולו לפנים על כרחו, או אחד יוצא כולו
 34 לדוך. אפכה – רבי חושע. סנדלריה.
 35 ועמד על האיסקופה. וריבא פסיעת אחת
 36 נכנסת ופסיעה אחת יוצאה. ודחפרו
 37 השומרים יוצא. ושכבאו חנקים רגו או
 38 ורימו שנים בני אדם, חוה אחד וכד אחד
 39 יוצא. וקטליהו ככלדו שומרים. ואחר כך
 40 בנס רבי חושע ניקוי מלילי – בעליה.
 41 ולהרע נתבטוהו. שדוחן שלום לעלוינים
 42 ותלה – הורגים אותו התחתונים.
 43 ואומרים: אנו הקנים, ולנו היה לך ליתן
 44 שלום תחילה. והנחת שלום לקדים –
 45 הורגים אותו בחבורים, ואומרים: אלא אנו
 46 חשובים מהם. שאנחנו למעלה דהם למטה.
 47 מא עבדידתך – מאי בעית הכא. אי הכי
 48 – דחבימא את, ניבעי אמ מיך. אי ויתו
 49 בי – את בעצמוני. דמירלו מינא –
 50 שמוחתם מן הראשונה ושאל אתה, הרי
 51 יש לו למות: הואיל לא נתנו לו את
 52 הראשונה כל שכן וז' כריבא – *קפיליא.
 53 [דצח] לתתא – דגזא, השפיל ידו ונעצה
 54 בתתל מקום שאין חור, ולא על. דלי דגז
 55 – הגדיה (ידו) דגזא במקום שיש חור, ועל גברא דאויזף וברוף – שהלוח מעת לחבירו, ולא נפרע ממנו אלא בקושי, מאי חרדתי אויזף –
 56 לאחריני, ולא תחיסר מן הראשון. לאנאם – ליער. קטיל קטא טונא – חקר חבילה ראשונה ולא מצי ביה לחרימו על שבמי. חרדתי קטיל וננחת עליה – הואיל
 57 וצריך סיוע תארם, עד דמתירמי איניש דמולד ליה. והאי נמי. הואיל דחפסיד באמנה ראשונה – חזרו ומאמנו לאחרים. עד שדמולד לו לאדם נאמן ומשועבד בו. מילי
 58 כדרי – דברי רוח. לשנא אחרינא. מילי דכוב, דברי כוב. כדורנא – פרידה. והוה תלי פיתקא – שטר בכוזארו הוולד. חיי נגהו מילי כדרי – אלו הן דברי רוח.
 59 כילימא – כפאיי – נעש ל חבלים מסובך. ואם איבנם עשין שאלתא, אף אני לא אעשה שאלתכם. חייבת – חתף ארחה. כריבוי לי גירי מבי –
 60 הרציאו לי ממנה חסין, כדרך גשים שמוציאן חסין מן הבגד ותופרין אותו בזה. גרדי – בלעו *פריש. משרא דסכניו כמאי קטלי ליה – עורגה דסכניו במה
 61 קורפין אותה. ונחא – תרגומה. ורצוצא מריב – אפוחת משה בקליפתו. אחו לי מנא דלא שוי חבליה – הראנו כלי שאינו שוה הדפסד שהוא מפסיד. מריבא
 62 מנעלת. לא לי בתרמיא – שדיה ארוך ורחב יותר מן הפרת. פשוטריה, אף הוה עיל בתרמיא. אמר להו: אי הוה מרי
 63 הואיל וחינה. היה נובאם אחד אחד בפני עצמו ומכנסו לפתח. וכי חיייה שיתין בייסרתין – כתיב: כל פתח הבני ויבאו כאן. אמר ליה – רבי יוחנן. ליעל לספונא – בר
 64 הוחבל. שרי ספניתך – החר ספניתך וקל.

לבי בלעי – מיש שבאוקיינוס שובלעים כל מינות שבעולם שנולפו בו, ובמציא
אחת עד תהום ופולטות אותו, והיינו דרכיב (קלהא א): "הוים אינו מלא". מני
3 – מנעים ושפלים, לפי שלא הו בארצם. איקשו – היינו דוברו ששות את
4 חמקן והחירו את ארצם, סבורים שהיו קרובים לתחתית הארץ, בתגרא = בכלל.
5 לישא אחריה: שגמא – מתי, דרשום
6 כתפיהו – נשטוטו שבמא. וכלו אוול –
7 בלו הדלכו לאבדוק. משהו פשר סלה
8 אחד לבתן – פפיוך. מננה נפשו דך
9 מנייהו כבוד שפטו את הרום. זכר ונקבה
10 – ואין דועו אם זכר תחלה ורתי הוא כבוד,
11 ואם נקבה יצאתה תחלה ואין כאן כבוד.
12 מפרשי סלה – משום ספק, ומתפקע עליו
13 קודשת טור חמור. והוא לעצמו – שהוא
14 בעצמו יאכל חמור, ולא יתנו לבקן. דרכי
15 הוי מרביא חמוריה, ועליו הוריא דכתיב
16 ערים שחוכר יצא תחלה, ואיסורא ליבא,
17 דאפילו כפי מורו גמור שפדאו טעה –
18 איך קודשת לה ול לא פביורן, כדכתיב
19 במתניתין, ואם מת נהנה בו. אלא גול הוא
20 דאיבא אם אינו נתון את תחלה לבקן,
21 דממנות הוא. והבא ליבא גול, דספק הוא.
22 שני מוריבין ב' זכר ונקבה – נתון סלה
23 לבקן שבעל חמור. או שני זכרים ונקבה
24 – הוריא ילידה זכר, והוריא ילידה זכר ונקבה.
25 נתון סלה אחד לבתן – לידה אחד תוד
26 זכר ורתי כבוד. ואידך הוי ספק, דשמא
27 הנקבה יצאתה תחלה – מפרשי סלה הוי
28 לעצמו, ושני זכרים ונקבה –
29 קוד, דשמא כל חד תוד ילידה זכר ונקבה,
30 ושמא נקבת יצאו תחלה, הילכך אין כאן
31 לבתן כלום, אלא מפרשי עלוקן שני טלאים
32 לאפקוהי אסוריותן לן לעצמו. דאח
33 כיבתי וכו' זכר ונקבה מפרשי סלה
34 והוא לעצמו – דשמא אותה סלה כיבתי
35 ילידה את הנקבה. שמואמר ופשר סלה
36 תפרה בשא – ארישא קאי. כלומר, מנא
37 לן דפרתין פשר חמור שני – שאנא:
38 ופשר חמור תפרה בשא. זכר ונקבה –
39 ביה שני זכר, וכר נקבה. ופרה בו פקמים
40 הרבה – שאם חמור כדון ונתנו לו לישראל,
41 ויש לו פטרי ממויום – ויכל לפרותו בו
42 נכנס בו – מפרשי בבגורא. ומגרא מאן
43 תנא – דחמורה שלא כיבתי וילדה שני
44 זכרים, דאינו נתון לבקן אלא חד, לבקן
45 כרבי ויס הגלילי – דאמרין לן, דפרא
46 "הלוקח עובר פרת" (בבבב ז.א.). דרל
47 שלא כיבתי וילדה שני זכרים, רבי יוסי הגלילי אומר: שניהם לבקן. דאפשר
48 לעצמו שנתקן יצאו כאחד, ושנתקן בבורות. שאני אהם דכתיב – רבי גלי.
49 "חזירים לח" – ושמענו שנים. אבל בפשר חמור דלא מתב ביה "חזירים", אי נמי
50 אפשר לעצמו – לא קדשי. וליגמור מניה – כבוד במהה טמאה מבמהה טהורה.
51 האי מינען הרמאנ – "חזירים", הי' איתיה משהו זו ולי אלא, כשלמל לרבי
52 רימית אלא מוקי לה כרבי יוסי – דתקשרה טעמא ממתניתין משום (מנא) דאי
53 אפשר לעצמו שלא יצא ראש אחדו דרדח, דהוי פטר רום – היינו דלא קתני
54 במתניתין "יצאו שני ראשון אחתה כי כיבי דתני לקמן בפרקין (ז.א.) גבי מילתיה
55 דרבי יוסי הגלילי, דהא לא אפשר. אלא לאבי" – דאפשר לעצמו, ושמא משום
56 מינעו "חזירים" – ליתנין יצאו ראשון אחתה. דמשמעני מניה בורבתי וקוד
57 גניא בהרא – דאפילו בדבמהה טמאה אמר נמי רבי יוסי שנתקן לבקן, בקדושת
58 הגוף – בדבמהה טהורה. אלא משום שאמר חזירים – בבבב בהמה טהורה,
59 שלא שנתקן בדפרשי לעצמו, אהו אחד דרין לפטר חמור.

לשא

כ" בלעי – פירש הקונטרס: עי אוקיינוס, שובלעית כל מינות שבעולם ופולטות
אותן דרך תהום, דכתיב: "הוים אינו מלא". וקשה דבסמוך קאמר: שדינהו
בתריא, שם בלי, ושבו הייאן יורדן לתתמו? ואי מפרש גומא או חרין, ניא.
3 ויתבן ממ בלעי" – שם מקום, מדאמר, רבי יוסי בלעי את ביה תלמא עלמי, דהו
4 מיט ידה. רש ארישה, חר אלביה, תור
5 דכילוה מחיו בדיה לאחוריה. מנא תנא
6 אפטר רב רימיה דלא כרבי יוסי הגלילי –
7 פירש הקונטרס: מאן אמר דאמרין שלידה
8 שני זכרים אינו נתון אלא חד סלה לבקן,
9 וקשה לפרשו, דהבא אפילו רבינו יוסי
10 הגלילי מודה, מדלא כתיב קתני במתניתין "ורבא
11 שני ראשון כאחד" כדכתיבן קתני שני
12 (בבבב ז.א.), וכין דלא אינו שיצא בבת
13 (אבות), מספק לא אמרין בבת אחת יצאו
14 אפילו לרבי יוסי הגלילי, דלא שכיחא
15 ורצין לפרש: דנהי דמספק מודה רבי יוסי
16 הגלילי אלא נתון לבקן אלא חד סלה, אבל
17 מקום בספק מועט – טוב להחמיר דבר
18 ולדפריש טלה שני לעצמו.
19 ושיין לעצמו ב" אמר רב (אש) מן בנימי
20 איתו חרין – תימה:
21 בפרק "בהמה המקשה" (חולין ע.א.) בעי
22 כרכוהו אתותו וריצאיהו, מדהו יש לומר:
23 הבא מקצת פנוי, איבא למימר טפי בנימי
24 חוץ איתו, אי נמי אתותו ריבא פנוי מני
25 טפי מאחו. עוד יש לומר: דוקא משום
26 הריצאיהו, שסייעה אתותו בהריצאה, הוא
27 דמפיקא סן דרלימא איה חצוצה, אבל אם
28 לא סייעה לה רצוא – פשיטא דלא היא
29 חצוצה, ואם אמרו: ולאין? ומדוק מתינתן
30 כרבי יוסי הגלילי דאפשר לעצמו, ואפילו
31 כרבי יוסי נתון בי אמ סלה אחד לבקן משום
32 דכתיב "חזירים", אמאי לא אמר: כל שאינו
33 ביה אחד הו – בבת אחת, אינו, לא קדוש
34 לא לה אלא הו? ויש לומר: דלא מסיבן
35 למימר הכי אלא דברת תתליו במעשה,
36 כדכתיבן קדשי שתי אחיות, ותודה שבאח
37 כשמועס חלות, אבל קודשה הבאה
38 מנליה – לא אמר הכי, ואף על פי שייך
39 לעצמו: די מניינו מנייתיהו מניינו מפקת,
40 ואם תאמר: מדקאמר "נהי דאי אפשר
41 לעצמו חצוצה מיתא מיתא אפטר רב",
42 קאמר: נהי דאי אפשר לעצמו, ודן הוא
43 שייך, ולא תוד רלבו – חצוצה מיתא
44 איבא, וכל היה לו לדחות קדוש, שמעמ דאי
45 הוה אפשר לעצמו – היה או קשה לן היאך
46 קדשו, שלא טעם חצוצה, ומה קשה? והא (פריק) וירשיתיה דלא אמר כל שאינו (כו')
47 בבת אחת כו' אלא דברת תתליו ברבורו ויש לומר, דכתיב פירוש: נהי דאי אפשר
48 לעצמו – דלכתיב ניחא לרבנן שאן קודשין קודשין משום "חזירים" כמי רכבי שני
49 הגלילי, דלא אפשר למדרש לחו "חזירים" כיון דסבריאה לוו אי אפשר – אבל
50 מקום לרבי יוסי חצוצה. זכר" ונקבה מפרש סלה לעצמו – אם תאמר: לרבי יוסי
51 הגלילי דאמר רבינו יוסי לעצמו, אף יצאו שניהם בת אחת – אין אחד קודש, לפי
52 מה שפירשתי לעיל: נקבה חצוצה ועוד, לתן לקמן בפרק שני (ז.א.) זכר ונקבה –
53 אין לבקן כלום. שמעמ דקאי איצא שני ראשון כאחד דרישא, שהנקבה מנסתלת
54 בבורת זכר, שגם היא פטרה בבורת רחם, ואם כן, סמוך מיעט דבת אחת למנוחה
55 נדבכת קדמותה, ודן לחו זכרים קודמים מיעטא ואז לומו ברפין עילב: כפי
56 מועט החמור להרפיש סלה לעצמו, שרתי" חמוריו שלא כבוד וילוח שני זכרים
57 נתון שני טלאים לבקן – הבא ניחא, דאצטריך לאשמענין אין פודה חמור ופרה
58 כל זמן שלא יליד חו, דברפין לעיל בפריקא (ד.א.). אבל לקמן שרפני שני קתני
59 כי היא גונא גבי בבורות בהמה טהורה, ליבא למימר הכי יש לומר, קא שמעמ לן:
60 רכא תליקן להעמיד המומן בחוקת בעלים, שהארת טפחה גמוח הוולד, ואחת ילידה שני זכרים, ומדו, לקמן פרק שני כבור' (מתח) קתני כהאי גונא גבי גשים – ליבא
61 למימר הכי, שכל אחת יודעת בעצמה מה שילדה: ויש לומר: גנן תניהה באחיה ההם. אי נמי, ניחא ליה לפרש כל גונו ואף על גב דלא עריכי. כדכתיב: זכר ונקבה
62 שני אחד לבקן, ודלא עריכיב כלל.
63 שני זכרים ונקבה נתון סלה אחד לבקן – כלאורה מפרשי סלה אחד מספק לעצמו, וכן פירש הקונטרס: מפרשי עד סלה, והוא לעצמו.

לשא

לשא
זכרים ונקבה נתון סלה אחד לבקן – כלאורה מפרשי סלה אחד מספק לעצמו, וכן פירש הקונטרס: מפרשי עד סלה, והוא לעצמו.
70 אבן תורן לבקן, דלא עריכיב כלל.
71 זכרים ונקבה נתון סלה אחד לבקן – כלאורה מפרשי סלה אחד מספק לעצמו, וכן פירש הקונטרס: מפרשי עד סלה, והוא לעצמו.

קטנות
האסורין מניה – לדפטריו ממצות ערפה לא היה צריך להפריש
מספק, כמו שאין נתון לכוון מספק, כמו כן אינו עורפו מספק.

והגן רבי יהודה אומר במיוד קידש – משמע הבא דמקדשת בגבולין קודם
שיגע בפרוהו מן החלה. והא דאמר בסוף פרק "חלק" (סנהדרין קכ"ב). בדברי
הבב סתורין מן הלל – לא משום חדשיב

ממון גבוה לביולי עלמא בגבולין, אלא
משום דלא קרינן ביה "ערויטובים", כיון
דאסור באבוליה. וכן ענין הגדת – לא
"שללה" הוא, כדאמר התם. ב"השבור את
התופלים" (בבא מציעא ג"א). וכן פטר רבי
יהודה חסדיה משום גבוה חוץ לחומה – לאו
משום חדשיב משום גבוה חוץ לחומה, אלא
משום דבעינן דישו דהויא לו, כדנמשטין
קדש (מעמידה) ובמעילה י"א.

מבבל האוכל שאר יבאכל אוכל כביכול
להאכילו לאחריים קרוי אוכל –
ואם נתמרה. פרק "כסוי הים" (חולין פ"ב).
ספורין עוב טמא מנסוי לרבי שמעון ג.
שחיטה שאינה ראויה, מדרבנן: "עיד חיה
או עוף אשר יאכל" וגו'. והא אוכל שאחא
יכול להאכילו לאחריים הוא יש לומר: התם
"חיה או עוף" חיה, כתיב: משמע ראחא למעשי
מיניס טמאים שאין נאכלין אברא, ואף
על גב שיכול להאכילן לאחריים. לא האבא,
מ"בל האוכל אשר יאכל" משמע שפיר
למעשה שאין נאכל לאחריים.
מה

1 ורבו, לימא קסברי רבנו מקצת רהם מקדיש? דאי בוליה
2 רהם מקדיש, נהי דאי אפשר לעצמם, הציצה מיהא
3 איפא! אמר רב: מין במינו אינו חוצין. "וכר וגנבה -
4 מפי'יש מלא" כו', וכוון דלעצמו הוא, למה לו לאפרושי?
5 - לאפקועי לאיסוריה מניה. אלמא, מין דלא מפקע -
6 אסור במור אסור, מתניתין מיני? רבי יהודה היא דתניא:
7 פטר המור אסור בהנאה, ורבי שמעון מותר. מאי שמעא
8 דרבי יהודה? אמר עולא: יש לך דבר שצורך פרייה,
9 ומותר? ולאו? והרי בכור אדם, שצורך פרייה, ומותר!
10 אלא! יש לך דבר שהקפדה עליו תורה בשה, ומותר?
11 ומי הקפידה? והא רב נחמיה פריה דרב יוסף פריק ליה
12 בשלתי שווי! - בשווי לא קאמר, כי קאמינן - שלא
13 בשווי, וחכי קאמר: יש לך דבר שהקפדה עליו תורה
14 לאפקועי לאיסוריה בשה? - והרי מעשה, שהקפדה עליו
15 תורה בכסף צורי, ותנן רבי יהודה אומר: במיוד קידש! -
16 בפטר המור נמי מפקדשא. פדרבי אלעזר, דאמר רבי
17 אלעזר: אשה יודעת שאין מעשה שני מתחלל על דיה,
18 ועולה ואוכלת מ'ישראלים; הכא נמי, אשה יודעת דפטר

19 המור איסורא אית ביה, ופרקא ליה בשה, ומפקשא בכך דביני וביני. ורבי שמעון, מאי מעמא?
20 אמר עולא: יש לך דבר שפרינו מותר והוא אסור? - ולא? והרי שביעית דפרינה מותר והיא
21 אסורה! - שביעית נמי פרינה אסור, דאמר מר: האהון אהון אסור. ואיכיעת אימא: רבי יהודה
22 ורבי שמעון בהאי קרא קמפלגי, דתניא: "לא תעבד בכבוד שורך" - אכל אתה עובד בשלך
23 ובשל אחריים, "ולא תגזר בכור צאנך" - אכל אתה גוזז שלך ושל אחריים, דברי רבי יהודה, רבי
24 שמעון אומר: "לא תעבד בכבוד שורך" - אכל אתה עובד בכבוד אדם, "לא תגזר בכור צאנך"
25 - אכל אתה גוזז בכור המור. בשלמא לרבי שמעון - היינו דקתיב תרי קראי, אלא לרבי יהודה,
26 תרי קראי למעוטי שלך ושל אחריים למה לו? ותו, לרבי יהודה, בכור אדם נמי נימא דאסרו!
27 אלא, דכילי עולא ש"ש "שורך" - למעוטי בכור אדם והוא דאקרא. כי פליגי ב"צאנך"; ורבי יהודה
28 למעמיה, דאמר: שותפות גוי תיבת בכבודך, וכי איצטרך קרא - למישרי בגנה ועבודה. ורבי
29 שמעון סבר: שותפות גוי בטורה מן הבכורה, ולענין גזה ועבודה לא איצטרך קרא, כי איצטרך
30 קרא - לפטר המור. בשלמא לרבי יהודה - היינו דקתיב "צאנך", "ושורך" - אבנו "צאנך". אלא
31 לרבי שמעון, "שורך" ו"צאנך" למה לי? קשיא: אמר רבה: ומודה רבי שמעון לאחר ערפה שהוא
32 אסור; מאי טעמא - גמר ערפה ערפה מעולה ערפה. אמר רבא: מאן אימינא ליה? דתניא:

33 הערלה, וכלאי הקרם, ושור הנסקל, ועגלה ערופה, וצפורי מצורע, ופטר המור, וישר בחלב -
34 כולן מטמאין טומאת אוכלין. רבי שמעון אומר: כולן אין מטמאין טומאת אוכלין, ומודה רבי
35 שמעון בבשר בחלב שמשמא טומאת אוכלין, הואיל והיתה לו שעת הפוש. ואמר רבי אסי אמר
36 רבי יוחנן: מאי טעמא דרבי שמעון? דקתיב: "מכל האכל אשר יאכל" - אוכל שאחא כול
37 להאכילו לאחריים - קרוי אוכל, שאי אתה יכול להאכילו לאחריים - אינו קרוי אוכל -

1 לימא קסברי רבנו מקצת רהם – תנוגע בבכור, מקדשו. נהי דאי אפשר
2 לעצמם, וראשון לחודהי קדיש – איבא למפרי: הא קודם שינא כולו – ינא
3 אחיו וחצין בינו לבין הרהם, ותביב (במדרב ח'): "פטר כל רחם", ער שפטר כל
4 הרהם ולרבי יוסי ליבא למיפקר. דכיון דתרווייהו קדשו – כחו מרין בכוניו
5 – ואלו שניה מין אחד. ומותר – קודם

6 פרינו. כביר ארם – מותר בהנאה
7 למעשה ליה קודם פרייה, דהא לא אשכחן
8 דאסור. שהקפידה וכו' – וכוון דמתני
9 כולו האי, שקבע לו הכתוב פדיון בשה ולא
10 באחר, דאי אסור בהנאה. בשלתי –
11 עשבים שלוקח. בשווי – שנתון עשבים
12 שה דמי חמורו לבחן. בשווי לא אמרינן
13 דלא מימי מקדשתו. לאפקועי
14 לאיסורא בשה – ואולי שלא בשווי,
15 כדתיבנא נשנתה. גדול פקטי בכסף צורי
16 – דאיני מתחלל על אסימון, כדתיב
17 (רשב"י ד'): "צרת הבסק קדיש" – כמיו –
18 ודתיב לחלל, קידש – אם קידש בו את
19 האשה – מקדשת. אלמא, מותר בהנאה
20 לרבי יהודה: בכך דביני וביני – ששה
21 חמורו יותר מן השם. שפרינו מותר –
22 כגון חבא, שהבכר שכלל את השם בלא
23 שום הקרבה. והא אסור קודם פדיון. דהא
24 פסולי המוקדשין, שאסורין בהנאה קודם.
25 שפרינו, דהוי פרינו נתפס בהנאה ואסור.
26 שביעית – המוכר פירות שביעית –
27 הדמים מתרין לעולם, והפירות עצמן
28 מתקיים בשעת הביעור כשכלה לחיה.
29 וקא סלקא דעתך דהאי מבעיה דפדיון
30 שביעית מותר לעולם, ולא שמיטת ליה את
31 דאחרון אחרון נתפס. אחרון אחרון –
32 במסכת סוכה (ג"מ). לקח בפירות שביעית
33 בשר – אלו ואלו מתבערין בשעת הביעור.
34 לקח בשר יין – ינא בשר ונבכר יין, יין
35 בשמן – ינא יין ונבכר שמן, אחרון נתפס
36 שביעית לחתבער, ופרי עצמו שגדל
37 שעות אסור מן הביעור ואלך. בשלך ושל
38 אחרים – ינא. גרים. כגון בכור בחמה פה שב
39 שותפת לגוי. אף על גב דמחייב רבי יהודה
40 למיבת חצי דמיו לבחן – שרי בנה
41 ועבודה, שאך קודשה לחצאנן, אכל פטר
42 חמור לא ממעט מוהאי קרא, וכל כמה דלא
43 מבעה מן שריק ליה, לולא רער מבכר
44 בהנאה שריק למעט ממעט ליה.
45 קרא בשלמא לרבי יהודה – דדרשי:
46 "צאנך" – ולא של שותפות גוי. היינו
47 דבתיב צאנך – דמשמע: המיוחד לך, ולא
48 כתיב "צאנך" – תמאן שורך", אף על גב
49 דמצי למיכתב "בכבור שור" וממעט נמי
50 בכור אדם מניה, אפילו ביה אטי "צאנך"
51 כתיב "שורך" – הכי נרסקי. היינו דבתיב
52 צאנך ושורך צאנך אטו אלא לרבי שמעון

א
53 לכתוב שור רגאן. אמר רבא – ריסינן. לאחר ערפה – אם לא פרא וערפו בדינו. אסור – להאכילו לכלבו. עגלה ערופה – אסורה בהנאה. משום דרבי
54 (דרים כא): "שם" – שם אתה קבורתה. ושור הנסקל – ששטו לאחר שנמרו דינו, דלא ירדה בו טומאת נבילות. ועגלה ערופה – ששטתה לאחר ירידתה לנחל
55 איתן, וקיימא לו דהיא חסודתה. צפורי מצורע – אסורין בהנאה, במסכת קדושין (ג"א). ושור המור – ששטו וערין מפרנס, שלא ירד לטומאת נבילה. אבל
56 אם נגע בו שרץ – מטמא טומאת אוכלים, שאם חור ונגעו באוכלים אחריים – מטמאים, אף על פי שפרנסם. דאמר ב"השור והדוב" (חולין קכ"ב). השחוט בהמה
57 טמאה וליה ומפריכת – מטמא טומאת אוכלים. דמתניא עלן שחיטת ישראל למיודי מחשבה, והואיל וטחיטה דכותה חויה לא בהמה טהורה. אי נמי, אפילו ערפו
58 ממש, דבניה ומפריכת ביום, ואיבא למיכר ביום טומאת אוכלים. כגון דאיבא פחות מכוית מניה, דלא חוי לטומאת נבילות. מיצטרך פחות מכוית פחות אוכלין שמעילי
59 לכביעה. כולן מטמאין טומאת אוכלין – אם נגע בהו טומאה. ואף על גב דאינהו גופייהו אסורי, מהניא להו לחכי שאם נגעו באוכלין אחריים – מטמאין אותן,
60 כולן אין מטמאין – והואיל ואסורין בהנאה. שעת הכושר – קודם כישור. לאחריים – לטימ, דאינו אסור בהנאה.
61

בכורות. פרק ראשון - הלוקח עובר חמורו דף י עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קלאר רשי

1 **אי הבי** - דעמנא דרבי שמעון משום הנאה הוא. מה להלן מותר בהנאה -
2 דכתיב: "לכלב תשליכון אותך" (שמות כב). לדידה נמי - לצורך ישראל עצמו,
3 היתה לו שעת הכושר. אבל שור הבסקל ונגלה ערופה לא היתה לו שעת הכושר
4 אפילו קודם לכן, בדמההה ביחיה בחוקת איסור עגודתו. ליתני "ומודה רבי שמעון
5 בפניו" הורו - דהא רבי האבילו

6 לאחריה הוא. **דלא חשיב עליה** -
7 לאבילה, ומשום הלא תני, לדידה נמי - דשתימה
8 לא לאבילה קאי. **ואיסורו חישובו** -
9 איסור דאסור ליה חנמנא לישראל משויא
10 ליה אוכל, ודכין דאסור ליה - מחנמנא
11 לאבילה גמיא הוא. **צריבה בתקנה** -
12 לטמא טומאת אוכלין אם נגע עהו שרץ.
13 שאם נתע אחריו כן באוכלין שרין -
14 תטמא. **וכל כמיה דלא חשיב עליה** - לית
15 ביה שם טומאת מונג. **דבבלת עב שטור**
16 אינה מטמאה אלא אם אכלה, ואו טמאה
17 אותה בודיה שרץ לבוש בשעת בליעה.
18 **ואינה צריבה השטור** - הואיל ויש עליה
19 טומאה המורה לטמא אדם ובגדים אם היה
20 אוכלה. ואמר בביתות בפרק "דמ שחיטה"
21 (בא.א.) "זכי נמי מיס' וכו', מה דרעים
22 מייחזין אלא סופן לטמא טומאה דאבולין וכן
23 צריכין הכשר - אף כל שאין סופן לטמא
24 טומאה חמורה צריכין הכשר. ולא שייך
25 הכשר אלא בטומאה קלה דאבולין וכן
26 מחשבה. רבי שמעון היא - דלית ליה
27 איסורו חישובו. **בבית בהמה טמאה אבל**
28 **מקום - שדוא**, תענה ולא תאמרו
29 קיימא. ומאיסי. ועוד, שיש לה שני דוחיקין.
30 אחת - שלא נשחטה, ואחת - טמאה
31 הוא. וכן נבלת עוף שטור. **והכל - שומן**
32 של נבלת שטורה **בכפפים** - דעניינא הם,
33 ואין גרילין לאבול עפות ושומן - צריכין
34 מחשבה לדאבולין לגי, ואם לאו - אין
35 מטמאין טומאת אוכלין, ואם תאמרו: **בבלת**
36 **בהמה טמאה**, טומאת אוכלין למה לה? **הא**
37 **טמאה אדם לכולין**, כל שכן אוכלין תריץ
38 כדאמר בביתות בפרק "דמ שחיטה"
39 (בא.א.) דאי איביב פחות מביית טמאה,
40 דאין עליה טומאת נבלות, שדיר אין בה
41 שיעור, הוציפו לפחות מביית אוכלין, אם
42 חיפש על פחות מביית זה לאבילה, -
43 מצטרף עם שאר אוכלין להשלמה
44 לכביצה, שאם יגע עם בני שני טמא.

45 **"והחלה" לא גרסין**, דליכא למימר ביה אין צריך הכשר. ואי בחלב נבלה - **הא**
46 **אין מטמא טומאה חמורה**, תרביח (וקראי א) "יעשה לכל מלאכה", ואמאי לא
47 ניבעי הכשר? ואי בשחיטה, ומשום שכבר הכושר - **הא** שנינו בגמרא "העור
48 הרוטב" (חולין קכא.א.) חור רבי קעבא דלחית שונה רבי יהודה. והכשר
49 שחיטה לא מצינא לחלב. משום דאמתי לא אוכל אהו. **דאי** דפפריס לאו בר
50 אוכל הוא עד החשיב עליה. ובטרדות במשנה לא גרסין ליה. **ואינה צריכה**
51 **הכשר** - והואיל ומטמאת טומאה חמורה דבה שחיטה לא ית שלם. בעודה היא
52 מחבורת נבלתה. **ואינה טומאה חמורה בכל מקום** - נבלת אוכלת לא, דלא
53 מאיסי. ועוד, ולדגני ישראל אין בה אלא דוחיקי אחד. הלכך אינה צריכה מחשבה
54 לקבל טומאת אוכלין, להצטרף פחות מביית הימנה לפחות מביית אוכלין. וכן
55 נבלת עוף שטור והחלב של שחיטה. **בשוקיים** - בכרכיס. **דיש** בה רוב עמ,
56 ועשרים הם, וגרילין לאבול רוב עפות ושומן. **ולא הכשר** - נבלת בהמה ועוף
57 - משום דמטמאין טומאה חמורה, וחלב שחיטה בשוקיים - משום שכבר
58 הוכשר בשחיטה. **דכין דלא בעי מחשבה**, אחיזי אף חשיב. **הא טמאה**
59 **נפיו מחשבה** - ולא אמרין: איסורו יהו חישובו אף **הכשר** - דיט בטמאה
60 שטורה, הואיל ויש בו אחר מסימני שטורה. ומדאוריית רבי שמעון בספא - מכלל
61 דרשנא ביה היא. ושמן מניה לית להו איסורו חישובו. ובגו פטר חמור דמטמאין
62 ליעל - בחיוביה עליה הוא. ואפילו בה מטור רבי שמעון, דאכול שא אתא
63 יבול להאבילו לאחריהם הוא. **דמורה לאחי** עריפה שחיה אהו. **כרובה**, **אלא**
64 **אמר רבא** - דכבלי עלמא לא אמרין איסורו חישובו גרידא, ואפילו הכי
65 פלוגתיהו דרבי חשיב, וליתא לדרבה. והקשיא לך: מאי טעמא דרבנן? אי
66 דערפייה רבנן רבא נמי דמורו רבן דלא מטמא טומאת אוכלין, הואיל ולא חשיב עליה.

1 **מה להלן** אסור באבילה ומותר בהנאה בו - תימה: דברפין כל שעה" (פסחים
2 כד.ב.) דריש איסי בן יהודה אסור באבילה מחבא, ואיסור הנאה ליף מקל
3 חמורו דרעלה. והשתא במאי פליגי? ויש לומר: קסבר גנא דהמם. כיון דמצי
4 לקוימי תרייהו, חמורו שוה וקל חמורו - מקימי. ומיזוי קשה. דבבמה מקומות
5 אחת גורה שוה ומפקין גמל וחמורין

6 כדאמר בבמה דרבה: "שיבולי", ועשה קל
7 חמורו - הדר - "תפקוד לומר", אלמא
8 חמור גורה שוה ומפקין גמל וחמורו
9 ופירש רבנו תם: קרא איידי במידי דאסור
10 בהנאה, כגון קדישם שיצאו קל למחיצתן,
11 בהמה מוקשה" (חולין)
12 (סח.א.) מ'בשר בשדה": כיון שיצא קל
13 לתמיצה - נאסר. ואף על גב דפשיטה
14 דקרא בחייה הנאה, כדכתיב: "לכלב
15 תשליכון אותו", חמור גנא דרבה: לית
16 אחיזי קל וחמור - דילפינן מקדישם דאיידי
17 ברו נמי קרא. והנא דהבא סבר. ומשפיה
18 דרשיא בהנאה גמלא, כפשיטה, ולית ליה
19 קל וחמור. דהכי נמי מאן דרדיש איסור
20 הנאה משלשה "לא תבשל", לית ליה קל
21 וחמור. (ואם תאמרו: מאן דרדיש ליה
22 חמור. שית ליה קל וחמור) - ותפיל לך
23 איסור הנאה מכלל בקודש שאם תשרף,
24 כדילפינן מנייה פרק "כל שעה" (פסחים)
25 (בא.א.) פסולי קדישיו שי לומר: "עם קדיש"
26 ראשי קדיש" - מענין אחר, דמאן אהדי.
27 אי נמי, דגן חולין מחולק ואין דגן חולין
28 מקדישם, כדאמר פרק "ביסמיה דהמ" (חולין
29 פ.א.ה.)

30 **נבלת** בהמה טמאה בכל מקום ונבלת
31 עוף שטור בכפפים צריכה מחשבה
32 ואינה צריכה הכשר - "והחליב" לא
33 רסינן, דליכא למימר דאין צריך הכשר.
34 דאי בחלב נבלה - אלא אינה מטמאה
35 טומאה חמורה, דכתיב (וקראי א) "עשה
36 לכל מלאכה", ואמאי לא בעי הכשר? ואי
37 בשחיטה - הרי שנינו בפרק "העור
38 הרוטב" (חולין קכא.א.) חור רבי קעבא
39 דלחית שונה רבי יהודה. והכשר שחיטה
40 לא מצינא לחלב משום דאמתי לא אוכל
41 הוא. דהא בכפפים לאו בר אבילה היא עד
42 דחשיב עליה. ובמכסת טהרות לא רסינן
43 ליה. עד כאן לשון הקונטרס. לפי שיש
44 פירושים שאין כתב בהם. ושמו מאחריים
45 הוגה. ואף על גב דפפא מוקי דהמ" (שם) פלוגתא דתנאי
46 בהיות מחשבה, מכל מקום מסביר, דכיון סתם משנה דומכסת טהרות כסרה ב
47 חורה. וכפיפא גרסין לה שפיה: **החלב** בשוקיים אין צריך לא מטמאה ולא הכשר,
48 ובחלב שחיטה אמרין. כן פירש הקונטרס.

49 **ונבלת** עוף שטור בכפפים - פירש הקונטרס: **עיים** הם, ואין גרילין לאבול
50 עפות. ונראה לפרש טעם אחר: בשוקיים יש אוכלין מרובים, וקוצין כל דבר.
51 בכפפים אוכלים מוטקין, ואם זבני אלא מני מיעליא.
52 **נבלת** בהמה שטורה בכל מקום - מה שיש חילוק בין טמאה לשטורה, ואף על
53 גבם דתרווייהו לא מובין אלא לגוי, חפצים הם בחיור יותר, כדאמרין
54 דתם חולין (ז.א.) ר'תים מלאים כל טוב" - (בבבלי) (קולין דחזירי, ואמרין
55 במגלה (ג.א.) "וישנה לטוב" - כתיב דחזירי. מכל מקום, מה שדאי שטורה שוה
56 במגלה בראה מעט, ונראה שישנה בבילה אוכל גמור ולא לישראל. והתאי
57 טעמא מני: לרבי שמעון בגמל וארבתא שפן חזיר סימני שטורה לשויי אוכל.
58 כדאמר בסמוך. ובקונטרס נמי פירש כאן: נבלת בהמה טמאה, לא מקום שדאי -
59 טעמא לאו לאבילה קיימא. ומאיסי. ועוד יש עליה שני דוחיקין: אף - שלא
60 נשחטה, ועוד - דטמאה היא. ובגי נבלת בהמה שטורה פירש: טמאה לאבילה
61 גור, ולא מאיסי. ועוד, בגבי ישראל אין בהן אלא דחיי אחד, והלכך אינה צריכה
62 מחשבה. **והחלב** בשוקיים - פירש הקונטרס: גרילים אוכלים עפות ושומן, כגון
63 משמע שרובה לומר דכל שומן קרוי דחיי אחד. ולא מיידי דוקא מחלב האסור, כגון
64 תותב קרום ונקלף (חולין מט.ב.)

השחטות
הבא

1 **ששחטנו** עורב לתלמד דמו מבשרי - פירש הקונטרס. אם נפל על הורעים.
2 וכל שכן אם שחטו שחיטה גמורה דמו מבשרי אפילו לגופיה,
3 דשחטתו מחשבתו. ואם נחרו ולא שחטו - תו לא פליג רבי אלעזר, דחאי
4 לעלמא מבשרי שווי ולא לגופיה, דאיהו גופיה לא מקבל טומאה בלא מחשבה,
5 עד כאן לשון הקונטרס. ותימה. פירש שו"ת

6 נחרה מבשרי לעלמא. דהוה טעם יבשר, 1
7 כיון דלא הוי דם שחיטה. ודם חללים לא 2
8 שייך בבמהא גאל כבאום **שאני** עורב 3
9 הואיל ויש בו סימני טהרה - הוא הדין 4
10 עשרים וארבעה עופות חורץ מנשר, כדמוכח 5
11 פרק "אלו טרפות" (תולק ס.א.ב.) 6
12 **מאי** איריא לתלמד אפילו לחתקע - 7
13 פירושו: ואפילו נחרו נמי, לחתקע נמי 8
14 לא שחיטה היא. ונבחרו דמי. ואף על גב 9
15 דאז לא היה הושבר בדם שחיטה, מכל 10
16 מקום פריך. כיון דלא אתי לאשמעוניה דם 11
17 שחיטה מבשרי, דלא ברב אשמעוניה, מכל 12
18 בא לאשמעוניה דלא אדן עריך חלטה 13
19 הואיל ויש בו סימני טהרה - זה היה יכול 14
20 לאשמעוניה בלא שחיטה. 15
אבר

14 **לחתקע** נמו! אין הכי נמי, ומשום נימוס. איתיביה: לא רצה לפדותו - עורפו בקופין מאוזרין 14
15 וקורבו, ואסור בהנאה, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר! - אימא: ומתיים אסור בהנאה, ורבי 15
16 שמעון מתיר. - והא דמסיפא מתיים הוי - רישא לאו מתיים. דקתני סיפא: לא ימתנו לא בקנה 16
17 ולא במגל ולא בקרדום ולא בקמנין, ולא יגסינו לתרו ויגעול דלת לפניו בשביל שמתו. ואסור 17
18 בגינה געבורה, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר! - רישא וסיפא מתיים, רישא - בהנאת דמיו, 18
19 סיפא - בהנאת גופו. וצריכא, דאי תנא הנאת דמיו - בההוא קא שרי רבי שמעון, אבל בהנאת 19
20 גופו - אימא מודה ליה לרבי יהודה, ואי תנא בהנאת גופו - בההוא קאסר רבי יהודה, אבל 20
21 בהנאת דמיו - אימא מודה לרבי שמעון, צריכא. וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוחי: מודה 21
22 רבי שמעון לאחר עריפה שהוא אסור. ואמר רב נחמן: מנא אמינא לה? - דתניא: "ועריפתו", 22
23 נאמר קאן עריפה, ונאמר לתלן עריפה, מה לתלן אסור - אף קאן אסור. מני? אייליא רבי יהודה 23
24 - מתיים מיסר אסור! אלא לאו רבי שמעון הוא. אמר ליה רב ששת, ספרא בריה דר' תרומה: 24
25 לעולם רבי יהודה, ואיצטרופי, סלקא דעתך אמינא עריפה במקום פדיה עומדת, מה פדיה מתרת 25
26 אף עריפה מתרת, קא משמע לך. אמר רב נחמן: מנא אמינא לה? מדתני לוי: הוא הפסיד 26
27 קמונו של כהן - ליפקי דימסד ממונו. מני? אייליא רבי יהודה, הא מיפקד וקאן? אלא לאו רבי 27
28 שמעון הוא. איבעית אימא רבי יהודה, ואבעית אימא רבי שמעון; איבעית אימא רבי יהודה - 28
29 אפסידא דביני ביני, ואבעית אימא רבי שמעון - אפסידא מתת. וכן אמר ריש לקיש: מודה רבי 29
30 שמעון לאחר עריפה שהוא אסור. ורבי יוחנן, ואי תימא רבי אלעזר אמר: עדיין היא מחלוקת. 30
31 איכא דמתני לה להא דרב נחמן אהא: המקדש כפטר חמור - איהו מקודשת. לימא מתניתין 31
32 דלא קרבי שמעון? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוחי: לאחר עריפה, ודברי הכל. איכא דאמרי: 32
33 הא מני? לא רבי יהודה ולא רבי שמעון, אי רבי שמעון - תיחדש בכבוליה, אי רבי יהודה - תיחדש 33
34 בקר דביני ביני! אמר רבה בר אבוחי אמר רב: לעולם רבי יהודה, ובגוון שאינו שוה אלא שקל. 34
35 וסבר לה קרבי וסי בר יהודה. דתניא: "תפדה" - תפדה מיד, תפדה כל שהוא. רבי יוסי בר 35
36 יהודה אומר: אין פדיה פחותה משקל. אמר רבי מר: "תפדה" תפדה מיד, תפדה כל שהוא. שישמא! 36
37 - איצטרופי, סלקא דעתך אמינא: הואיל ואיחשק לכבוד אורב, מה כבוד אורב - אורב שלשים, 37
38 וחמש, והאי נמי - אחר שלשים, וחמש, קא משמע לך: "תפדה" - מיד, "תפדה" - כל שהוא. רבי 38
39 יוסי בר יהודה אומר: אין פדיה פחותה משקל. ממה נפשך, אי מקיש לכבוד אורב - ומש לביעי, 39
40 ואי לא מקיש - שקל מנא ליה? - לעולם לא מקיש! אמר רבא: אמר קרא "וכל ערפק יהוה בשקל" 40
41 "הקדש" - כל ערכין שאמה מערף לא יהו פחותין משקל. - ור'נן: ההוא 41
במש

1 **הבא במאי עסקינן** כגון ששחטו - לפטר חמור. ואי דשחטתו לשם שחיטה 1
2 גמורה - אפילו לרבי שמעון היא מחשבה, ומטמא. אלא בשחטו על מנת 2
3 להתלמד בו הלכות שחיטה. ובזר פליגי, דרבנן סברי: דך שחיטה משיא לה 3
4 אוכל שחיטה גמורה מעלייתא, דאמינא, בהעורו הורטוב" (תולקן קז.ב.) והשטו 4
5 בהמה לגוי כו' כדפרישית לעיל. רבי 5

6 **הבא במאי עסקינן** - כגון ששחטו להתלמד בו, ובפלוהתא 6
7 דנימוס ורבי אלעזר. דתניא, אמר רבי יוסי: סח לי נימוס 7
8 אחיו של רבי יהושע הנרסי, שהשחט את העורב 8
9 להתלמד בו - דמו מבשרי. רבי אלעזר אומר: דם שחיטה 9
10 לעולם מבשרי. רבי אלעזר היינו תנא קמא! אלא לאו 10
11 אסורו חישבו איכא בינייהו, תנא קמא סבר: דמו מבשרי 11
12 לעלמא, אבל לגופיה - כענין מחשבה, והא רבי אלעזר 12
13 למימר: דם שחיטה לעולם מבשרי, ואפילו לגופיה נמי לא 13
14 בעי מחשבה. ומאי? דילמא מעיקרא דרבי אלעזר דתם 14
15 דשאני עורב, הואיל ויש בו סימני טהרה! ומגלן דיסימני 15
16 מטהרה מילתא היא - דקתני עלה דהריא, אמר רבי 16
17 שמעון: מה פעם - הואיל ויש בו סימני טהרה, וכי תימא: 17
18 אי משום סימני טהרה, מאי אורי' להתלמד? אפילו 18
19 אבר 19

20 **לחתקע** נמו! אין הכי נמי, ומשום נימוס. איתיביה: לא רצה לפדותו - עורפו בקופין מאוזרין 20
21 וקורבו, ואסור בהנאה, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר! - אימא: ומתיים אסור בהנאה, ורבי 21
22 שמעון מתיר. - והא דמסיפא מתיים הוי - רישא לאו מתיים. דקתני סיפא: לא ימתנו לא בקנה 22
23 ולא במגל ולא בקרדום ולא בקמנין, ולא יגסינו לתרו ויגעול דלת לפניו בשביל שמתו. ואסור 23
24 בגינה געבורה, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר! - רישא וסיפא מתיים, רישא - בהנאת דמיו, 24
25 סיפא - בהנאת גופו. וצריכא, דאי תנא הנאת דמיו - בההוא קא שרי רבי שמעון, אבל בהנאת 25
26 גופו - אימא מודה ליה לרבי יהודה, ואי תנא בהנאת גופו - בההוא קאסר רבי יהודה, אבל 26
27 בהנאת דמיו - אימא מודה לרבי שמעון, צריכא. וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוחי: מודה 27
28 רבי שמעון לאחר עריפה שהוא אסור. ואמר רב נחמן: מנא אמינא לה? - דתניא: "ועריפתו", 28
29 נאמר קאן עריפה, ונאמר לתלן עריפה, מה לתלן אסור - אף קאן אסור. מני? אייליא רבי יהודה 29
30 - מתיים מיסר אסור! אלא לאו רבי שמעון הוא. אמר ליה רב ששת, ספרא בריה דר' תרומה: 30
31 לעולם רבי יהודה, ואיצטרופי, סלקא דעתך אמינא עריפה במקום פדיה עומדת, מה פדיה מתרת 31
32 אף עריפה מתרת, קא משמע לך. אמר רב נחמן: מנא אמינא לה? מדתני לוי: הוא הפסיד 32
33 קמונו של כהן - ליפקי דימסד ממונו. מני? אייליא רבי יהודה, הא מיפקד וקאן? אלא לאו רבי 33
34 שמעון הוא. איבעית אימא רבי יהודה, ואבעית אימא רבי שמעון; איבעית אימא רבי יהודה - 34
35 אפסידא דביני ביני, ואבעית אימא רבי שמעון - אפסידא מתת. וכן אמר ריש לקיש: מודה רבי 35
36 שמעון לאחר עריפה שהוא אסור. ורבי יוחנן, ואי תימא רבי אלעזר אמר: עדיין היא מחלוקת. 36
37 איכא דמתני לה להא דרב נחמן אהא: המקדש כפטר חמור - איהו מקודשת. לימא מתניתין 37
38 דלא קרבי שמעון? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוחי: לאחר עריפה, ודברי הכל. איכא דאמרי: 38
39 הא מני? לא רבי יהודה ולא רבי שמעון, אי רבי שמעון - תיחדש בכבוליה, אי רבי יהודה - תיחדש 39
40 בקר דביני ביני! אמר רבה בר אבוחי אמר רב: לעולם רבי יהודה, ובגוון שאינו שוה אלא שקל. 40
41 וסבר לה קרבי וסי בר יהודה. דתניא: "תפדה" - תפדה מיד, תפדה כל שהוא. רבי יוסי בר 41
42 יהודה אומר: אין פדיה פחותה משקל. אמר רבי מר: "תפדה" תפדה מיד, תפדה כל שהוא. שישמא! 42
43 - איצטרופי, סלקא דעתך אמינא: הואיל ואיחשק לכבוד אורב, מה כבוד אורב - אורב שלשים, 43
44 וחמש, והאי נמי - אחר שלשים, וחמש, קא משמע לך: "תפדה" - מיד, "תפדה" - כל שהוא. רבי 44
45 יוסי בר יהודה אומר: אין פדיה פחותה משקל. ממה נפשך, אי מקיש לכבוד אורב - ומש לביעי, 45
46 ואי לא מקיש - שקל מנא ליה? - לעולם לא מקיש! אמר רבא: אמר קרא "וכל ערפק יהוה בשקל" 46
47 "הקדש" - כל ערכין שאמה מערף לא יהו פחותין משקל. - ור'נן: ההוא 47
במש

אפסיד דמנו - לפתח מיתה, מה מיתה פחותה. דמתיים היה שחט מנה. ולאחר מיתה אינה שוה אלא רוב להאכלי בו. **לחא דרב נחמן** - דאמר רבי 59
רבי שמעון לאחר עריפה. תיחדש בכבוליה - דהא כוליה שרי בהנאה. שאינו שוה אלא שקל - סלע. והשחט ליכא ביני ביני, דההוא שחט ודיבנין לכון תותיה 60
ביע למיחיה שוה שקל. **תפדה תפדה** - תרי זמני כתיב "ופטר חמור תפדה בשה" (שמות י. ג. ש. לו.) מיד - אפילו בתוך שלשים. **איחשק לכבוד אורב** - דתיבי 61
(במדבר יח.) "את כבוד האדם ואת כבוד הבמה טאף תפדה". **מה כבוד אורב** - פרינו לאחר שלשים יום, ופריו מן חרש תפדה, וחמשה סלעים בעי למתב. 62
63

דְתַנִּי: תְרוּמָה תְלוּיָה וּמִמָּאָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עֶרֶב שֶׁבֶת עִם הַשְּׂכָה; דְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בְּזִמְנָהּ. וְיִשְׂרָף בְּשִׁחְרִית! תַּפְתֵּר בְּשִׁנְתֵּעֲצֵל וְלֹא שָׂרָף. תִּדְעֵ לָךְ שֶׁהוּא בֶן, דְּלֹא תַנְיִן שִׁחְרִית, וְלֹא בְּשִׁנְתֵּעֲצֵל וְלֹא שָׂרָף. אָמַר רַבִּי אֲבָא מְרִי אַחֵי דְרַבִּי יוֹסִי: תַּפְתֵּר שְׁנוּלָד לָהּ מִמָּאָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְלֵית שְׁמַע מִינָה בְּלוּם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דְבַר אֶחָד.

[דף מ"ו ע"א]

אָמַר רַבִּי אֵילָא: רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבִכּוּרוֹת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּתְרוּמוֹת, לֹא הִדִּין מוֹדָה לְדִין וְלֹא הִדִּין מוֹדָה לְדִין. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מִסְתַּבְּרָא רַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹדָה לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא מוֹדָה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי בּוֹן בַּר חֵיָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: עַל דְּעָתִיד דְּתִימַר רַבִּי שְׁמַעוֹן יוּדֵי לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְהִתְנַיִן: מוֹדִין רַבִּי לְיַעֲזָר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שׁוֹרְפִין זֶה לְעֲצֻמָּה זֶה לְעֲצֻמָּה, וְיִשְׂרָף שְׁתֵּיהֶן בְּאַחַת! אָמַר לֵיה: תַּמָּן מְהוּרָה הִיא דְבַר תּוֹרָה, תְרוּמָה בְּעִינָהּ הִיא, אַתָּה הוּא שְׁגוּרָת לְשׁוֹרְפָהּ. בְּכָל מָקוֹם וְלֹא נִפְסְלָה בְּהַפְסָה הַדַּעַת? לֹא בֶן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַפְסָה הַדַּעַת – דְּבַר תּוֹרָה! הִכִּית שְׁנֵייהָ בְּרַבִּי מֵאִיר תּוֹרָה, אַחֵיוֹת דָּם בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן תּוֹרָה.

אָמַר לֵיה שֶׁהוּא מִשְׁמֵרָה שְׁלֹא תַגַּע בְּמְהוּרוֹת אַחֵרוֹת. הַתִּיב רַבִּי יִצְחָק בְּרִיה דְרַבִּי חֵיָא בְּרַבָּה: הִנֵּעַ עֲצֻמָּד שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל גְּבֵי גְּהָלִים! אָמַר לֵיה לְכִשְׁתִּינְנָהּ.

אָמַר רַבִּי מְנָא לְרַבִּי שִׁמְי: אַתּוֹן אָמְרִין יוּדֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְאַפִּילוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֵית הִיא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ! אָמַר לֵיה: תַּנְיִין אֵינּוּן, תַּמָּן רַבִּי מֵאִיר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּרַם הִכָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

תַּמָּן תַּנְיִן: בְּכוֹר שְׁאֲחֻזוֹ דָּם, אֲפִילוּ מוֹת – אֵין מוּקוּזִין לוֹ אֵת הַדָּם; דְבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יִקְוִי וְאִף עַל פִּי שְׁעֵשָׁה בּוֹ מוּם. וְאִם עָשָׂה בּוֹ מוּם – הָרִי זֶה לֹא יִשְׁחַט עֲלָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: יִקְוִי וְאִף עַל פִּי שְׁעֵשָׁה בּוֹ מוּם. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֲתֵיָא דְרַבִּי יְהוּדָה בְּחֻכְמִים בְּרַבִּין גְּמִלְיָאֵל, וְדַרְבְּנָן בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְדְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְתַנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן: יִקְוִי וְאִף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְבָּוֵן לְעֵשׂוֹת בּוֹ מוּם וְאֲתֵיָא בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵיָא. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה לֹא תֹאכְלֵנוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֵנוּ בְּמִים, לֹא הִתְרַתִּי לָךְ דְּמוֹ אֶלָּא לְשׁוֹפְכֵם.

מִתִּיב רַבִּי אֲבָא מְרִי אַחֵי דְרַבִּי יוֹסִי: וְהָא בְּפִסְלוֹי הַמְּקַדְּשִׁים כְּתִיב לֹא תֹאכְלֵנוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֵנוּ בְּמִים, אָמַר

[דף מ"ז ע"ב]

רַבִּי חֵיָא בַר אֲבָא: לְהַכְשֵׁר אֶת אֲמֵרָתָהּ, מַה מוּם מְכַשִּׁירִים, אִף דָּם מְכַשִּׁיר. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְשְׁנֵיהֶם מְקַרָּא אֶחָד דְּרֵשׁוּ, תַּמִּים יִהְיֶה לְרִצּוֹן בְּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ, רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּרֵשׁוּ, בְּשַׁעָה

שהוא לְרִצּוֹן אֵין אֶת רִשְׁאֵי לְתַן בּוּ מוּם, בְּשַׁעֲהָ שְׁאִינוּ לְרִצּוֹן אֶת רִשְׁאֵי לְתַן בּוּ מוּם. וְחֻקֵּימִים אֹמְרִים: אֲפִילוּ בְּלוּ מוּמִין אֵין אֶת רִשְׁאֵי לְתַן בּוּ מוּם.

רַבִּי חֲמַאי בַר עֲזִיקָבָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַר חֲנִינְיָא: כְּלֵי שְׁתוּכוּ טְהוֹר וְאַחֲרָיו טְמֵאִים – אֵין מְטַמְּאִין בּוּ דְבַר מְמַעַט בְּדֵי לְהַצִּיל בּוּ דְבַר מְרַבָּה. וְהִתְנַיְנִין: תֵּרַד וְתִטְמָא וְאַל יְטַמְּאֵנָה בְּיָדָיו! אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר בְּרַכְיָה: תִּפְתָּר בְּשָׁנֵי כְּלִים, אֶחָד תּוֹכוֹ טְהוֹר וְאַחֲרָיו טְמֵאִים, וְאֶחָד תּוֹכוֹ טְמֵא וְאַחֲרָיו טְהוֹרִים. וְהָרִי מִתְנַיְתִין בְּכָלִי אֶחָד טְמֵא! אָמַר רַבִּי מְנַא תִּפְתָּר בְּבוֹר טְהוֹר, מַה דְּמִתְנַיְתִין – בְּבוֹר טְמֵא. וְהִתְנַיְנִין: תֵּרַד וְתִבְלַע וְאַל יְבַלְעָנָה בְּיָדָיו! תִּפְתָּר שְׁנַתְּנָלְגָלָה לְבֵית פָּרֶם. עַל דְּעָתִיבָה דְּחִבְרִיָא חֲבִית הִרְאִישׁוּנָה וְחֲבִית הַשְּׁנִיָּה, עַל דְּעָתִיבָה דְּרַבִּי יוֹסֵי חֲבִית שֶׁל יוֹן וְחֲבִית שֶׁל שֶׁמֶן.

לֹא מִסְתַּבְּרָא אִם הִיתָה בְּבוֹר טְמֵאָה. לֹא מִסְתַּבְּרָא אִם הִיתָה שְׁפָחָה אַחַת.

[דף מ"ז ע"א]

תַּנִּי: סִיעוּת בְּנֵי אָדָם שְׁהָיו מְחַלְכִין בְּדֶרֶךְ, פָּגְעוּ לְהֵן גּוֹיִם וְאָמְרוּ תַנּוּ לָנוּ אֶחָד מִכֶּם וְנַהַרְגֵךְ אֹתוֹ, וְאִם לֹא הָרִי אָנוּ הוֹרְגִים אֶת בְּלָכֶם, אֲפִילוּ בְּלֵן נַהַרְגִים – לֹא יִמְסְרוּ נַפְשָׁא אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל.

יְחִידוּ לְהֵן אֶחָד, בְּגוֹן שְׁבַע בְּן בְּכָרִי, יִמְסְרוּ אֹתוֹ וְאַל יִיהַרְגוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: וְהוּא שְׁיֵהָא חֵיב מִיתָה בְּשִׁבְעָ בְּן בְּכָרִי. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אַף עַל פִּי שְׁאִינוּ חֵיב מִיתָה בְּשִׁבְעָ בְּן בְּכָרִי.

עוֹלָא בַר קוֹשֵׁב תִּבְעָתִיבָה מְלֻכוּתָא, עָרַק וְאֹזִיל לִיהַ לְלוּד גְּבִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לּוֹי, אֶתוֹן וְאֶקְפּוֹן מְדִינָתָא, אָמְרוּ לְהוֹן: אֵין לִית אֶתוֹן יְהֻבּוֹן לִיהַ לָן, אֲנִן מוֹחְרִבִין מְדִינָתָא. סָלַק גְּבִיבָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לּוֹי וּפְיִיסָהּ וַיְהֻבִיהָ לּוֹן. וְהָהּ אֶלְיָהוּ זְכוֹר לְשׁוּב יִלֵּף מִתְּנַגְלֵי עֲלוּי וְלֹא אֶתְנַגְלֵי, וְצֵם כְּפֹה צוּמִין וְאִיתְנַגְלֵי עֲלוּי, אָמַר לִיהַ: וְלִמְסוֹרוֹת אָנִי נִגְלָה? אָמַר לִיהַ: וְלֹא מִשְׁנָה עֲשִׂיתִי? אָמַר לִיהַ וּזוּ מִשְׁנַת הַחֲסִידִים! רַבִּי אִימִי אִיתְצַד בְּסִפְסִיפָה, אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: יִכְרַד הַמֹּת בְּסָדִינוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: עַד דְּאָנָּה קָטִיל אָנָּה מִתְקָטִיל, אָנָּה אֹזִיל וּמְשִׁיזִיב לִיהַ בְּחִילָא, אֹזֵל וּפְיִיסוֹן וַיְהֻבִינָהּ לִיהַ. אָמַר לּוֹן: וְאֶתוֹן גְּבִי סְבוּן וְהוּא מְצַלֵי עֲלִיכוֹן, אֶתוֹן גְּבִי רַבִּי יוֹחָנָן: אָמַר לּוֹן: מַה דְּהוּא בְּלִבְכוֹן אִיעֵבַד לִיהַ יִתְעַבֵּד לּוֹן יִמְטָא לְהַחוּא עֲמָא. לֹא מְטוּן אִפְסִירוֹם עַד דְּאֶזְלוּן כּוּלְהוֹן.

זְעִיר בַּר חֲנִינְיָא אִיתְצַד בְּסִפְסִיפָה, סָלַק רַבִּי אִמִּי וְרַבִּי שְׁמוּאֵל מְפִיִיסָהּ עֲלוּי, אָמְרָה לְהוֹן זְנִבָּה מְלֻכוּתָא, יִלֵּף הוּא בְּרִיבּוֹן עֵבַד לְכוֹן נִיסוֹן מְעֻשׁוֹקִין בֵּיהַ. עֲלַל חַד סְרַקְיָא טְעִין חַד סְפָסַר, אָמַר לְהוֹן בְּהָדָא סְפָסִירָא קָטִיל בַּר נָצַר לְאַחֵי וְאִישְׁתִּיזִיב זְעִיר בַּר חֲנִינְיָא.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִיקְפַח בְּעֲלֵי קְנָהּ, סָלִיק לְבֵית וְעֵדָא, וְהוּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ שְׁאִיל לִיהַ וְהוּא לֹא מְנַיֵב, שְׁאִיל לִיהַ וְהוּא לֹא מְנַיֵב. אָמַר לִיהַ: מַהוּ חֵכִין? אָמַר לִיהַ: כָּל הָאִיבְרִים תְּלוּין בְּלֵב, וְחֵלֵב

תֵּלְיוּ בְּפִים. אָמַר לִיהוֹ: וּמַהוּ בְּזֶן? אָמַר לִיהוֹ: אִיקְפַּחַת בְּעֵלֵי קְנִיָּה. אָמַר לִיהוֹ: חֲמוּ לִי זְוִיתָהּ, נָפִיק מִחֻוּי לִיהוֹ, חֲמוּתוֹן מִן רְחוּק וְשָׂרֵי מִצְלָצֵל, אָמְרִין: אִין רַבִּי יוֹחָנָן הוּא יִסַּב פְּלָגָא. אָמַר לוֹן: חֲוִיכוֹן בּוּלָה אָנָּא נָסִיב וְנָסִיב בּוּלָה.

דִּיקְלוּט חֲזִירָא מְחֻוּנְיָה מְלִיָּא דְרַבִּי יְהוֹדָא נְשִׂיאָהּ. אִיתְעַבַּד מְלָךְ נַחַת לְפַמְיִים, שְׁלַח בְּתַבִּין בְּתַר רַבְנָן, תִּיהוּוֹן גַּבִּי בְּמַפְקֵי שׁוּבְתָא מִיַּד. אָמַר לִיהוֹ לְשִׁלּוּחֵיהּ, לֹא תַתֵּן לְהוֹן בְּתַבִּין אֲלָא בְּעַרְוֵבְתָא עִם מְטַמְעֵי שְׁמֵשָׂא. וְאַתָּא שְׁלִיחָא גְבַהּוֹן בְּעַרְוֵבְתָא עִם מְטַמְעֵי שְׁמֵשָׂא. וְהוּוּ רַבִּי יוֹדֵן נְשִׂיאָה וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן נַחֲתִין לְמִיסְחֵי בְּדִמוּסִין דְּמַבְרִיא. אֲתָא אַנְטִיגֵרִים גְּבַהּוֹן, וּבְעֵי רַבִּי יוֹדֵן נְשִׂיאָה לְמִינְזַף בֵּיהּ. אָמַר לִיהוֹ רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן: אֲרַפִּי לִיהוֹ, לְנִסְיוֹן הוּא מִתְחַמֵּי.

אָמַר לוֹן: מַה רַבְּנָן עֲבָדִין? תַּגְנוּן לִיהוֹ עֲבָדָא. אָמַר לוֹן: סְחוּן, דְּבַרְיִיכוֹן עֲבִיד גִּיסִין, בְּמַפְקֵי שׁוּבְתָא מְעִין יְתֵהוֹן וְאַעִיל יְתֵהוֹן. אָמַר לִיהוֹ: הָא רַבְּנָן לְבַר, אָמַר לֹא יְחַמוּן אַפִּי עַד דְּאַיְנוּן סְחִיין. הָוָה הֵהוּא בִּי בְּנֵי אַזְוִיָּה שְׁבַעָה יוֹמִין וְשְׁבַעָה לִילוֹן, נָפַק וְאַנְצַח קְדַמִּיהוֹן וְעַלְלוֹן וְקַמוּן לִיהוֹ קְדַמִּיהוֹן. אָמַר לוֹן: גְּבִין דְּבַרְיִיכוֹן עֲבִיד לְבוֹן גִּיסִין אֲתוּן מְבוּזִין מְלַכּוּתָא? אָמְרִין לִיהוֹ: דִּיקְלוּט חֲזִירָא בְּזִינְגָן, דִּיקְלִיטִיאַנּוּם מְלַכָּא לֹא בְּזִינְגָן, וְאַפִּילוּ בְּן לֹא מַכְסִי לֹא בְּרוּמִי זְעִיר וְלֹא בְּחַבְר זְעִיר:

הַדְרָן עַלֶּף הָאִשָּׁה שְׁחִיתָהּ

[דף מ"ז ע"ב]

פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' הַזֶּרַע תְּרוּמוֹהּ, שׁוּגַג – יוֹפֵף, וּמוּזִיד – יָקוּם. וְאִם הִבִּיאָה שְׁלִישׁ, בִּין שׁוּגַג בִּין מוּזִיד – יָקוּם. וּבְשִׁפְתוֹן, מוּזִיד – יוֹפֵף. וְחִיבַת בְּלַקְטָא וּבְשִׁכְחָה וּבְפִאָה. וְעַנְיֵי יִשְׂרָאֵל וְעַנְיֵי בְּהֵנִים מְלַקְטִין. וְעַנְיֵי יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִין אֶת שְׁלֶחֶן לְעַנְיֵי בְּהֵנִים בְּדַמֵּי תְרוּמוֹהּ, וְתַדְמִין שְׁלֶחֶן. רַבִּי טַרְפוּן אָמַר: אִין מְלַקְטִין אֲלָא עַנְיֵי בְּהֵנִים, שְׁמָא יִשְׁכְּחוּ וְיִתְנֻן לְתוֹד פִּיחֻן. אָמַר לִיהוֹ רַבִּי עֲמִיבָה: אִם בְּן לֹא יִלְקַטוּ אֲלָא מְהוּרִים! וְחִיבַת בְּמַעֲשֵׁר וּבְמַעֲשֵׁר עֲנִי. וְעַנְיֵי יִשְׂרָאֵל וְעַנְיֵי בְּהֵנִים נִטְלִין, וְעַנְיֵי יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִין אֶת שְׁלֶחֶן לְבְּהֵנִים בְּדַמֵּי תְרוּמוֹהּ, וְתַדְמִין שְׁלֶחֶן.

הַחֹבֶט – מִשְׁבַּח. וְהַדֶּשׁ בִּיצֵד יַעֲשֶׂה? תוֹלָה בְּפִיפּוֹת בְּצוּאֵרֵי בְּהֵמָה וְנוֹתֵן לְתוֹכָן מֵאוֹתוֹ הַמִּין, וְנִמְצָא לֹא זוּמָם אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא מֵאֲכִיל אֶת הַתְּרוּמוֹהּ:

אָמְרָא הַזֶּרַע תְּרוּמוֹהּ שׁוּגַג יוֹפֵף בּוּ. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְלֹא חִלּוּפִין? קְנָסוּ בּוּ שְׁתִּיבְטַל שְׁדָהוּ עַל גַּב תְּרוּמוֹהּ.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבָדִימִי בְּעֵי: מַהוּ שְׁיָהָא נְאֻמָּן לִזְמַר מוּזִיד חֵייתִי? וְאָמַר לִיהוֹ, אִם בְּשִׁחְזוּ מִכִּירִין לֹא כָּל הַיְמִינֵי, וְאִם לֹא, הִפָּה שְׁאָמַר הוּא הִפָּה שְׁתֵּתִיר.

רבי בנְיָמין בר גִּידְל בְּעֵי: זָרַע תְּרוּמוֹת פְּרָשִׁינִין, זָרַע תְּרוּמוֹת הוֹצָה לְאָרֶץ? אָמַר לֵיהּ: גְּזֵרָה הִיא, וְאִין גְּזֵרָה לְגְזֵרָה. הֵדָא אָמְרַה: שְׁתַּקְדָּשָׁה חָלָה עֲלֵיהּ בְּשֵׁהוּא מְחַבֵּר. הֵדָא אָמְרַה: הַפְּרִישׁ מִפְּרוֹת שְׁלֵא חֲבִיאוּ שְׁלִישׁ – לֹא קִדְשׁוּ.

וּבְמִזֵּיד, יוֹפֵד. קָנְסוּ בּוּ שְׁלֵא יִהְנֶה בְּקִיסְמִין:

רבי יוֹסִי בְּעֵי: הַפְּרִישׁ עוֹמְרִין שְׁלוֹ וְנִתְחַלְפוּ לוֹ, אָפִילוּ בֵּן עַנְיִי וְיִשְׂרָאֵל וְעַנְיִי בְּהֵנִים מְלַקְטִין?

תָּנָא: אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ טוֹחֶנֶת עִם אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל חֵבֵר, בְּזִמְנָא שֶׁהִיא טְמֵאָה, אָכַל בְּזִמְנָא שֶׁהִיא טְהוֹרָה – לֹא תִמְחוּן, שֶׁהִיא מְחוֹנֶקת עֲצָמָה טְהוֹרָה מִמֶּנָּה. וְכַדְבְּרֵי רַבִּי טְרַפּוֹן אָפִילוּ בְּזִמְנָא שֶׁהִיא טְמֵאָה – לֹא תִמְחוּן שְׁמָא תִשְׁכַּח וְתִתֵּן לְתוֹדַת פִּיהָ.

בֵּן הִיא מִתְנִיתָא, אִם בֵּן לֹא יִלְקְטוּ אֲלֵא טְהוֹרִין. בֵּן הִיא מִתְנִיתָא, חֵיבַת בְּתָרוּמוֹת וּבְמַעֲשָׂרוֹת וּבְמַעֲשֵׁר עַנְיִי.

לִיִּמְרָא בְּצָלִים שֶׁל מַעֲשֵׁר רֵאשׁוֹן שְׁנַטְמָעָה, וְהָרִי בְּהַ עֵשֶׁר לִיִּמְרִין –

[דָּף מ"ח ע"א]

הָרִי אֵלּוֹ חֵיבוֹת בְּמַעֲשָׂרוֹת, וְאוֹתוֹ מַעֲשֵׁר רֵאשׁוֹן שְׁלֵהוֹן שֶׁהוּא מַפְרִישׁ עַל תְּרוּמוֹת מַעֲשֵׁר וְעַל מַה שְׁנַטְמָע.

לִיִּמְרָא בְּצָלִים שֶׁל מַעֲשֵׁר שְׁנִי שְׁנַטְמָעָה וְהָרִי בְּהַ עֵשֶׁר לִיִּמְרִין – חֵיבַת בְּמַעֲשָׂרוֹת וְחוֹזֵר וּפּוֹדָה אֵת מַעֲשֵׁר שְׁנִי שְׁנַטְמָע:

הַחֹבֵט – מְשַׁבֵּחַ. מִן מִי מְשַׁבַּח? מִן הַדֵּשׁ:

הַדֵּשׁ מִיִּצֵּר הוּא עוֹשֶׂה? תְּנִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תּוֹלָה לָּהּ פְּרָשִׁינִין וְתַן יָפִין לָּהּ מִן חֶבֶל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֹאת אוֹמְרַת, עֲשֵׂה לָּהּ בֵּן בְּחֵלִין – אֵינּוּ עוֹבֵר עָלֶיהָ מִשׁוּם כֹּל תַּחֲסֹם. הַפְּרִישׁ בְּקִסְמִיּוֹת וּבִתְלַתָּן – אֵינּוּ עוֹבֵר מִשׁוּם כֹּל תַּחֲסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ. אָכַל אֲסוּר מִפְּנֵי מִרְאִית עֵין.

אֵית תְּנִי תְּנִי: בְּדִישׁ שֶׁהוּא מוֹתֵר לָּהּ. וְאֵית תְּנִי תְּנִי: בְּדִישׁ שֶׁהוּא אֲסוּר לָּהּ.

אָמַר רַבִּי בָּא בַר מִמּוֹל: מִתְנִיתָא בְּשִׁנְתָּנּוּ מִשְׁהוּצֵיאוּ עֲדָשִׁים מִימִיחָן, עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִתֵּן. אָכַל אִם נָתַן עַד שְׁלֵא הוּצֵיאוּ עֲדָשִׁים אֵת מִימִיחָן – לֹא בָדָא.

וּכְמָה דָּאֵת אָמַר עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִתֵּן, דְּכוּוּתָהּ, עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִכְלַע. הִיאֵד עֵבִידָא? בְּצַל שֶׁל חֵלִין שְׁנוֹתָנּוּ לְתוֹדַת עֲדָשִׁים שֶׁל תְּרוּמוֹהּ, אָפִילוּ בֵּן עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִכְלַע. הֵדָא דְתִימֹר בְּיָבֵשׁ, אָכַל בְּלֶחַח – אֲסוּר בְּכֶצֶל. וּבְקַפְלוּטָא, בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ בֵּין שְׁלֵם בֵּין מְחוּתָד – אֲסוּר.

[דף מ"ח ע"ב]

הַעֲבִיר פְּטָמָתוֹ – בְּמַהוּתָּהּ הוּא. הִיוּ שְׁנַיִם שְׁלִשָּׁה – בְּמַהוּתֵיכִין הֵן. הִדָּא דְתִימְרָא קְשָׁאִין בְּקַלְפָּה הַחִיצוֹנָה בְּגוֹתָן טַעַם, אֲבָל אִם יֵשׁ לָהּ? אֵיךְ תִּנְיֵי תִנְיֵי: בְּדִישׁ שֶׁהוּא מִתָּר לָהּ. מִתְּנִיתָא תִּמְנָן אָמַר אַף בְּדִישׁ שֶׁהוּא אָסוּר לָהּ, דְתִנְיֵנָּה: תוֹלָה בְּפִיפּוֹת בְּצוּאָרֵי בְהֵמָה.

בְּדִישׁוֹ, וְלֹא בְדוֹרְכוֹ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: אַף בְּדוֹרְכוֹ. אָמַר רַבִּי אֲבִין: רַבִּי עֲקִיבָא שָׂאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחֵי, מִיבְדַּקְנִיהָ בֵּיתָה, חֶסֶם מִבְּחִיזִין וְהַכְּנִים מִבְּפָנִים? אָמַר לֵיהּ: בְּבוֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד, מִבּוֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא תַחֲסֵם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ לֹא תִדּוּשׁ בְּשׁוֹר חֶסֶם:

הַלְכָה ב' מִתְנֵי' גְדוּלֵי תְרוּמָה – תְרוּמָה, וְגְדוּלֵי גְדוּלִין – חֲלִין. אֲבָל

[דף מ"ט ע"א]

הַטָּבֵל וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן, וְסִפְיָהּ שְׂבִיעִיתָא, וְתְרוּמַת הוֹצֵאָה לְאָרֶץ, וְהַמְדוּמַעַ, וְהַבְּפוּרִים, גְדוּלֵיחֵן – חֲלִין. גְדוּלֵי הַקֹּדֶשׁ וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי – חֲלִין וּפְדוּתָהּ אוֹתָן בְּזִמְנֵי זְרַעַם. מֵאָה לְגִינָה שֶׁל תְּרוּמָה וְאַחַת שֶׁל חֲלִין – בְּלֶן מִתְרִין, בְּדָבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ, אֲפִילוּ מֵאָה שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל תְּרוּמָה – בְּלֶן אֲסוּרִין. הַטָּבֵל, גְדוּלֵי מִתְרִין בְּדָבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ, גְדוּלֵי גְדוּלִין אֲסוּרִין. אֵינָה דָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ? בְּגוֹן הַלּוּף וְהַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַשּׁוּם – בְּשַׁעוּרִין:

גַּמְרָא וְתַנִּי עָלֶיהָ: בַּמָּה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּדָבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ גְדוּלֵי גְדוּלִין אֲסוּרִים. אֲבָל הַטָּבֵל שָׂרְבוּ חֲלִין, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שָׂרְבוּ חֲלִין, וְסִפְיָהּ שְׂבִיעִיתָא שֶׁאִין מְצוּיִין, וְתְרוּמַת הוֹיֵץ לְאָרֶץ שֶׁאִינָה מְצוּיָה, וְהַמְדוּמַעַ שָׂרְבוּ חֲלִין, וְהַבְּפוּרִים שֶׁאִינָן מְצוּיִין, וְגְדוּלֵי הַקֹּדֶשׁ וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי – חֲלִין וּפְדוּתָהּ אוֹתָן בְּזִמְנֵי זְרַעַם.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֵנָן: פְּדוּתָהּ אֵת כָּל הָאוֹצָר בְּדָמֵי אוֹתָהּ סָאָה. הַפְּרִישׁ הַקֹּדֶשׁ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי מַעֲשֵׂר שְׁנִי בֵּין דָּבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ וּבֵין דָּבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ – נִפְדָּה בְּשַׁעַר הַזּוּל. אֵלָּא

[דף מ"ט ע"ב]

דָּבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ – נִפְדָּה בְּשַׁעַר שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ, דָּבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ – נִפְדָּה בְּשַׁעַר הַרֵאשׁוֹן. הַקֹּדֶשׁ, בֵּין דָּבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ בֵּין דָּבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ – אִין לֹא אֵלָּא מְקוֹמוֹ וּשְׁעֵתוֹ. אֲבָל דָּבָר שְׁזָרְעוּ בְּלָהּ – פְּדוּתָהּ אֵת כָּל הָאוֹצָר בְּדָמֵי אוֹתָהּ סָאָה שְׁזָרְעוּ. וְדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ בְּלָהּ – פְּדוּתָהּ אֵת כָּל הָאוֹצָר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֹאת אוֹמְרֵת, הִיוּ לְפָנָיו מֵאָה סָאָה הַעוֹלוֹת מִתּוֹךְ מֵאָה סָאָה, וְאַחַת שֶׁל חֲלִין נִתְּחַלְפוּ

לו – מתרות. תמן אמר רבי יוחנן: מאה תרומה שעלית מתוך מאה מאה חליו, כל שהן מכפולות אותה, הכא ליקט נפל לתוכן חליו כל שהן מותרים.

כמו דרבי יוחנן אמר תמן: טוחן ומתיר, אוף הכא בן. תמן מזה ומזה עלה בידו, ברם הכא כל הטבל עלה בידו. בשלקט מאחת. אבל אם לקט משתייהן – מזה ומזה עלה בידו.

עד היכיין? רבי יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן: עד שלוש גזרות אסורות. עד גרן הרביעית אסור, והרביעית מתר. רבי שמואל בר אבדומי בעי קומי רבי מנא: בתרומה עד כמה? אמר ליה: עשו גרן הרביעית בגרן הראשונה, מה גרן הראשונה דבר שזרעו פלה, בתרומה – אסור, ובטבל – מתר, אף גרן הרביעית בדבר שאין זרעו פלה, בתרומה – אסור, ובטבל – מתר.

[דף נ' ע"א]

מה אית לדך? אמר רבי יוסי בי רבי בון בגזן הכלובסין. רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינא: השום – עד בשעורין, לדבר שזרעו פלה. מכאן ואילך, לדבר שאין זרעו פלה. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יוסי בן חנינא: השום – עד בשעורין לכל דבר:

הלכה ג' מתני' המנבש עם הנכרי בהסיות, אף על פי שפרותיו טבל – אוכל מהן עראי. שתילי תרומה שננטמאו, שתלן, טהרו מלממא, ואסורים מלוכל עד שיגום את האוכל. רבי יהודה אומר: עד שיגום וישנה:

גמרא רב הוויא בר אשי בשם רבי אבהו בשם רבי יוחנן: דרבי שמעון היא. אין כרבי שמעון למה לי עראי? אפילו קבעו אלא בגזן דאמר רבי ירמיה, רבי הוויא בשם רבי יוחנן: מודי רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה, לפום בן צריכין מימר דרבי שמעון היא.

תני: המנבש עם הבותי – מתר בדמאי, הא בודאי לא, למה? שדמאי בטל במחבר לקרקע, ואין גדולי אסור מעלין אותן. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: שתילי תרומה שננטמאו, שתלן ועושה אותן תרומה. ואם היו תרומה מעיקרן – כבר נדחו.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מים שננטמאו – משיקן ועושה אותן מי חג. ואם היו מי חג מעיקרן – כבר נדחו. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: תאנים וענבים שננטמאו – סוחטן ועושה אותן תרומה. ואם היו תרומה מעיקרן – כבר נדחו. רבי זעירא רבי יוסי בשם רבי אלעזר: סוחטן עד פחות מבזיתים, ויינו פשר אפילו לנסכים. אמרין: רבי שמעון בן לקיש פליג. מה? בין לקולא בין להומרא?

[דף נ' ע"ב] אין תימר לקולא, ניהא. אין תימר להומרא, הא תנינן עד שיגום את האוכלין. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ביני מתניתא עד שיגום בעלים וישנה:

הדרן עלה הזרע תרומה

פֶּרֶק עֲשִירִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' בְּצֵל שְׁנֵתְנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים, אִם שְׁלֹם – מִתֵּר. אִם הוֹתְכוּ – בְּנוֹתָן טַעַם. וְשֹׁאֵר כֹּל הַתְּבָשִׁיל, בֵּין שְׁלֹם בֵּין מִחוּתֶדָה – בְּנוֹתָן טַעַם. רַבִּי יְהוּדָא מִתִּיר בְּצַחְנָה, שְׂאִינָה אֵלָּא לְמֹול אֶת הַזֶּהֱמָה. תַּפּוּחַ שְׂרִיסקוּ וְנִתְנוּ לְתוֹךְ עֶסֶף וְחִימְצָה – הָרִי זֶה אֲסוּרָה. שְׁעוּרִין שְׁנִפְלוּ לְתוֹךְ תַּבּוּר שֶׁל מַיִם, אֵף עַל פִּי שְׁהִבְאִישׁוּ מִימֵיו – מִתְרִין:

גְּמֵרָא בְּצֵל שְׁנֵתְנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים בּוֹי. רַבִּי הַזְקֵיָה, רַבִּי אֲהוּאִי בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַר מִמְל: מִתְנִיתִין בְּשִׁהוּצִיאוּ הָעֲדָשִׁים מִימִיָּהוּ, שְׁהָעֲדָשִׁים צוֹפְדוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִבְלַע. וּבְמָה דְתִימַר עֲדָשִׁים צוֹפְדוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִבְלַע, וְדַכּוּתָהּ עֲדָשִׁים צוֹפְדוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִתֵּן. מִתְנִיתִין בְּכֶצֶל שֶׁל חֲלִין שְׁנֵתְנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים שֶׁל תְּרוּמָה. אֲבָל בְּכֶצֶל שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנֵתְנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים שֶׁל חֲלִין – לֹא בְדָא. בְּיָבֵשׁ, אֲבָל בְּלַח – אֲסוּר. בְּכֶצֶל, אֲבָל בְּקַפְלוֹמוֹת, בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ בֵּין שְׁלֹם בֵּין מִחוּתֶדָה – אֲסוּר.

הַעֲבִיר פְּטָמָתוֹ – בְּמִחוּתֶדָה הוּא. הָיוּ שְׁנַיִם שְׁלֵשָׁה קַמְנִים בְּמִחוּתֶכִין הֵן. הֵדָא דְתִימַר: כְּשֹׂאִין בְּקַלְפָתוֹ הַחִיצוֹנָה כְּדִי לִתֵּן טַעַם. אֲבָל אִם יֵשׁ בְּקַלְפָתוֹ הַחִיצוֹנָה כְּדִי לִתֵּן טַעַם – אֲסוּר. תַּמָּן תְּנִינָן: דְּגִים שְׁנֵתְבָשְׁלוּ עִם הַקַּפְלוֹמוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַשְּׁבִיחוּ – הַשְּׁבַח לְפִי הַשְּׁבוּז. אָמַר רַבִּי הוֹשְׁעִיָה: מִתְנִיתָא דְלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה! דְתַנִּינָן: רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בְּצַחְנָה, שְׂאִינָה אֵלָּא לְמֹול אֶת הַזֶּהֱמָה.

[דף נ"א ע"א]

רַבְּנָן דְּמִיֶּסְרִין בְּעֵינֵי: וְהֵדָא דְאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כֹּל הָאֲסוּרִין מְשַׁעְרִין אוֹתָן בְּלוּ בְּצֵל בְּלוּ קַפְלוֹמִ, דְלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה. מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּכֶצֶל שֶׁל הַקֶּדֶשׁ, וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּכֶצֶל שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה.

תַּפּוּחַ שְׂרִיסקוּ וְנִתְנוּ לְתוֹךְ עֶסֶף וְחִימְצָה – הָרִי זֶה אֲסוּרָה. תְּנִי: רַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. רַבִּי אֲהוּא, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי תְּנִינָא: מַה פְּלִיגִין? בְּמַחְמוּץ בְּמִימֵיו. אֲבָל בְּמַחְמוּץ בְּגוֹפּוֹ – מִתֵּר. כְּמַה דְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר תַּמָּן אֵין חִמוּצוֹ חִמוּץ בְּרוּר, כֵּן הוּא אָמַר הֵכָא אֵין תְּבָשִׁילוּ תְּבָשִׁיל בְּרוּר.

כֹּל נוֹתְנֵי טַעַם, בֵּין לְשִׁבְחָה בֵּין לְפָגַם – אֲסוּר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: לְשִׁבְחָה אֲסוּרָה, לְפָגַם מִתֵּר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מַה פְּלִיגִין? בְּשִׁהוּצִיָּה וְאַחַר כֵּן פָּגַם, אֲבָל פָּגַם וְאַחַר כֵּן הַשְּׁבִיחַ אֵף רַבִּי מֵאִיר מוֹדָה. רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמַר: לֹא שְׁנִיָּא הִיא פָּגַם הִיא הַשְּׁבִיחַ, הִיא הַשְּׁבִיחַ הִיא פָּגַם הִיא הַמְחַלְקָת. תַּמָּן תְּנִינָן: שְׁעוּרִים שְׁנִפְלוּ לְתוֹךְ תַּבּוּר שֶׁל מַיִם, אֵף עַל פִּי שְׁהִבְאִישׁוּ מִימֵיו – מִימֵיו מִתְרִין. הֵדָא מִתְנִיתִין מַה הִיא? רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמַר: בְּמַחְלָקָת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹמַר: דְּבָרֵי הַכֹּל. רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי בּוֹן אָמַר אֵילִין שְׁמוּעָתָא, הֵכָא רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחְלָקָת, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דְּבָרֵי הַכֹּל:

הַלְכָה ב' מִתְנִי' הַרְוָה פֶת הַמָּה וּנְתָנָה עַל פִי חֵבִית שֶׁל יוֹן שֶׁל תְּרוּמָה, רַבִּי מֵאִיר אֹסֵר וְרַבִּי יְהוּדָה מְתִיר. רַבִּי יוֹסִי מְתִיר בְּשָׁל חֵיטִים וְאֹסֵר בְּשָׁל שְׁעוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהִשְׁעוּרִין שׁוֹאֲבוֹת. תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּ בְּכַמּוֹן שֶׁל תְּרוּמָה וְאָפָה בּוֹ אֶת הַפֶּת, הַפֶּת מוֹתֶרֶת שְׂאִין טַעַם כַּמּוֹן אֲלֵא רִיחַ כַּמּוֹן:

גַּמְרָא אָמַר רַבִּי יְעִירָא: בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי יִנְאִי: נְתָנָה עַל פִי מְגוּפַת חֵבִית מֵהוּ, אָמַר לֹון

[דף נ"א ע"א]

יָגִיד עֲלֵיו רַעוּ. מֵהוּ יָגִיד עֲלֵיו רַעוּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּהֵדָא דְתַנְיִנֵן תַּמּוֹן, חֵבִית מְלֵאָה פְרוֹת וּנְתוּנָה לְתוֹךְ הַמְשָׁקִין אוֹ שְׂמֹלֵאָה מְשָׁקִין וּנְתוּנָה לְתוֹךְ הַפְרוֹת, כְּמָה דְאֵת אָמַר תַּמּוֹן וְהוּא שְׂיֵהָא הַמְשָׁקִין נוֹנְעִין בְּחֵבִית וְהָכָא וְהוּא שְׂתֵהָא כִּפּר נוֹנְעַת בְּמְגוּפָה.

אָמַר רַבִּי מְנָא: וּמִינָה כְּמָה דְתִימָא וְהוּא שְׂתֵהָא הַמְשָׁקִין נוֹנְעִין בְּחֵבִית עֲצֻמָה, וְאֵף הָכָא וְהוּא שְׂתֵהָא כִּפּר נוֹנְעַת בְּמְגוּפָה עֲצֻמָה. מִלְתֵּיהּ אָמְרָה אֶפִּילוּ בְּצוֹנְנַת. אָמַר רַבִּי בָּא: בְּצוֹנְנַת הָוָה עוֹבְדָא. וְהָא תַנְיִנֵן הַמָּה! אָמַר רַב חֲסֵדָא: שְׁלֵא תֵאמַר הוּאִיל וְהַהֲבַל כּוֹבֵשׁ יְהֵא מִתֵּר.

כְּמָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אֹמְרִי: מִיּוֹם עוֹשִׁין פְרוֹת וּמְשָׁקִין אֵין עוֹשִׁין פְרוֹת, דְּלֵא כְּרַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אָמַר: מִיּוֹם עוֹשִׁין פְרוֹת וְחֲסִירִין, וּמְשָׁקִין עוֹשִׁין פְרוֹת וְאֵין חֲסִירִין. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרִי: אֵין מְשָׁקִין עוֹשִׁין פְרוֹת כֹּל עָקֵר.

וּמָה דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשִׁהֲיִינוּ הוֹלְכִים אֲצֵל רַבִּי הוֹשְׁעִיָה רַבָּה לְמִסְרִין לְלַמּוֹד תוֹרָה הֵינְנוּ נוֹתְנִין חֲמֻמוֹתֵינוּ עַל גְּבֵי קְבוּטִין שֶׁל מוֹרְיִים וְהֵינְנוּ מוֹעֲמִין בְּהוּ טַעַם מוֹרְיִים, דְּלֵא כְּרַבִּי יְהוּדָה, מִחֲלוּמִין הָיוּ.

וְאֵין אֹסֵר מִשּׁוּם גָּזַל בְּעַל חֵבִית? נוֹטְלִין הָיוּ רְשׁוּתוֹ שֶׁל בְּעַל חֵבִית.

הַטֵּין מְלֻמָּן וּשְׁעוּרִין מְלֻמָּעֵלָן, כְּשֵׁם שְׂאִין הַחֲטִים שׁוֹאֲבוֹת כֶּף אֵין הִשְׁעוּרִין שׁוֹאֲבוֹת. שְׁעוּרִין מְלֻמָּן וְחֲטִים מְלֻמָּעֵלָן, כְּשֵׁם שֶׁהִשְׁעוּרִין שׁוֹאֲבוֹת כֶּף הַחֲטִים שׁוֹאֲבוֹת.

מֵהוּ לְצִלוֹת שְׁנֵי שַׁפְדִּין אֶחָד שֶׁל בְּשָׂר שְׁחוּטָה וְאֶחָד שֶׁל בְּשָׂר נִבְלָה בְּתַנּוּר אֶחָד? רַב יְרֵמְיָה אָמַר בְּשֵׁם רַב: אֹסֵר. וּשְׂמוּאֵל אָמַר בְּשֵׁם ל׳: מִתֵּר.

[דף נ"ב ע"א]

פְּלִיגָא מִתְנִיתִין עַל רַב! אֵין צוֹלִין שְׁנֵי פְסָחִים בְּתַנּוּר אֶחָד מִפְּנֵי הַתְּעָרוּבוֹת. לֵא אָמְרוּ אֲלֵא מִפְּנֵי הַתְּעָרוּבוֹת, הָא שְׁלֵא מִפְּנֵי הַתְּעָרוּבוֹת – לֵא.

מִי צִתְרִי, רַב אָמַר אֹסֵר, וּשְׂמוּאֵל אָמַר מִתֵּר.

אֵיכִיל שְׂמוּאֵל לְרַב מִי צִתְרִי. הֲדִין מְוִיָּה, רַב תְּיֵיא בַר אֲשִׁי בְשֵׁם רַב: מִשְׁגֵּר לִיהַ בְּהַרְוֹתָא:

הלכה ג' מתני' תלתן שנפלה לתוך הבור של מים, בתרומה ובמעשר שני, אם יש בוצע כדי לתן טעם, אבל לא בעין. ובשביעית ובכלאי הכרם והקדש, אם יש בוצע ובעין כדי לתן טעם.

מי שהיו לו חבילי תלתן של בלאי הכרם – ידלוקו. היו לו חבילי תלתן של טבל – בותרש ומחשב כפוח זרע יש בהן, ומפריש את הזרע, ואינו צריך להפריש את העין. אם הפריש, לא יאמר: "אכתוש ואטל את העין ואתן את הזרע", אלא נותן את העין ואת הזרע:

אמרא ואין עין פוגם והזור ופוגם? מתניתין כמאן דאמר נותן טעם לפגם – אסור. ואפילו כמאן דאמר נותן טעם לפגם – מותר, מודי הוא הכא שהוא אסור. למה? כל דבר שנפלה לתוכו תלתן הוא משביתה. וכמה היא חבילה? עשרים וחמשה זירין. אמר רבי יוחנן: וארבע מינהון מיטה. מלתיה אמרה, עד שהן בחבילות הן נטבלות. מעתה, ואפילו שיבליזו אין מכניסן לכן. והלא חביות מכניסן לכן? אין גידוליהון לכן. ואלו מכניסן לכן וגידוליהון לכן:

הלכה ד' מתני' זיתי חלין שבכשן עם זיתי תרומה, פצועי חלין עם פצועי תרומה, פצועי חלין עם שלמי תרומה, או במי תרומה – אסור. אבל שלמי חלין עם פצועי תרומה – מותר:

[דף נ"ב ע"ב]

אמרא אמר רבי יונה: זאת אומרת: פצועין – בולעין ופולטין והוזרין ובולעין. שלמין – בולעין ופולטין ועוד אינן בולעין. הדיא אמרה, לא לשבחה ולא לפגם – אסור.

מתניתין – דרבי שמעון היא. דרבי שמעון אמר נותן טעם לפגם אסור. והא רבי שמעון אמר: נותן טעם לפגם מותר! בהדיא רבי שמעון אומר כרוב של שקיא ששלקו עם כרוב של בעל – אסור, מפני שהוא בולע:

הלכה ה' מתני' דג טמא שבכשו עם דג טהור, כל גרב שהוא מחזיק סאתים, אם יש בו משקל עשרה זוז ביהודה שהן חמש סלעים בגליל, דג טמא צירו אסור. רבי יהודה אומר: רביעית בסאתים. רבי יוסי אומר: אחד מששה עשר בו. הגבים טמאים שנכבשו עם הגבים טהורים – לא פסלו את צירן. העיד רבי צדוק על ציר הגבים טמאים – שהוא טהור:

אמרא תני רבי יודא בר פזי דבר דליה: דג טהור טפל שבכשו עם דג טמא מליח – אסור. והתני רבי היא: מדיחו ומתרו! אמר רבי מנא: מאן דאמר מותר, בשכבשן שתייהן פאחת. מאן דאמר אסור, בשכבשן זה אחר זה.

[דף נ"ג ע"א]

תדע לך שהוא כן, דתנינן: או במי תרומה אסור, לא בשכבשן זה אחר זה:

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק שִׁישִׁי

א. יוצא אדם בקיום שבשנינו ושכסנדלו לרשות הרבים. אם נפל - לא יחזיר. ואין צריך לומר שלא לתן בתחלה בשבת. רבי אליעזר אומר: קב של קטוע, אם יש בו בית קבול פתיתין - יוצאין בו בשבת, ואם לאו - אין יוצאין בו. הגדמין טמאין ואין יוצאין בו.

ב. יוצאין בפיקרין? ובציפה. אימתי? בזמן שיצבעו בשמן וברכזן במשיחה, לא צבעו בשמן ולא ברכזן במשיחה - אין יוצאין בהן. ואם יצאו בהן מערב שבת, אף על פי שלא צבעו בשמן, ולא ברכזן במשיחה - יוצאין בהן.

ג. יוצאין במוך ובספוג שעל גבי מכה, ובלבד שלא יכרף עליהן חוט או משיחה. יוצאין בקלפת השום ובקלפת הפצל שעל גבי מכה. ואם נפל - לא יחזיר. ואין צריך לומר שלא לתן לכתחלה בשבת. יוצאין באגד שעל גבי מכה, וקושרו ומתירו בשבת. ואספגנית שפרשה מן האגד - מהזירה. יוצאין באספגנית, ובמלוגמה, וברטיה שעל גבי המכה. ואם נפלה - לא יחזיר. ואין צריך לומר - שלא לתן בתחלה בשבת. נזמל ומכסה בה הפלים. לא יתקנה משבת למוצאי שבת, שאין מתקנין מקדש לחול. רבי יהודה אומר: אם החליקה מלמטה - מחליקה מלמעלה. ואם החליקה מלמעלה - מחליקה מלמטה. מגלה מקצת אספגנית מכאן ומקנה את המכה, וחוזר ומגלה מקצת אספגנית מכאן ומקנה את המכה. לא יגפה האספגנית - מפני שבא לידי מרוח. והמטרה בשבת - היב הטאת.

ד. לא יצא עבד בזוג שבצוארו, אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו. זה וזה אינן מקבלין טמאה. לא יצא אדם בהותם שבצוארו, ולא בהותם שבכסותו. זה וזה אין מקבלין טמאה.

לא תצא בהמה בזוג שבצוארה, ולא בזוג שבכסותה, ולא בהותם שבצוארה, ולא בהותם שבכסותה, זה וזה אין מקבלין טמאה.

ה. מטלטלין עצי בשמים להריח בהן, ולהניף בהן להולכה, ומוללו ומריח בו, וקוטמו ומריח בו. ולא יקטמו להצות בו שניו, ואם קטמו - פטור. ולא לפתח [בו] את הדלת, מפני שהוא מתקן כלי. ואם קטמו - היב הטאת.

ו. ההרטנים? - יוצאין בפודרין שלהן. ולא ההרטנים בלבד אמרו, אלא כל אדם. אלא שדברו חכמים בהות. אמר רבי יהודה: מעשה בהורקנוס בנו של רבי אליעזר, שיצא בפרך שלו פרשות הרבים, אלא שהיתה נימא פרוכה לו על אצבעו, אמרו חכמים: לא היה צריך.

ז. הרועין יוצאין בשקין שלהן, ולא הרועים בלבד אמרו, אלא כל אדם, אלא שדברו חכמים בהות. אמר רבי יהודה: מעשה ברבי טרפון שיצא בלילי שבת לבית המדרש, ונתנו לו סדיו, ואחוז בשתי ידיו, ויצא בו מפני הגשמים. יוצאין בסגוס, פריעה, ובחמילה, בסקורטיא³ ובקטבליא. מפני הגשמים. אבל לא בתבה, ולא בקפה, ולא במחצלת, מפני הגשמים.

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק שְׁבִיעִי

א. אלו דברים מדרכי האמורי: המספר קומי, והעושה פלורית, והפוגיה לגרור, והמגורת בנה לבין המתים, והקושר מטוטלת על ירכיו, וחוט אדם על אצבעו. והמונה ומשליף צורות לים או לנהר - הרי זה מדרכי האמורי המספק, והמטפת, והפרקד לשלכת - הרי זה מדרכי האמורי.

ב. נפלה פתו מפיו, אמר: 'החזירו לי שלא תאכד ברכתי', הניחו נר על הארץ כדי שיצטערו המתים, ואל תניחו נר על הארץ שלא יצטערו המתים, נפלו ממנו נצוצות,

³ הגר"א גרם - באסקרוטיין.

² הרצים. ⁴ לפני המצח - מאונן לאונן.

זֶה מֵתֵר. הַשׁוֹפֵד מִיִּם לְרֵשׁוֹת הַרְבִּיּוֹם, וְאָמַר: 'הֲדָא' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אִם מִפְּנֵי עוֹבְרִין וְשׁוֹבִין - הָרִי זֶה מֵתֵר. הַזּוֹרֵק בְּרוֹל בֵּין הַקְּבָרוֹת, וְאָמַר: 'הֲדָא' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אִם מִפְּנֵי עוֹבְרִין וְשׁוֹבִין - הָרִי זֶה מֵתֵר.

ז. הַנּוֹתֵן מִקַּל שֶׁל אוֹד וּכְרוֹל תַּחַת רֵאשׁוֹ - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אִם בְּשִׁבִיל לְשִׁמְרָה - הָרִי זֶה מֵתֵר. הַמִּצְוֹחַת לַתְּנוּרָה שֶׁלֹּא תִפּוֹל הַפֶּתַח, וְהַנּוֹתֵנָת קַמִּיּוֹן בְּאֲזֵנֵי קִדְרָה שֶׁלֹּא תִהְיֶה מִרְתַּחַת, וְשׁוֹפֵעַת לְאַחֲרֵיהָ - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אֲבָל נּוֹתְנִים קַמִּיּוֹן שֶׁל תּוֹת וְזִכּוּכִית בְּקִדְרָה בְּשִׁבִיל שֶׁתִּבְשַׁל מִהֶרָה. אֲבָל אֶסְרוּ חֲכָמִים בְּזִכּוּכִית מִפְּנֵי סַכַּנַּת נַפְשׁוֹת.

ח. הַמּוֹשֶׁתֶת לְעֵדֵשִׁים, וְהַמּוֹצֹחַת לְאֲרוֹז וְהַמּוֹצֹחַת לְגֵרִיסִין - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. נִפְלַ נְחֹשׁ עַל גְּבֵי מִטָּה, וְאָמַר: 'עֵינִי הוּא - וְסוּפוֹ לְהַעֲשִׂיר'; 'עֲבָרָה הִיא - יוֹלֶדֶת זָכָר'; 'בְּתוּלָה הִיא - נִשְׂאָת לְאָדָם גְּדוֹל' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

ט. הַמּוֹשֶׁבֶת אֶפְרוֹחִין, וְאָמַר: 'אֵינִי מוֹשֶׁבֶתָן אֵלָא בְּבִתּוּלָה, אֵינִי מוֹשֶׁבֶתָן אֵלָא עֲרֻמָּה, אֵינִי מוֹשֶׁבֶתָן אֵלָא בְּשִׂמְאֵל, אֵינִי מוֹשֶׁבֶתָן אֵלָא בִּי תְרִי, וְהַמְקֻדֵּשׁ בְּתֵרִי, וְהַמְשֻׁלַּח בְּתֵרִי וְהָאָמוּרִי: 'הוֹסִיפוּ עַל הַשְּׁלַחַן' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. הַקּוֹבֵעַת בְּיָצִים וְעֹשֶׂבִים בְּכַתֵּל וְטָחָה בְּפִנְיָהֶם, וּמוֹנֶה שְׁבָעִים וְאַחַד - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

י. הַכּוֹבֶרֶת אֶפְרוֹחִים בְּכִבְרָה, וְנוֹתֵנָת בְּרוֹל בֵּין הָאֶפְרוֹחִים - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אִם מִפְּנֵי הָרַעֲמִים אוֹ מִפְּנֵי הַפְּרָק - הָרִי זֶה מֵתֵר.

מִסְכַּת שֶׁבֶת פָּרָק שְׁמִינִי

6 בְּנוֹסַחַת הַסְּפָרִים: הַתּוֹסֵס אוֹר וְרִתִּיחַת אֵשׁ

וְאָמַר: 'אוֹרְחִין לָנוּ הַיּוֹם' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. הִיָּה מִתְחִיל בְּמִלְאָכָה, וְאָמַר: 'יְבוֹא פְלוֹנִי שִׁידִיו קְלוֹת וַיִּתְחִיל בָּהּ', 'יְבוֹא זֶה שְׂרָגְלֵיו קְלוֹת וַיַּעֲבֵר לְפָנָיו' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. הָאוֹמֵר יְבוֹא פְלוֹנִי שִׁידִיו מְבָרְכוֹת, וַיִּתְחִיל בְּעֶסֶה אוֹ בְּחִבּוּת - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

ג. הַפּוֹקֵק אֶת הַחֲלוֹן בְּסִירָה, וְהַקּוֹשֵׁר בְּרוֹל בְּכַרְעֵי הַמִּטָּה שֶׁל חֵיהָ, וְהַעוֹרֵד לְפָנֶיהָ שֶׁלְחָן - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אֲבָל פּוֹקֵקוֹן אֶת הַחֲלוֹן בְּגִלּוֹפְקֵינִי⁵ אוֹ בְּעִמּוּר, וְנוֹתְנִין לְפָנֶיהָ סֶפֶל שֶׁל מַיִם, וְקוֹשְׂרִין לָהּ תְּרַנְגְלַת - שֶׁתִּהְיֶה לָּהּ לְצוֹת, וְאֵינֶן מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. הָאוֹמֵר: 'שְׁחַטוּ תְּרַנְגָלוֹ זֶה שְׁקָרָה עֲרֻכִית', 'שְׁחַטוּ תְּרַנְגְלַת זֶה שְׁקָרָה בְּזָכָר', 'הַאֲכִילוּהָ כִּרְפִלְתָּא שֶׁהִיא קוֹרָאָה בְּזָכָר' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. הָאוֹמֵר לְעוֹרֵב - 'צִרְחִי!' וְלְעוֹרֵבְתָּא 'שְׂרִיקִי וְהַחֲזִירִי לִי זִנְבִידָה לְמוֹטָח' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

ד. הָאוֹמֵר: 'אֲכוֹל תְּמָרָה זֶה, חֲזֵרֵת זֶה' - שֶׁתִּהְיֶה זוֹכְרֵנִי בָּהּ, אֵל תִּאֲכִלְנִי לְפָנֵי רַבִּים. תִּישֵׁן בְּאֲרוֹנוֹ שֶׁל מֵת שֶׁתְּרַאוּהוּ בְּלִילָה, אֵל תַּחְשִׁיד בְּאֲרוֹנוֹ שֶׁל מֵת - שֶׁלֹּא תִרְאֵנִי בְּלִילָה. הַפֶּדֶ אֶת הַלּוֹקֵד - שֶׁתִּהְיֶה הוֹלֵם הַלּוֹמוֹת טוֹבוֹת. אֵל תַּחְפֹּד אֶת הַלּוֹקֵד - בְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה הוֹלֵם הַלּוֹמוֹת טוֹבוֹת. שֵׁב עַל הַמַּכְבֵּר - שֶׁתִּהְיֶה הוֹלֵם הַלּוֹמוֹת. אֵל תִּשָּׁב עַל הַמַּכְבֵּר - שֶׁלֹּא תִהְיֶה הוֹלֵם הַלּוֹמוֹת - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

ה. הָאוֹמֵר: 'אֵל תִּשָּׁב עַל הַמַּחְרָשָׁה - שֶׁלֹּא תִכְבֵּד עֲלֵינוּ מְלָאכָה, אֵל תִּשָּׁב עַל הַמַּחְרָשָׁה - שֶׁלֹּא תִשָּׁבֵר - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. וְאִם בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תִשָּׁבֵר וְדָאִי - הָרִי זֶה מֵתֵר. הָאוֹמֵר אֵל תַּפְשֵׁל יָדֶךָ לְאַחֲרֵיךָ, שֶׁלֹּא נִאֶסֶר עֲלֵינוּ מְלָאכָה - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

ו. הַחוֹתֵה אוֹד⁶ בְּכַתֵּל וְאָמַר: 'הֲדָא' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי. אִם מִפְּנֵי נַצְוֹצוֹת - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאָמוּרִי.

5 בְּשִׁמְכָה שֶׁל צָמֵר.

תּפֶסֶס אֶחָתְנָנוּ - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי.
וְאִם מִפְּנֵי כְבוֹד - הָרִי זֶה מִתֵּר.

ה. אִיזְהוּ מְנַחֵשׁ? הָאוֹמֵר: 'נִפְלָה מִקְלֵי מִיָּדִי,
נִפְלָה פִתִּי מִפִּי, קָרָא לִי אִישׁ פְּלוֹנִי מֵאַחֵרִי,
קָרָא לִי עוֹרֵב, נִכַּח בִּי כָּלֵב, עֵבֶר נֶחֱשׁ
מִימִינִי, וְשׁוֹעֵל מִשְׂמָאֲלִי, וּפֶסֶס צָבִי אֶת
הַדָּרֶךְ לִפְנֵי, אֶל תַּתְּחִיל בִּי - שְׁהָרִי שְׁחָרִית
הוּא וְרֹאשׁ הַחֵדֶשׁ הוּא וּמוֹצָאֵי שִׁבְתָּ הוּא.'

ו. אִיזְהוּ מְעוֹנֵן? רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: זֶה
הַמְּעַבֵּיר מִיַּד זָכוֹר, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: זֶה
הָאוֹהֵב אֶת הַעֵינַיִם, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵלוֹ
הַמְּחַשְׁבִּים עֵתִים לְשָׁעוֹת, כְּגוֹן אֵלוֹ שֶׁהֵן
אוֹמְרִים: 'הַיּוֹם יִפֶּה לְצֵאתָ, הַיּוֹם יִפֶּה לְקַח,
הַיּוֹם תִּמְהַ נְחִפִּית, לְמַחֵר גְּשָׁמִים יוֹרְדִין, כְּגוֹן
אֵלוֹ שֶׁהֵן אוֹמְרִין: 'לְמוֹדֵי עֲרִבִית שְׂבִיעִית
חֲסִים יָפוֹת, וְעֲקוּרֵי קַטְנִיּוֹת לְהִיּוֹת רְעוּת'.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵלוֹ אוֹהֲבֵי הַעֵינַיִם.

ז. מוֹקְרִין אֶת הָאֵילָן בְּסִקְרָא, וְטוֹעֲנִין אוֹתוֹ
בְּאֲבָנִים, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לֹא מִשּׁוּם שְׂבִיעִית
וְלֹא מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרִי.

ח. מִמְּשִׁיכֵין יוֹן וְשִׁמּוֹן בְּצַנּוּרוֹת לִפְנֵי חֲתָנִים
וְכִלּוֹת, וְלֹא מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. מַעֲשֶׂה בִיהוּדָה
וְהִלֵּל, כְּנִי שֶׁל רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל שֶׁנִּכְנַסוּ לְכַבּוֹל,
וְהַמְּשִׁיכוֹ אֲנָשֵׁי הָעִיר לִפְנֵיהֶם בְּצַנּוּרוֹת יוֹן
וְשִׁמּוֹן.

ט. שׁוֹרְפִין עַל הַמַּלְכִּים וְלֹא מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי,
שֶׁנֶּאֱמַר (יְרֵמְיָה לֵד, ה'): 'בְּשָׁלוֹם תָּמוּת
וּבְמִשְׁרָפוֹת' וגו', כִּשְׁם שְׁשׁוֹרְפִין עַל הַמַּלְכִּים
כִּד שׁוֹרְפִין עַל הַנְּשִׂאִים, אֲכָל לֹא עַל
הַדְּיוֹטוֹת. וְיָדָה הֵן שׁוֹרְפִין עֲלֵיוּ מִמַּתּוֹ וְכִלֵּי
תְּשֻׁמִּישׁוֹ. מַעֲשֶׂה שָׁמַת רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל הַזְּקֵן,
וְשָׂרָף עֲלָיו אוֹנְקָלוֹס הַגֵּר יוֹתֵר מִשְׁבָּעִים
מִנֶּה.

י. עוֹקְרִין עַל הַמַּלְכִּים וְלֹא מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי.
כָּל עֲקוּר שֵׁישׁ בּוֹ מְרַפֵּה - אֲסוּר בְּאֲכִילָה
וּמִתֵּר בַּהֲנָאָה. שְׂאִין בּוֹ מְרַפֵּה - מִתֵּר
בְּאֲכִילָה, וְאֵין צְרִיךְ לוֹמֵר - בַּהֲנָאָה. אִיזְהוּ
עֲקוּר שֵׁישׁ בּוֹ מְרַפֵּה? מִן הָאֲרַכְּבָה וְלִמְעַלָּה.

א. הָאוֹמֵר: 'גֵּד גְּדִי וְסִנְיֹק לֹא, אֲשֶׁכִּי וּבִשְׁכִּי'
- הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
אֵין 'גֵּד' אֲלֵא לְשׁוֹן עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שֶׁנֶּאֱמַר
(יִשְׁעִיָּה סח, יא): 'הַעֲרֹכִים לְגַד שִׁלְחִן'.
הָאוֹמֵר: 'דְּגוֹן דְּגִין' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין 'דְּגוֹן' אֲלֵא עַל שֵׁם דְּגוֹן
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים טו, כג):
'לְדְגוֹן אֱלֹהֵיהֶם'. הָאוֹמֵר 'דְּגִי דְגִי' - הָרִי זֶה
מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין 'דִּן'
אֲלֵא עַל שֵׁם דִּן עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שֶׁנֶּאֱמַר
(עֲמוֹס ת, יד): 'הִי אֶלְתֵּיךְ דִּן וְחֵי דְרָךְ בְּאֵר
שִׁבְעִי'. הַשּׁוֹאֵל בְּמִקְלוֹ וְאוֹמֵר: 'אִם אֶלֶךְ וְאִם
לֹא אֶלֶךְ' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי, אִף עַל
פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדַבֵּר, זָכַר לְדַבֵּר שֶׁנֶּאֱמַר
(הוֹשֵׁעַ ד, יב): 'עֲמִי בַעֲצוֹ יִשְׁאֵל וּמִקְלוֹ יַגִּיד
לוֹ'.

ב. הָאוֹמֵר 'מְרַפָּא' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי
הָאֱמוּרִי. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: שֶׁל
בֵּית רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל הָיוּ אוֹמְרִים 'מְרַפָּא', וְלֹא
הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ מִפְּנֵי בְּטוּל
תּוֹרָה, הָאוֹמֵר 'יְתִיר', הָאוֹמֵר: 'אֲשֶׁתָּה
וְאוֹתִיר, אֲשֶׁתָּה וְאוֹתִיר' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי
הָאֱמוּרִי. 'שֶׁתּוֹ וְהוֹתִיר' - לֹא מִדְרָכֵי
הָאֱמוּרִי. 'חֵמֵר וְחֵי לְפּוּם רַבָּנָן' - לֹא מִפְּנֵי
דְּרָכֵי הָאֱמוּרִי.

ג. הָאוֹמֵר 'יְתִיר וְנוֹתֵר' - הָרִי זֶה מִדְרָכֵי
הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יִהְיֶה לוֹ בְּבֵיתוֹ
יְתִיר וְנוֹתֵר. הָאוֹמֵר 'אֲשֶׁתָּה וְאוֹתִיר' - הָרִי
זֶה מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. 'שֶׁתּוֹ וְהוֹתִיר' - לֹא
מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. 'חֵמֵרָא לְפּוּם רַבָּנָן' - לֹא
מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי עֲקִיבָה, שֶׁעָשָׂה
מִשְׁתָּה לְכַנּוֹ עַל כָּל חֲבִית וְחֲבִית שֶׁפָּתַח
אֹמֵר: 'חֵמֵרָא וְחֵי לְפּוּם רַבָּנָן וְלְפּוּם
תְּלַמְּדֵיהוֹן'.

ד. הָאוֹמֵר 'לֹא לֹא' - אֵינוֹ מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי.
אִף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדַבֵּר זָכַר לְדַבֵּר,
שֶׁנֶּאֱמַר: 'לֹא אוֹסִיף וְלֹא אֶקְלַל'. הַקּוֹשֵׁר הוֹטֵף
עַל גְּבִי אָדָם, רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר: אֵינוֹ מִדְרָכֵי
הָאֱמוּרִי. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר:
הָרִי זֶה מִדְרָכֵי הָאֱמוּרִי. אֶל תַּעֲבֵר שְׂאֵל

7 הַתְּמוּזָל מוֹדֵי, וְלֹא יִתְעַיֵף יוֹמָם וְלַיְלָה.

ג. כל אבות מלאכות שבתורה, עשׂאן בלם בהעלם אחד - חיב על כל אחת ואחת. כל המלקקליון פטורין, חוץ מן החובל ומבכעיר בשבת.

ד. גר שנתגיר, וגר שנתגיר בין הנכרים, ותינוק שנשבה לבין נכרים, ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה - אינו חיב אלא אחת, וחיב על הדם אחת ועל החלב אחת, ועל העבודת פוכבים אחת, ומונכו פטר. והדין נותן שיהא פטור: הואיל ושוגג חיב הפטאת ומוזד חיב פרת, מה מוזד אינו חיב עד שיבא לכלל ידיעה, אף שוגג אינו חיב עד שיבא לכלל ידיעה. אמר לו רבי עקיבא: מוסיף אני על דבריך; מה מוזד אינו חיב עד שיבא לכלל ידיעה בשעת מעשה, אף שוגג לא יהא חיב עד שיבא לכלל ידיעה בשעת מעשה. אמר לו: כל שפן שהוספתה, אם בא לכלל ידיעה בשעת מעשה אף הוא אינו שוגג אלא מוזד.

ה. השוכח את התורה ועבר עבירות הרבה - אינו חיב אלא אחת. וחיב על החלב אחת ועל הדם אחת. היה יודע שיש חלב, ואמר: 'אין זה חלב שהיבין עליו', היה יודע שיש דם, ואמר: 'אין זה דם שהיבין עליו' - חיב על כל אחת ואחת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שהוא פיוצא בו בשר להצניעו, והבשר פיוצא בו להצניעו, והצניעו, ובא אחר והוציא בשבת - הרי זה חיב הפטאת. וכל שאינו בשר להצניעו, ואין מצניעין פמוהו, ובא אחר והוציא בשבת - הרי זה חיב.

ו. המוציא מרסן: לאכילה - בגרונרת; לבקחה - במלא פי הגדי; לצבע - פדי לצבע בו בגד קטן; לולבי ורדין והחרובין עד שלא ימתיקו - במלא פי הגדי, משימתיקו - בגרונרת. אבל הלוקח, ותחרדל, ותתורמוסין, ושאר כל הנכבשין - בין משימתיקו ובין עד שלא ימתיקו - בגרונרת. שמן - פדי סיכת אכר קטן. רבי שמעון בן אלעזר אומר: קטן בן יומא. רבי נתן אומר: פדי לסוף אכר קטן. הוצין - פדי לעשות און לכפיפה מצרית. סיב - אחרים אמרים: פדי לתן על פי משפך

שׂאין בו טרפה? מן הארבה ולמטה. מבעיטין לעוות ולפוקה, ולא מדרבי האמורי. עמד עצם בגרונו - נותן על קדקדו מאותו הפיו, ואומר: 'חד חד נחית בלע נחית חד חד. לא ירדה' - לימא הכי: 'נגעלתה מחט נגעלתה בתרים שייא שייא'.

יא. אלו דברים המתירין היה מתחיל במלאכה - נותן שכח והודאה לפני המקום. בחיבת ובעסה - מתפלל לפני המקום שתפנס בהן ברכה ואל תפנס בהן מארה. מעבירין בלי על גפי עיז בשבת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בדבר הנטל בשבת. לוחשין על הנחשים ועל העקרבים, ואין לוחשין בדבר שדים. רבי יוסי אומר: אף בחול אין לוחשין בדבר שדים. וכן היה רבי יוסי אומר: אין לה בכל הכפרים רעים יותר מסדומיים, שכל זמן שאדם רע קוראין אותו "סדומי". אין לה בכל הנכרים קשה יותר מאמוריים, שכל זמן שהאדם קשה קוראין אותו "אמורי".

יב. רבי נהוראי אומר: אין לה אדם בכל הכפרים מתוך יותר מסדום. וכן מצינו שהור לזט על כל המקומות, ולא מצא מתונה בסדום, שנאמר (בראשית יג, יב): "אברם ישב בארץ פנעו" וגו'. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לה בכל עממין מתוך יותר מאמוריים. וכן מצינו שהאמינו במקום ודלגו לאפריקי, ונתן להם המקום ארץ שיפה פארצם והיתה ארץ ישראל נקראת על שמן.

מסכת שבת פרק תשיעי

א. הגוזז מן הבקמה, מן החיה, ומן העוף, אפילו מן השלח מלא הפיט כפול - הרי זה חיב. יש חולקים בחזיר בין הטטרתו לשאר גופו.

ב. המסך שתי חומין בתחלה - הרי זה חיב. רבי יהודה אומר: אף השוכט, והמדקדק על גפי אריג כל שהוא - הרי זה חיב. הצד הלזון והפוצעו אינו חיב אלא אחת. רבי יהודה אומר: חיב שתים, שהיה רבי יהודה אומר: פציעה בכלל דישת. אמרו לו: אין פציעה בכלל דישת.

קָמֵן לִסְמֵן בּוֹ אֶת הַיּוֹז; רַבֵּב – כְּדִי לְתַת תַּחַת אֶסְפְּגִין קַטְנָה, וְכַמָּה הוּא שְׁעוּרָה? פְּסָלַע; מוֹכִיז – כְּדִי לַעֲשׂוֹת כְּדוֹר קַטְנָה, וְכַמָּה שְׁעוּרָה? כְּפֶאָנּוּ.

ז. הַמוֹצִיא יוֹן – כְּדִי גְמִיעָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כְּדִי מְזִיגַת הַכּוֹס יִפֶּה. יָבֵשׁ – בְּזִית, דְּבָרֵי רַבִּי נִתְּן. הַלֵּב – כְּדִי גְמִיעָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אִם שָׁל בְּהַמָּה – כְּדִי גְמִיעָה, אִם שָׁל אִשָּׁה – כְּדִי לִתֵּן בְּשִׁיפָה שֶׁל קִילּוֹר, קִילּוֹר כְּדִי לְשׁוֹף בְּפּוּסִים. מִים – כְּדִי גְמִיעָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: – כְּדִי לְשׁוֹף בְּהֵן אֶת הַקִּילּוֹר. דָּם וְשֶׁאֵר כֹּל הַמְּשֻׁקֵּז – בְּרַבִּיעִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: דָּם – כְּדִי לְכַחֵל עֵינֵי אַחַת, שֶׁבֶף בּוֹחֲלִין לְבָרָקִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי מֵאִיר: דָּם – כְּדִי לְכַחֵל עֵינֵי אַחַת, שֶׁבֶף בּוֹחֲלִין לְאִירוּד⁸.

ח. הַמוֹצִיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין עַד שֶׁלֹּא הִרְאָהּוּ לְמוֹכֵם – תֵּיב. מִשְׁהִרְאָהּוּ לְמוֹכֵם – פְּטוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵף מִשְׁהִרְאָהּוּ לְמוֹכֵם תֵּיב. מִפְּנֵי שֶׁמְשֻׁמְרוּ לְהִרְאוֹתוֹ לְכַעַל הַמוֹכֵם.

ט. הַמוֹצִיא נֵיר מַחּוּק, וְיֵשׁ בּוֹ בְּמִקּוֹם הַלֵּבָן כְּדִי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, אוֹ כִּלְּוֹ כְּדִי לְכַרֵּף עַל פִּי צִלְחִית קַטְנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן – הָרִי זֶה תֵּיב, וְאִם לֹא – פְּטוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵף הַמוֹצִיא שֶׁטֶר פְּרוּעַ כָּל שֶׁהוּא – הָרִי זֶה תֵּיב, מִפְּנֵי שֶׁמְשֻׁמְרוּ לְהִרְאוֹת לְכַעֲלֵי חוֹבּוֹ. שְׁטָרֵי מִקַּח וּמִמְכָר, שְׁטָרֵי דִיתְקֵאוֹת וְאִפּוֹתֵקֵאוֹת, וּמִתְנַגּוֹת כָּל שֶׁהֵן – הָרִי זֶה תֵּיב.

י. דוּכְסוּסְמוֹס וְקֶלֶף – כְּדִי לְכַתֵּב עֲלָיו אֶת הַמְּזוּזוֹת. קֶלֶף כְּדִי לְכַתֵּב עֲלָיו פְּרִשָּׁה קַטְנָה שְׁבֵתִפְלִין שֶׁהוּא 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל'. גְּזִיל – כְּדִי לְכַתֵּב עֲלָיו פְּרִשָּׁה קַטְנָה שְׁבֵתִתוֹרָה. שְׁעַר

לְגַבֵּל בּוֹ אֶת הַטִּיט. טִיט – כְּדִי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זֶהֱב. פְּהַמִּיז – כְּדִי לַעֲשׂוֹת מִיָּהוּן צִינּוֹרָא קַטְנָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כְּדִי לִתֵּן עַל פִּי מוֹלִיאָרִי קַטְנָה.

יא. הַמוֹצִיא בְּלוֹי מִקְפְּלִין וּמִנְחִין עַל כְּתָפוֹ, וּסְנַדְלִיו, וּמְבַעֲרֵתֵינוּ בְּקִמְצוֹ – הָרִי זֶה תֵּיב, וְאִלוֹ הִיָּה מִלְּבֵשׁ בְּהֵן – פְּטוֹר. הַמוֹצִיא אֲדָם וְכִלְיוֹ עֲלָיו, וּסְנַדְלִיו בְּרַגְלָיו, וּמְבַעֲרֵתֵינוּ בִּידָיו – הָרִי זֶה פְּטוֹר. וְאִלוֹ הוֹצִיאָן בְּמוֹת שֶׁהֵן – תֵּיב. חֵל, עֶפֶר וְאֶפֶר – שְׁעוּרֵן כְּזָבֵל. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹהָנָן בֶּן בְּרָקָא אָמַר: עֶפֶר – כְּדִי לְכַסּוֹת בּוֹ דָּם צְפוֹר קַטְנָה. אִיזוֹ הִיא דָּם צְפוֹר קַטְנָה? זֶה דְרוֹר. חוֹל הַגֵּם – כְּדִי לִתֵּן עַל מְלֵא פִי כְּלֵי שֶׁל סִידִין. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא – בְּחוֹל תַּדְק, וְדְבָרֵי חֲכָמִים – בְּחוֹל הַגֵּם. סִיד – כְּדִי לְסוּד אֲצִבַּע קַטְנָה שֶׁבְּפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כְּדִי לַעֲשׂוֹת כְּלִכְלֵל¹⁰. רַבִּי נְחֵמְיָה אָמַר: כְּדִי לַעֲשׂוֹת אֲנִדִּיפִי¹¹. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּזִמְנֵן שֶׁהוּא חֲבִיט¹², וְדְבָרֵי רַבִּי נְחֵמְיָה בְּזִמְנֵן שֶׁהוּא כְּבִיצַת הַסִּיד¹³.

יב. קְנָה – כְּדִי לַעֲשׂוֹת קוּלְמוֹס, מוֹנִיעַ לְקִשְׁרֵי אֲצִבְעוֹתָיו. הַלִּיּוֹת לַעֲשׂוֹת הַיִּמְנוֹ צִלְחִית קַטְנָה שֶׁל פְּלִיטִין, וְזוֹכִיט – אֲהָרִים אוֹמְרִים: כְּדִי לְפַצֵּעַ שְׁתֵּי נִימִין בְּאַחַת. צְרוֹר וְאֶבֶן – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: מִשְׁקַל עֶשְׂרֵה דִינָרִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: כְּדִי לַעֲשׂוֹתוֹ מְסִיפָם¹⁴.

יג. מַנִּין לְמֵאֲדִים בְּשֶׁבֶת שֶׁהוּא תֵּיב? שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת כה, ה): "עֵרַת אֵילִם מֵאֲדָמִים", אִיזוֹ הִיא חֲבוּרָה? כֹּל שֶׁיִּצְאָ מִמֶּנָּה דָּם. נִצְרָר

¹² לְשׁוֹן עָרוֹב, סִיד שֶׁנִּמְנָח בְּמִים הַרְבֵּה הַעֲשׂוֹי לְסוּד כְּלָבִל.

¹³ שֶׁנִּגְבַּל בְּמִים וְעֲשׂוֹי בְּיָצִים בְּיָצִים.

¹⁴ שְׁעוֹר הַצְּרוֹר אוֹ הָאֶבֶן שֶׁהִיָּה רְאוּי לְמִסִּיפָם, הוּא מְחִיצָה קַטְנָה הַמְּכַדִּילָה בֵּין הַצְּרָר לְהַצְּרָר.

⁸ נִסְחַת הַסְּפָרִים: לְחָרוּד – הֵן נְקֻדוֹת דְּקוֹת לְכַנּוֹת שְׁנֹלְדוֹת בְּעִיז.

⁹ כְּלֵי לְהַחֵם בּוֹ הַמִּים בְּפְהָמִים שְׁנוֹתָנִים לוֹ בְּבֵית קַבּוּל קָמֵן אֲצֵל דּוּפְנוּ מִבְּחוּץ.

¹⁰ לְהִשִּׁיר הַשְּׁעַר שֶׁבְּרַקְתָּהּ.

¹¹ לְהֵאֲדִים הַמּוֹצֵחַ.

הָדָם, אַף עַל פִּי שְׂאִין יְכוּל לְצַאת - הָרִי זֶה הַיָּב.

י.ד. מַזְנוּן לָדָם שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כג, כד): "וְדָם הַחֲלָלִים יִשְׁתָּה", מַזְנוּן לִיּוֹן שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לב, יד): "וְדָם עֵגֶב תִּשְׁתָּה חֶמֶר". מַזְנוּן לְדָבֶשׁ שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לב, יג): "וַיִּנְיָקְהוּ דְבֶשׁ מִסְּלַע" וְגו'. מַזְנוּן לְשֶׁמֶן שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה כה, ו): "מִשְׁתָּה שְׁמָנִים מִשְׁתָּה שְׁמָרִים". מַזְנוּן לְחֶלֶב שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים ד, יט): "וַתַּפְתַּח אֶת נְאוּד הַחֶלֶב וַתִּשְׁקָהוּ". מַזְנוּן לְפֶלֶא שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים ו, לח): "וַיִּמְזַן טַל מִן הַגֹּזֶה" וְגו'. מַזְנוּן לָדָם נִדְּחַ שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יב, ז): "מִמֶּקֶר דְּמִיָּה" וְאוֹמֵר (זְכַרְיָה יג, א): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מְקוֹר נִפְתָּח לְבַיִת דָּוִד" וְגו'. מַזְנוּן לְדַמְעַת הָעֵינַן שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (תְּחִלִּים פ, ו): "וַתִּשְׁקְמוּ בְדַמְעוֹת שְׁלִישׁ". מַזְנוּן לְמִי הָאֵף שֶׁהוּא מִשְׁקָה? שֶׁנֶּאֱמַר (רַמְיָה ט, יז): "וְעַפְעַפִּינוּ יוֹלֵי מַיִם".

טו. מַזְנוּן לְרוּעַ שֶׁהוּא יָד? שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים טו, יד): "וַתִּהְיֶינָה הַעֲבֹתִים אֲשֶׁר עַל זְרוּעוֹתָיו כַּפְּשֵׁתִים וַיִּמְסוּ אֶסְרוּיוֹ מֵעַל יָדָיו". מַזְנוּן לְמִי שֶׁאֲחִזּוּ בְלִמּוּס שְׁמַאֲכִילִין אוֹתוֹ דְּבִלָּה קַעֲלִיתָ? שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל-א ל, יב): "וַיִּתְּנוּ לוֹ פֶלֶח דְּבִלָּה" וְגו'.

טז. הַמוֹצִיא שְׁנֵי נִימּוֹן מִזְנֵב הַסּוּם וּמִזְנֵב הַפְּרָה - הַיָּב; שֶׁמִּצְנִיעִין אוֹתָן לְנִשְׁבִּין, נִקְשָׁה שֶׁל חוּזֵר - אַחַת. הַמוֹצִיא שְׁנֵי נִצְרִים כְּאֶחָד - הָרִי זֶה הַיָּב. תּוֹרֵי דַקָּל - אֶחָד. זְמוּרָה אַחַת לְנִמְיָעָה, שְׁתֵּים לְבַהֲמָה - כְּמֵלֶא פִי הַגְּדִי, לְעֵצִים - כְּשַׁעוֹר הַעֲצִים. חֲבִילֵי אוֹזֵב, הַסָּפָה וְהַקּוֹרְנִית שֶׁהַכְּנִסָּן לְאֲכִילָה - כְּגִרְוֹרֶת. לְבַהֲמָה - כְּמֵלֶא פִי הַגְּדִי, לְעֵצִים - כְּשַׁעוֹר הַעֲצִים. לְהִזָּאָה - כְּשַׁעוֹר הִזָּאָה. גְּרַעֲיָנִין לְנִמְיָעָה - שְׁתֵּים. לְבַהֲמָה - כְּמֵלֶא פִי חוּזֵר. כְּמֵלֶא מֵלֶא פִי חוּזֵר? אַחַת; אִם לְחֶסֶק - כְּדִי לְבַשֵּׁל בִּיצָה

קֶלֶה, אִם לְחֶשְׁבוֹן - שְׁתֵּים. אֲהָרִים אוֹמְרִים: לְחֶשְׁבוֹן - חֶמֶשׁ. הַמוֹצִיא מֵאֲכִנֵי בַיִת מִנְעֵע, מִעֲצִיו וּמִעֶפְרוֹ כֹּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה הַיָּב. כְּהוֹל - רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אִם לְרַפּוּאָה - כְּדִי לְכַחַל עֵינַי אַחַת. אִם לְתַכְשִׁיט - כְּדִי לְכַחַל שְׁתֵּי עֵינָיִם.

יז. הַמוֹצִיא מִיֵּן בְּהֶמְהָ, מִיֵּן חִיָּה וְעוֹף, בֵּין חַיִּים וּבֵין מוֹתִים - הָרִי זֶה הַיָּב. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: מוֹתִים - הַיָּב. חַיִּים - פְּטוּר.

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק עֲשִׂירִי

א. הַמוֹצִיא שְׁנֵי נִימּוֹן מִזְנֵב הַסּוּם וּמִזְנֵב הַפְּרָה, הָרִי זֶה הַיָּב - מִפְּנֵי שְׁמַתְקִינָן לְנִשְׁבִּים¹⁵. הַמוֹצִיא שְׁנֵי נִימּוֹן מִן הַקֶּשֶׁה שְׁבִיחוּר¹⁶ - הָרִי זֶה הַיָּב. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אֶפְלוֹ אֶחָד. יֵשׁ חוֹלְקִין חֲמֻרִים¹⁷ לְשֶׁאֵר גּוֹפּוֹ.

ב. הַמוֹצִיא מִצְמָר גֶּפֶן וּמִצְמָר כֶּלֶף, מִצְמָר גְּזֵלִים וּמִצְמָר אֲרָנְכִים, וּמִצְמָר חִיָּה שְׁבִיבִים, וּשְׂאֵר כֹּל הַנְּטוּיִן בְּלֶם, כְּמֵלֶא הַסֵּיט כְּפוּל - הָרִי זֶה הַיָּב. הַבְּגָד, הַשֵּׁק וְהַעוֹר - כְּשַׁעוֹר לְפִטְמוֹתָן כֶּף שַׁעוֹר לְהוֹצִיאָן.

ג. הַמוֹצִיא בֵּין בָּלִים גְּדוֹלִים בֵּין בָּלִים קְטָנִים - הָרִי זֶה הַיָּב. הַמוֹצִיא גְּחֵלֶת כֹּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה הַיָּב. שְׁלֵחַת כֹּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה פְּטוּר. בְּרוּל - רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: כְּדִי לְעִשׂוֹת מִפְּנֵי דְרָבָן, גְּחֵשֶׁת - כְּדִי לְעִשׂוֹת מִפְּנֵי צִינּוּרָא קְטַנָּה. נְעוּרַת שֶׁל פֶּשֶׁתֵּן - כְּדִי לְעִשׂוֹת מִפְּנֵי פְתִילָה קְטַנָּה לְצַר. מְשִׁיחָה - רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: כְּדִי לְקַשֵּׁר כֶּה בֵּין כַּתְּפָיו. מוֹכִיז - כְּדִי לִתֵּן בְּתוֹךְ כְּדוֹר קְטַנָּה. כְּמֵה כְּדוֹר קְטַנָּה כְּפִגְזוֹ. אֲרָגְמָן - כְּדִי לְמוֹל מִפְּנֵי דְגָמָא לְאִירָא. אֶסְטִים וְקוּץ וּפּוֹאֶרֶת¹⁸ - כְּדִי לְצַבֵּעַ בְּהוֹן בְּגַד קֶטָם, כְּמֵה בְּגַד קֶטָם? פִּי סַבְכָּה.

ד. הַמִּתְבַּנֵּן לְהוֹצִיא בְּפִגְדָּתוֹ וּפִיָּה לְמַעְלָה, וְהוֹצִיא בְּפִגְדָּתוֹ וּפִיָּה לְמַטָּה. בְּתוֹךְ פִּגְדָּתוֹ, וְהוֹצִיא בֵּין פִּגְדָּתוֹ לְחִלּוּקוֹ, וּבִשְׁפַת חִלּוּקוֹ -

¹⁷ גִּבּוֹ שֶׁל הַחוּזֵר.

¹⁸ סְפָנִין שְׁעוּשִׁים מִהֶם צָבַע לְצַבֵּעַ.

¹⁵ לְצַדַּת עוֹפוֹת.

¹⁶ מִן הַשְּׁעוּרוֹת הַקְּשׁוֹת שֶׁבִשְׁדָּרְתוֹ.

אומר: אפלו אחת. ומודים חכמים לרבי אלעזר, בבורר שחורות מבין לבנות ולבנות מבין שחורות - חיב; ודבר זה אף בחול אסור משום (דברים כב, ה): "לא ילבש" וגו'.

ט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: צפרן שפרשה רבה, וציצין שפרשו רבן, ביד - מתיר. נטלן בכלי - הרי זה חיב הטאת.

י. החולב, והמחביץ, והמגבן בגרונרת, המכבד, והמרביץ, והמרחיץ, ותסוף, והרודה חלות דבש - שגג בשבת חיב הטאת, הויד ביום-טוב לוקח ארבעים; דברי רבי אלעזר. וחכמים אומרים: בין בשבת בין ביום-טוב אינו חיב אלא משום שבות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הגודלת והמחלת והפוקסת - לעצמה פטורה, לאחרת - חיבת. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אלעזר: לא תעביר סרק על פניה מפני שצובעת.

יא. התולש, בין בימינו ובין בשמאלו - הרי זה חיב, לאחר ידו, ברגלו, בפיו ובמרפקו, או שהיה מחליץ על גבי הארץ, ונתנו צורות מתחת רגליו, ונפל על גבי עשבים ותלש - פטור. מחליץ אדם על גבי עשבים ועל גבי צורות בשבת, ואינו חושש.

יב. התולש עלשין לאכל - בגרונרת. לכהמה - במלא פי גדי, אם להפיק - בדי לבשל ביצה קלה. לתקן הארץ - פל שהן. אם נתפזן בכלן - חיב שתים. ואם היה מתעסק ותלש - פטור. המורד ורדין לאכילה - בגרונרת. לכהמה - במלא פי הגדי. לתקן האילן - פל שהן. אם מתפזנין בכלן - חיב שתים. אם היה מתעסק וורד - פטור.

פטור. המתפזן להוציא בפנדתו ופיה למה - רבי יהודה מחיב וחכמים פותרין. אמר רבי יהודה: אני אמרתי דבר אחד והן אמרים דבר אחד, אני אומר להם: אי אתם מודים במתפזן להוציא לפניו, וכא לו לאחריו - שהוא פטור, ואם נתפזן והוציא לאחריו שהוא חיב? והם אמרו לי: אי אתה מודה במוציא לאחר ידו, ברגלו, בפיו ובמרפקו - שהוא פטור, שלא הוציא בדרך המוציאים! אני לא מצאתי תשובה לדבריהם, והם לא מצאו תשובה לדברי.

ה. שנים או חזין במלגו ולוגיו, בכפר ושוכמין, בקלמס וכותבין, בקנה והוציאנהו לרשות הרבים - שניהם פטורין. בעגול של דבלה והוציא לרשות הרבים, בקורה והוציאנהו לרשות הרבים - שניהם פטורים. רבי יהודה אומר: אם אין אחד וכול להוציא והוציאנהו שנים - חיבין. רבי שמעון אומר: אף על פי שאין אחד וכול להוציא והוציאנהו שנים - פטורין, שאין שנים חיבין על המלאכה אחת.

ו. שנים שעשה אחד מהם מלאכה, ואין ידוע איזה הוא - כיאו שניהם הטאת בשתפות ויתנו עליה ותאכל, דברי רבי שמעון. ורבי יוסי פטר. מודה רבי יוסי, שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי. ומודה רבי יוסי, בשנים שהיה אחד מהם מחפר בפרה, ואין ידוע איזה מהן - שכיאו הטאת בשתפות ויתנו עליה ותאכל.

ז. הוציא כחצי גרונרת, וחזר והוציא כחצי גרונרת בהעלם אחד - חיב. בשני העלמות - פטור. רבי מאיר אומר: בהעלם אחד ברשות אחת - חיב. בהעלם אחד בשתי רשויות או בשתי העלמות ברשות אחת - פטור. נאכל הראשון עד שלא הוציא השני - בין בהעלם אחד בין בשני העלמות - פטור. הוציא כחצי גרונרת, ונתנו ברשות הרבים, וחזר והוציא כחצי גרונרת, אם הניחה בתוך ארבע אמות לראשונה - אם העבירן דרך עליה - חיב. ואם לאו - פטור.

ח. הנטיל מלא חזון משערו - הרי זה חיב. וכמה מלא חזון? - שתים. רבי אלעזר

יג. הַחֹפֶר, הַחֹרֵשׁ, וְהַחֹרֵץ – מְלֹאכָה אַחַת הֵן. הַדֵּשׁ וְהַמְנַפֵּץ¹⁹, וְהַמְנַפֵּץ – מְלֹאכָה אַחַת הֵן. הַתּוֹלֵשׁ, וְהַקּוֹצֵר²⁰, וְהַבּוֹצֵר²¹, וְהַמּוֹסֵק²², וְהַגּוֹדֵר²³, וְהַאֹרֶה²⁴ – מְלֹאכָה אַחַת. הַמְכַבֵּשׁ וְהַפּוֹחֵט – מְלֹאכָה אַחַת. רַבִּי יִשְׁמְעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמְרוּ: הַצְּבָעִים לְשִׁבְרוּשָׁלַיִם אֵין עוֹשִׂין סְחִיטָה מְלֹאכָה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה. הַבּוֹרֵר, הַפּוֹחֵק, הַחֹרֶה, וְהַמְרַקֵּד, וְהַלֵּשׁ וְהַאֹפֶה לְאַכִּילָה – בְּגִדְוֹנָרוֹת. לְכַחֲמָה – בְּמֵלֵא פִי גְדִי. לְצַבֵּעַ – כְּדִי לְצַבֵּעַ בּוֹ בְּגֵד קָטָן. וְשֹׁאֵר כָּל הַדְּבָרִים: לְשַׁעוֹר לְמִקְוֵאתָן כִּד שַׁעוֹר לְהוֹצִיאָן. הַתּוֹלֵשׁ בְּנֶפֶשׁ מִן הָעוֹף, וְהַקּוֹטְמוֹ וְהַמּוֹרְטוֹ – חֵיב שְׁלֹשׁ חֻמּוֹת.

יד. אֵין יוֹנְקִין מִבְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין צְרִיךְ לוֹמַר בְּשֵׁבֶת. אֲבָא שְׂאוּל אָמַר: יוֹנְקִין הֵיינו מִבְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב. לֹא תִקַּל אִשָּׁה מִדְּדִיָּה וְתַחֲלִיב לְתוֹךְ הַפּוֹס אוֹ לְתוֹךְ הַקְּעָרָה וְתִנְיֵק אֶת בְּנָתָה. אֵין יוֹנְקִין לֹא מִן הַנְּכָרִית וְלֹא מִבְּהֵמָה טְמֵאָה, וְאִם הִיָּה דְבַר שֶׁל סְנֵנָה – מֵתָר, שְׂאוּן כָּל דְּבַר עוֹמֵד בְּפָנֵי פְקוּחַ נֶפֶשׁ, הוּץ מֵעֲבוּדָה וְרָה וְגִלְוֵי עִרְיוֹת וְשִׁפְכוֹת דְּמַיִם.

מִסְכַּת שֵׁבֶת פָּרָק אַחַד עָשָׂר

א. הַזּוֹרֵק מְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים לְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים וְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד בְּאֲמֻצָּע, בְּאַרְבַּע אַמּוֹת – פְּטוּר. פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת – חֵיב.

ב. שְׁתֵּי כֶרְטָאוֹת²⁵ זוֹ עַל גְּבִי זוֹ, וְזֶרֶק מִן הָעֵלְיוֹנָה לְתַתְּהוֹנָה, הוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת – חֵיב. בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פְּטוּר. זֶרֶק מִן רֻשּׁוֹת הַרְבִּים לְדִיר, וְלַפְתָּר, וְלַמְקָעָה, וְלַחֲצָר, אֲפִילוּ הֵן בְּבִקְעָה – הֲרִי זֶה חֵיב. הַזּוֹרֵק מִן הַתְּנוּת דְרָךְ כְּמִיּוֹ לְפִלְטֵיָא – חֵיב. מִן הַתְּנוּת לְפִטְיּוֹ, וּמִסְטִיּוֹ לְפִלְטֵיָא – פְּטוּר.

ג. שְׁתֵּי בִקְעוֹת זוֹ עַל גְּבִי זוֹ, זֶרֶק מִן הַתְּתוּהוֹנָה לְעֵלְיוֹנָה, וּמִן הָעֵלְיוֹנָה לְתַתְּהוֹנָה, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פְּטוּר. אִיסְטְרִימֵיָא עַל גְּבִי בִקְעָה, וְזֶרֶק מִן הָאִיסְטְרִימֵיָא לְבִקְעָה – פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אִם יֵשׁ בְּמִקּוֹם שְׂזָרֵק עִמָּךְ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרַחֵב אַרְבָּעָה – הֲרִי זֶה חֵיב.

ד. מְכוּי שְׂשׂוּה לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, וְעֲשׂוּיָה מְדוּרָן לְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים, אִם יֵשׁ גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – אֵין צְרִיךְ לְחִי וְקוֹרָה. רֻשּׁוֹת הַרְבִּים הַשּׁוֹפֵעַ לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד – הֲרִי הוּא בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים וְנִעֲשֶׂה מְדוּרָן לְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים, אִם יֵשׁ גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – אֵין צְרִיךְ לְחִי וְקוֹרָה. רֻשּׁוֹת הַיְחִיד הַשּׁוֹפֵעַ לְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים – הֲרִי הוּא בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים, שְׂוָה לְכַאֵן וְלַכַּאֵן וְגְבוּהָ מִן הָאֲמֻצָּע, אִם יֵשׁ גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – אֵין צְרִיךְ לְחִי וְקוֹרָה. רֻשּׁוֹת הַיְחִיד הַשּׁוֹפֵעַ לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד – הֲרִי הוּא בְּרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, לְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים – הֲרִי הוּא בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים.

ה. תַּל בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים – רַבִּי חֲנִנְיָא בֶּן גְּמַלְיָאֵל אָמַר: אִם יֵשׁ גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, הַנּוֹטֵל הַיְמִנּוֹ וְהַתְּנוּתָן עַל גְּבוֹ – חֵיב. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פְּטוּר. הוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת – חֵיב. גַּג בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָ עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה, וְנִטַּל הַיְמִנּוֹ וְנִתְּן עַל גְּבִי – חֵיב. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פְּטוּר. הוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת – חֵיב. עַמּוּד בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרַחֵב אַרְבָּעָה, וְנִטַּל הַיְמִנּוֹ וְנִתְּן עַל גְּבִי – חֵיב. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – פְּטוּר. הוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת – חֵיב.

ו. מְנוּרָה בְּרֻשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה, וַיִּפְרָח שְׁבֵרָאֲשָׁה רַחֵב אַרְבָּעָה, וְנִטַּל הַיְמִנּוֹה

²² זִיתִים.

²³ קוֹצֵץ תְּמָרִים.

²⁴ קוֹצֵץ תְּאֵנִים.

²⁵ רֻשּׁוֹת הַרְבִּים.

¹⁹ מִכָּה בִקְשֶׁת עַל צִמֹר גֶּפֶן – לְהַפְרִיד וּלְהַסִּיר עַל יְדֵי זֶה הַפְּסֻלָּת מִהַגְּרָעִינִים.

²⁰ תְּבוּאָה.

²¹ עֲנָבִים.

וְנָתַן עַל גְּבוּהַ - חֵיב. הִיָּה פְחוּת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּטוּר. הוּיץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - חֵיב. עָגְלָה בְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וְרַחְבָּה אַרְבַּעַה, אֶחָד הַפּוֹרֵק וְאֶחָד הַמּוֹעֵץ - הָרִי זֶה חֵיב.

ז. הַזּוֹרֵק בִּפְתַל לְמַעְלָה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים, וְהִלְכָה וַיִּשְׁבַּח בְּחוֹר שֶׁהוּא אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה טַפְחִים - הָרִי זֶה חֵיב; שְׂאִין מְטַלְטֵלִין מִרְשׁוֹת לְרִשׁוֹת, כְּגוֹן אֵלוֹ שִׁמְשֻׁחֲקִין בַּבַּיִת הַרְבִּים, וַיִּצְאָה הַבַּיִת מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֵן לְבַתֵּל וְחִוְרָה לְאַחֻרָיָה, הוּיץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - חֵיב. רִפְּה בְרִשׁוֹת הַרְבִּים גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים וְרַחְבָּה אַרְבַּעַה. וְכֵן גּוֹמֵא אֵין מְטַלְטֵלִין מִתּוֹכָן לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְלֹא מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכָן, אֲבָל יוֹרֵד לְתוֹכָן וְאוֹכֵל. פְּחוּת מִכֵּן, תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּטוּר. הוּיץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - חֵיב. לְשׁוֹן יָם הַנֶּחָכֵם לְחֶצֶר - אֵין מְכּוּלְאִין מִמֶּנּוּ בְּשֶׁבֶת, אֲלֵא אִם כֵּן עָשׂוֹ לוֹ מְחִיצָה גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים. כַּמּוֹה דְּבָרִים אֲמוּרִים? כּוֹמֵן שֶׁנֶּכְנֵם בַּפְּרָצָה שֶׁהוּא יִתְרָה עַל עֲשָׂרָה אַמּוֹת, אֲבָל הַנֶּחָכֵם בִּפְתַח - אֵין צְרִיךְ כְּלוּם. סַלַע שֶׁהוּא גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין מְטַלְטֵלִין, לֹא מִתּוֹכָו לִים, וְלֹא מִים לְתוֹכּוֹ. פְּחוּת מִכֵּן - הָרִי זֶה מֵתָר, וּבִלְכַד שְׂיֵהָא בֵּית סֵאתִים.

ח. הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לִיבֶשֶׁה, וּמִן הַיָּבֶשֶׁה לִים, מִן הַסְּפִינָה לִים, מִן הַיָּם לַסְּפִינָה וּמִן הַסְּפִינָה לְחֶבְרָתָה - פְּטוּר. זֶרֶק מִן הָאִיסְטְרַטִיָּא לִים - פְּטוּר. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בְּמִקּוֹם שְׂזֹרֵק עֵמֶק עֲשָׂרָה טַפְחִים - הָרִי זֶה חֵיב. וּבַבּוֹר אֶפְלוֹ עֵמֶק מֵאַה אַמָּה - הָרִי זֶה חֵיב. סְפִינָה שְׂבִים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין מְטַלְטֵלִין לֹא מִתּוֹכָה לִים, וְלֹא מִים לְתוֹכָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֵמוּקָה עֲשָׂרָה וְאַיְנָה גְּבוּהָה עֲשָׂרָה - מְטַלְטֵלִין מִתּוֹכָה לִים, אֲבָל לֹא מִים לְתוֹכָה.

ט. סְפִינּוֹת קְשׁוּרוֹת זֹו בְּזוֹ - מְעַרְבִין וּמְטַלְטֵלִין מִזּוֹ לְזוֹ. הִתְרוּ - נֶאֱסְרוּ. הַזּוֹרוֹ וְקִשְׁרוּם - בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוֹנְגִין, בֵּין מוֹזִידִין, בֵּין מְטַעִין - הַזּוֹרוֹ לְהִתְרוֹ. מַחְצֵלוֹת פְּרוּסוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - מְעַרְבִין וּמְטַלְטֵלִין מִזּוֹ לְזוֹ,

נֶקְפְּלוּ - נֶאֱסְרוּ. הַזּוֹרוֹ וּפְרוּסוֹה, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוֹנְגִין, בֵּין מוֹזִידִין, בֵּין מְטַעִין - הַזּוֹרוֹ לְהִתְרוֹ. שְׂפַל מְחִיצָה הַנְּעִשִׂית בְּשֶׁבֶת, בֵּין שׁוֹנְגִין, בֵּין מוֹזִידִין, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין מְטַעִין - הָרִי זֶה מְחִיצָה.

י. בְּתִים שֶׁבִּפְּנֵינָה - חֵיבִין בְּעָרוּב. וְהַשְּׂאָר שֶׁבִּפְּנֵינָה שְׂאִין לְהֵם בְּתִים - הָרִי הֵן כְּשִׂרְיִין בְּחֶצֶר. לוֹוִחִין שֶׁבִּפְּנֵינָה - אֵין מְטַלְטֵלִין אוֹתָם. אִם הָיוּ מְכַסִּין בְּהֵן פְּרוֹת אוֹ פְּלִים - הָרִי הֵן כְּכַסּוּי פְּלִים וּמְטַלְטֵלִין אוֹתָן.

יא. לֹא יִתְלָה אָדָם בְּשִׂרְשֵׁי אֵילָן לְמַעְלָה מִשְׁלֹשָׁה טַפְחִים, וְיִוֹרֵד וּמִזְבֵּל, אֲלֵא אִם כֵּן הָיוּ רְגְלוֹי נֹזְעוֹת בְּאַרְצֵי. אֲבָל נִתְלָה בַּחֲבֵל הַקְּשׁוּר בְּסַלַע אוֹ בִּפְּנֵינָה - יוֹרֵד וּמִזְבֵּל.

יב. הַזּוֹרֵק מִרְשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְנֹזֵר לְאַחַר שְׂיִצְתָה מִיָּדוֹ - קְלַטָּה אַחַר אוֹ קְלַטָּה כְּלָב, אוֹ שְׁנֹשְׂרָפָה - רַבִּי מְחִיב, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִין. מוֹדָה רַבִּי לְחֻכְמִים, שְׂאִם זֶרֶק מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְרִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד שֶׁהוּא פְּטוּר, עַד שְׂעָה שֶׁתַּנּוּחַ.

יג. זֶה הַכֵּלֵל, כָּל חֵיבֵי הַטְּאוֹת - אֵין חֵיבִין עַד שֶׁתֵּהָא תַחֲלָתָן וּכּוֹפֵן שְׁגָגָה. תַּחֲלָתָן וְזוֹן וּכּוֹפֵן שְׁגָגָה, תַּחֲלָתָן שְׁגָגָה וּכּוֹפֵן וְזוֹן - פְּטוּרִים, עַד שֶׁתֵּהָא תַחֲלָתָן וּכּוֹפֵן שְׁגָגָה. אִם יֵשׁ בְּשִׁגְגָה שֶׁל אֶחָד מֵהֵם כְּדִי לְעִשׂוֹת מְלֹאכָה - חֵיב. כִּיצַד? הֵיָּה יוֹדַע שֶׁהוּא שֶׁבֶת, וְהוֹזִיד בְּמְלֹאכָה - זֶה הוּא מוֹזִיד הָאֵמּוּר בַּתּוֹרָה. אִם הֵיָּה מִתְעַפֵּס - פְּטוּר. שְׁגָג בְּשֶׁבֶת וְהוֹזִיד בְּמְלֹאכָה, אוֹ שֶׁהֵיָה יוֹדַע שֶׁהוּא שֶׁבֶת, וְנִתְפּוֹן לְעִשׂוֹת בֵּה מְלֹאכָה. אֲבָל לֹא הֵיָּה יוֹדַע שְׂעַל אוֹתָהּ מְלֹאכָה חֵיב הַטְּאוֹת - זֶה הוּא שׁוֹגֵג הָאֵמּוּר בַּתּוֹרָה.

מִסְכַּת שֶׁבֶת פָּרָק שְׁנַיִם עֶשְׂרִי

א. הַבּוֹנֵה כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶחָד נָתַן אֶת הָאֶבֶן וְאֶחָד נָתַן אֶת הַטִּיט - הַנּוֹתֵן אֶת הַטִּיט, הָרִי זֶה חֵיב; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶם חֵיבִים. נָטַל אֶת הָאֶבֶן וְנִתְנָה עַל גְּבִי דִימוּס, וְהִתְקִינָה לְכַנִּי, אַף עַל פִּי שֶׁלֹא נָתַן עֲלֶיהָ אֶת הַטִּיט - הָרִי זֶה חֵיב, וְהָרִי הוּא כְּקֶרֶקַע לְכָל דְּבָר.

ב. המִכָּה בַּפְּטִישׁ, אַחַד טְפִיחָה גְדוֹלָה וְאַחַד טְפִיחָה קְטָנָה - הָרִי זֶה חֵיב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִף הַמִּכָּה בַּקּוֹרְנָם עַל הַפֶּדֶן בְּשַׁעַת מְלָאכָה - חֵיב, שֶׁכֵּן מְרַדְּדִין טַסִּין לְעַבֹדֶת הַמִּשְׁכָּן.

ג. הַקּוֹדֶה, וְהַגּוֹרֵר, וְהַקּוֹצֵץ כֹּל שֶׁהוּא, וְהַצֵּר צוּרָה, וְהַצּוֹבֵעַ אֶת הָעוֹר, וְהַמַּעֲבֵד אֶת הָעוֹר - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: עַד שִׁיקְדִיחַ אֶת בְּלוֹ, עַד שִׁיגְרֵר אֶת בְּלוֹ, עַד שִׁיגִץ אֶת בְּלוֹ. הַצּוֹבֵעַ אֶת הָעוֹר - עַד שִׁיַּעֲבֵד אֶת בְּלוֹ. הַמּוֹכֵה וְהַמּוֹכְעִיר - הָרִי זֶה חֵיב. הַנּוֹתֵן שְׁמֹן בֶּנֶר, אִף עַל פִּי שִׁישׁ בּוֹ שְׁמֹן - הָרִי זֶה חֵיב. מִטְּלֵלוֹ מִמּוֹקֹם לְמּוֹקֹם - פְּטוֹר. הַפְּחוֹה עַל צִדּוֹ - הָרִי זֶה חֵיב. הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי גְרוֹת דֹּלְקִין - נִתְּפוֹן לְכַבּוֹת אֶת זֶה וְכַבָּה אֶת זֶה - הָרִי זֶה פְּטוֹר. שְׁנֵי גְרוֹת כְּבוֹיִן - נִתְּפוֹן לְהַבְעִיר אֶת זֶה וְהַבְעִיר אֶת זֶה - הָרִי זֶה פְּטוֹר. אֶחָד כְּבוֹי וְאֶחָד דְּלוּק - נִתְּפוֹן לְכַבּוֹת אֶת הַדְּלוּק וְלְהַבְעִיר אֶת הַכְּבוֹי, וְהַבְעִיר אֶת הַכְּבוֹי וְכַבָּה אֶת הַדְּלוּק בְּנִשְׂמִיחָה אַחַת - חֵיב, בְּשֵׁתֵי נְשִׂימוֹת - פְּטוֹר.

ד. אַחַד נִתֵּן אֶת הָאוּר, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַעֲצִים, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַקְּדֵרָה, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַבִּשָּׂר, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַתְּבַלִּין, וְכֹא אַחַד וְהִגִּים - בְּלֵן חֵיבִין. אַחַד נִתֵּן אֶת הַעֲצִים, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַקְּדֵרָה, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַבִּשָּׂר, וְאַחַד נִתֵּן אֶת הַתְּבַלִּין, וְאַחַד הִכִּיָּא אֶת הָאוּר, וְכֹא אַחַד וְהִגִּים - שְׁנַיִם הָאֲחֵרוֹנִים חֵיבִין.

ה. הַסּוֹרֵט כְּרִיטָה אַחַת עַל גְּבִי שְׁנֵי נְסָרִים כְּאַחַת - הָרִי זֶה חֵיב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵ: לֹא חֵיבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם רוּשָׁם, שֶׁכֵּן רוּשְׁמִיּוֹן עַל קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לִידַע אִיזוּהוּ בֶּן זַוְגוֹ. כֹּתֵב אוֹת אַחַת בְּרֹאשׁ הִירִיעָה מִכָּאן, וְאוֹת אַחַת בְּרֹאשׁ הִירִיעָה מִכָּאן, אִם כְּשִׁמְדִּיקוֹן זֹו לְזוֹ וְהֵן נִרְאוֹת כְּאַחַת - חֵיב, וְאִם לֹא - פְּטוֹר. כֹּתֵב אוֹת אַחַת, וְכֹא אַחַר וְכֹתֵב אוֹת אַחַת, וְכֹא אַחַר וְכֹתֵב אוֹת אַחַת - אֶפְלוּ כֹל הַשֵּׁם בְּלוֹ, אֶפְלוּ כֹל הַפְּסוּק בְּלוֹ - פְּטוֹר.

הַרוּשָׁם אוֹת אַחַת וְהַשְּׁלִים אֶת הַשֵּׁם, אוֹת אַחַת וְהַשְּׁלִים אֶת הַפֶּסֶר - חֵיב.

ו. הַמְּקַרֵּעַ עַל הָעוֹר כֹּתֵב־נִית כֹּתֵב - פְּטוֹר. הַרוּשָׁם עַל הָעוֹר כֹּתֵב־נִית כֹּתֵב - חֵיב. כֹּתֵב בְּקַלְפֵי אֲגוּזִין, בְּקַלְפֵי רַמּוֹנִים - חֵיב. בְּדָם קְרוּשׁ, בְּחֶלֶב קְרוּשׁ, עַל עֵלָה זוּת, וְעַל עֵלָה חָרוּב, וְעַל עֵלָה דְלַעַת, וְעַל כֹּל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא - חֵיב. עַל עֵלָה חוֹרִין, וְעַל עֵלָה בְּרִשִׁין, וְעַל עֵלָה בְּצִלִּים, וְעַל עֵלָה יִרְקוֹת, וְעַל כֹּל דְּבָר שֶׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא - פְּטוֹר. זֶה הַכֵּל: כֹּתֵב דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא עַל דְּבָר שֶׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא, אוֹ דְּבָר שֶׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא עַל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא - פְּטוֹר. אִינוֹ חֵיב, עַד שִׁיכְתֹּב דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא עַל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא.

ז. הַכּוֹתֵב אוֹת אַחַת גְּדוֹלָה, אִף עַל פִּי שִׁישׁ בְּמִקּוּמָה בְּדִי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - פְּטוֹר. הַמּוֹחֵק אוֹת אַחַת גְּדוֹלָה, אִם יֵשׁ בְּמִקּוּמָה בְּדִי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - חֵיב. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסֵ: זֶה הַמֵּר בְּמוֹחֵק מִכְּבוֹתָב, הַמֵּר בְּכוֹתֵב מִה שֶׁאִין בֶּן בְּמוֹחֵק. הַכּוֹתֵב לְקַלְקֵל - חֵיב. וְהַמּוֹחֵק לְקַלְקֵל - פְּטוֹר. נִפְלָה דִּין עַל גְּבִי סֶפֶר וּמַחֲקָה, שֶׁעוּה עַל גְּבִי פְּנָקִם וּמַחֲקוֹ, אִם יֵשׁ בְּמִקּוּמָה בְּדִי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - חֵיב. וְהַמּוֹחֵק לְקַלְקֵל - פְּטוֹר. אִין לָךְ שְׁחֵיב, אֶלָּא הַמּוֹחֵק עַל מִנַּת לְכַתֵּב, וְהַמּוֹחֵק בְּדִי לְתַקֵּן כֹּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֵיב.

ח. הַכּוֹתֵב אוֹת אַחַת וְעֹשֶׂה שְׁתַּיִם. שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת וְעֹשֶׂאן אוֹת אַחַת - הָרִי זֶה חֵיב. נִתְּפוֹן לְכַתֵּב אוֹת אַחַת וְנַעֲשֶׂה בִידּוֹ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת וְעֹשֶׂאן אוֹת אַחַת - הָרִי זֶה פְּטוֹר. עֹשֶׂה שְׁנֵי נְקוּדִין, וְכֹא אַחַר וְנִמְרָן וְעֹשֶׂאן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - הָאֲחֵרוֹן חֵיב. כֹּתֵב עַל הַזּוּיּוֹת מִבְּפָנִים - הָרִי זֶה חֵיב. מִבְּחוּץ - פְּטוֹר. הַמְּצַיֵר בְּקַלְפֵי פּוֹלִין, בְּקַלְפֵי תוֹרְמָסִין - פְּטוֹר.

ט. הַמְּסַרֵּט עַל בִּשְׂרוֹ - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב וְחַכְמַיִם פּוֹטְרִין. אָמַר לְהֵם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וְחֵלָא בֶּן סַמְדָא לֹא לְמַד אֶלָּא בְּכֹד? אָמְרוּ לוֹ: מַפְנֵי שׁוֹטְטָה אַחַד נְחִיב אֶת כֹּל הַפְּקָחִין?

י. אחד אוהו בקלמוס ואחד אוהו בידו וכותב – האוהו בקלמוס – פטור. והאוהו בידו וכותב – חיב. נתפזן לסייעו – האוהו בקלמוס – חיב, והאוהו בידו וכותב – פטור. שונג אוהו בקלמוס, ומיזיד אוהו בידו וכותב – פטור. מיזיד אוהו בקלמוס, ושונג אוהו בידו וכותב – חיב. קטן אוהו בקלמוס וגדול אוהו בידו וכותב – חיב. גדול אוהו בקלמוס וקטן אוהו בידו וכותב – פטור.

יא. מודה רבי אליעזר לחכמים, שאם כתב אות אחת בשבת זו, ואות אחת בשבת אחרת, אות אחת בשבת ואות אחת ביום – טוב, אות אחת בשבת ואות אחת ביום הכפורים – שהיא פטור, שאין שני ימים מצטרפין למלאכה אחת.

יב. אחד נתן את הדיו, ואחד נתן את הפנים, ואחד נתן את הקנקנתום – שנים האחרונים חיבין. אחד נתן את הדיו ואחד נתן את הקנקנתום, ואחד נתן את הפנים, ואחד נתן את הדיו – שנים האחרונים חיבין. אחד נתן את הדיו, ואחד נתן את הקנקנתום, ואחד נתן את הפנים – האחרון חיב. אחד נתן את הקנקנתום, ואחד נתן את הדיו, ואחד נתן את הפנים – האחרון חיב. אחד נתן את הדיו, ואחד נתן את הפנים. אחד נתן את הקוטם, ואחד נתן את הפנים. אחד נתן את הפנים ואחד נתן את האפר. אחד נתן את האפר ואחד נתן את הפנים – האחרון חיב; דברי רבי. ורבי יוסי בן רבי יהודה אומר: אינו חיב אלא עד שיגבל.

APR 2019

Nissan

אייר

תשע"ט - 5779

<p>21</p> <p>ראשון Sunday</p> <p>זמן מוצי"ט 8:54 Yom Tov Ends</p>	<p>טז</p> <p>16</p>	<p>2nd Day Pesach</p> <p>נץ החמה _____ 6:08 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:54 נ"ך: דברי הימים א כב-כג תוספתא: שבת ו</p>	<p>ב דפסח, א לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:56 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:55 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15 שקיעה _____ 7:41 בבלי: בכורות ד ירושלמי: תרומות מו</p>
<p>22</p> <p>שני Monday</p>	<p>יז</p> <p>17</p>	<p>1st Day Chol Hamoed</p> <p>נץ החמה _____ 6:07 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:55 נ"ך: דברי הימים א כד-כה תוספתא: שבת ז</p>	<p>א דחזה"מ פסח, ב לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:55 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 7:42 בבלי: בכורות ה ירושלמי: תרומות מז</p>
<p>23</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>יח</p> <p>18</p>	<p>2nd Day Chol Hamoed</p> <p>נץ החמה _____ 6:06 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:56 נ"ך: דברי הימים א כז-כז תוספתא: שבת ח</p>	<p>ב דחזה"מ פסח, ג לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:54 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 7:43 בבלי: בכורות ו ירושלמי: תרומות מח</p>
<p>24</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>יט</p> <p>19</p>	<p>3rd Day Chol Hamoed</p> <p>נץ החמה _____ 6:04 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:29 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:37 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:57 נ"ך: דברי הימים א כח-כט תוספתא: שבת ט</p>	<p>ג דחזה"מ פסח, ד לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 7:44 בבלי: בכורות ז ירושלמי: תרומות מט</p>
<p>25</p> <p>חמישי Thursday</p> <p>הדלקת הנרות 7:28 Candle Lighting</p>	<p>כ</p> <p>20</p>	<p>4th Day Chol Hamoed</p> <p>נץ החמה _____ 6:03 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:37 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:58 נ"ך: דברי הימים ב א-ב תוספתא: שבת י</p>	<p>ד דחזה"מ פסח, ה לעומר, עירוב תבשילין</p> <p>עלות השחר _____ 4:51 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 7:46 בבלי: בכורות ח ירושלמי: תרומות נ</p>
<p>26</p> <p>שישי Friday</p> <p>הדלקת הנרות 7:29 Candle Lighting</p>	<p>כא</p> <p>21</p>	<p>7th Day Pesach</p> <p>נץ החמה _____ 6:01 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:36 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:59 נ"ך: דברי הימים ב ג-ד תוספתא: שבת יא</p>	<p>שביעי של פסח, ו לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:49 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 7:47 בבלי: בכורות ט ירושלמי: תרומות נא</p>
<p>27</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>זמן מוצי"ש 9:00 Shabbos Ends</p>	<p>כב</p> <p>22</p>	<p>8th Day Pesach / Yizkor</p> <p>נץ החמה _____ 6:00 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:35 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:00 נ"ך: דברי הימים ב ה-ו תוספתא: שבת יב</p>	<p>אחרון של פסח, ז לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 7:48 בבלי: בכורות י ירושלמי: תרומות נב</p>

דַּעֲרוֹזֵיטְעֵר דִּיךְ פֿון רֶשְׁעִים אַז דו זאַלסט נישט ווערן געשטראַפֿט אַינאַינעם מיט זײַ. ווער עס איז מלמד זכות אויף אַ רֶשֶׁע, ווערט ער אויך אַנגערופֿן אַ רֶשֶׁע.
(ספר המדות אות ה'רמקת רשעים סימן ב' וסימן ו')